

Жене и мушкарци у Републици Србији

**Women and
Men in the
Republic
of Serbia**

Београд/Belgrade, 2020

ЖЕНЕ И МУШКАРЦИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Београд, 2020.

ЖЕНЕ И МУШКАРЦИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Издавач:

Републички завод за статистику
Милана Ракића 5, Београд
Тел: 011 2412 922; факс: 011 2411 260

За издавача:

Др Миладин Ковачевић, директор

Редакцијски одбор:

Драгана Ђоковић–Папић
Весна Зајц
Јованка Стојановић
Драгана Николић
Марија Анђелковић
Славица Манов
Владица Јанковић

Лектура и коректура (српски):

Емилија Видановић

Превод, лектура и коректура (енглески):

Гордана Недељковић

Дизајн:

Растко Тохољ

Штампа:

Игам, Београд

Тираж:

300 примерака

ISBN 978-86-6161-201-5

Штампано 2020. године

Приликом коришћења података из ове публикације обавезно навести извор.

Сви појмови употребљени у мушком грамађичком роду обухватају мушки и женски род лица на која се односе.

Ова публикација је штампана у оквиру пројекта „Кључни кораци ка родној равноправности“, који спроводи Агенција за родну равноправност и оснаживање жена (UN Women), уз финансијску подршку Европске уније. Ставови у овој публикацији припадају искључиво ауторима и ауторкама, и не представљају нужно ставове UN Women, Уједињених нација, или било које друге организације под окриљем Уједињених нација.

Ključni koraci ka
rodnoj равноправности

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

САДРЖАЈ

Предговор	4
Уводне напомене	5

1 СТАНОВНИШТВО	9
-----------------------	---

2 ЗДРАВСТВО	27
--------------------	----

3 СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	43
----------------------------	----

4 ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКА	49
-----------------------------	----

5 ЗАПОСЛЕНОСТ	69
----------------------	----

6 ЗАРАДЕ И ПЕНЗИЈЕ	89
---------------------------	----

7 ЖИВОТНИ СТАНДАРД	99
---------------------------	----

8 КОРИШЋЕЊЕ ВРЕМЕНА	105
----------------------------	-----

9 ПРАВОСУЂЕ	111
--------------------	-----

10 ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКА	121
---------------------------	-----

11 МЕЂУНАРОДНИ ИНДЕКСИ	125
-------------------------------	-----

ПРЕДГОВОР

Жене и мушкарци у Републици Србији шеста је по реду публикација у којој се приказују статистички подаци према полу. Прва је објављена 2005. године и тада је успостављена редовна трогодишња периодика објављивања.

Публикација је настала као резултат сагледавања потреба корисника да се стање у друштву и односи међу половима прате преко статистичких података, као и са намером да се коришћењем статистичких података креирају и спроводе политике усмерене на отклањање неједнакости међу половима и унапређење једнаких могућности за све.

Поред података које прикупља и обрађује Републички завод за статистику, објављени су и статистички подаци према полу који су преузети од других произвођача званичне статистике, као и подаци из административних извора.

Подаци су разврстани и односе се на следеће области:

- ▶ Становништво
- ▶ Здравство
- ▶ Социјална заштита
- ▶ Образовање и наука
- ▶ Запосленост
- ▶ Зараде и пензије
- ▶ Животни стандард
- ▶ Коришћење времена
- ▶ Правосуђе
- ▶ Доношење одлука
- ▶ Међународни индекси

За анализу стања, доношење одговарајућих мера и праћење њихове реализације неопходно је редовно, системско обезбеђивање статистичких показатеља и њихово унапређивање. Званична статистика посвећена је изградњи одрживог институционалног оквира родне статистике, којем доприноси и ова публикација у којој се по први пут приказују и индикатори који служе за праћење Циљева одрживог развоја (ЦОР).

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно). Ради упоредивости података, пописни подаци до 1999. године не обухватају податке за АП Косово и Метохија.

У Београду, децембра 2020.

Директор
Др Миладин Ковачевић

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Пол подразумева биолошке карактеристике жена и мушкараца, које су универзалне, видљиве и углавном трајне.

Род подразумева скуп улога, обавеза и очекивања које одређено друштво додељује и намеће особама с обзиром на њихов пол. Они се с временом могу мењати и разликују се од друштва до друштва.

Родна равноправност подразумева да жене и мушкарци имају једнаке могућности, права и обавезе у свом друштвеном, професионалном и породичном окружењу. Родна равноправност је услов одрживог развоја с циљем да грађанке и грађани живе у срећнијем и модернијем друштву у коме и жене и мушкарци имају једнак приступ ресурсима и једнако располажу оствареним резултатима, односно где је однос моћи изједначен.

Република Србија је потписница више важних и обавезујућих **међународних докумената који гарантују равноправност жена и мушкараца и забрањују дискриминацију на основу пола**. Међу тим документима најважнији су документи Уједињених нација (Општа декларација о правима човека, Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена — CEDAW), Савета Европе (Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, Европска социјална повеља и Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици) и Европске уније (Повеља Европске уније о основним правима).

Националне изворе родне равноправности представљају Устав Републике Србије, закони, али и подзаконски правни акти.

Устав Републике Србије (усвојен 2006. године) даје законски основ за увођење и уређивање родне равноправности у Србији и установљава равноправност полова као основно уставно начело. Уставом је утврђена обавеза државе да јемчи равноправност жена и мушкараца и развија политику једнаких могућности (члан 15), а уведено је и начело забране дискриминације, између осталог, и дискриминације на основу пола.

Закон о равноправности полова (донет 2009. године) обавезује све органе јавне власти да воде активну политику једнаких могућности и да прате остваривање начела равноправности засноване на полу у свим областима друштвеног живота и примену међународних стандарда и Уставом загарантованих права у овој области. Законом су регулисане области запошљавања, здравствене заштите, породичних односа, образовања, културе, спорта, политичког и јавног живота и судске заштите.

Закон о забрани дискриминације, којим се уређује општа забрана дискриминације, дефинишу облици и случајеви дискриминације, као и поступци заштите од дискриминације, на снагу је ступио 1. јануара 2010. године.

Закон о спречавању насиља у породици ступио је на снагу 1. јуна 2017. и њиме се уређује спречавање насиља у породици и поступање државних органа и установа у његовом спречавању и пружању заштите и подршке жртвама.

Национална стратегија за родну равноправност за период 2016–2020. године усвојена је 14. јануара 2016. године. Ова стратегија представља основни стратешки документ Републике Србије, који се доноси ради унапређивања родне равноправности, и он предвиђа веће учешће жена у политичком животу и процесима одлучивања, побољшање економског положаја жена и женског предузетништва, сузбијање родно заснованог насиља и унапређење положаја вишеструко дискриминисаних и рањивих група жена, као што су старије жене, жене на селу, самохране мајке, жене са инвалидитетом, жене са ХИВ-ом, Ромкиње и др.

Стратегија се односи на отклањање негативних родних стереотипа и дискриминаторских пракси према женама и пракси које омогућују и репродукују неједнак однос моћи између жена и мушкараца, расподелу родитељства и економије старања на жене и мушкарце, побољшање економског положаја жена, повећање учешћа жена у политичком и јавном животу, нарочито у органима извршне власти, промену положаја и улоге жена у области безбедности, побољшање здравља жена и побољшање положаја жена на селу, као и увођење родне перспективе у јавне политике.

Приоритетни стратешки циљеви политике унапређења положаја жена и родне равноправности у Републици Србији у периоду 2016–2020. године јесу:

- Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности;
- Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности (са нагласком на маргинализоване групе жена и здравље жена);
- Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика (укључујући родно осетљиву статистику и евиденцију).

Институционални механизми су кључна подршка уродњавању јавних политика и спровођењу политике једнаких могућности, и у Републици Србији постоје национални, покрајински и локални механизми за родну равноправност.

Институционални механизми који у Републици Србији спроводе и надгледају процес унапређења родне равноправности на националном нивоу су Координационо тело за родну равноправност (основано 2014. године), који координира рад органа државне управе у спровођењу политике родне равноправности и разматра сва питања од значаја за њено остваривање, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог (основано 26. октобра 2020. према Закону о министарствима) које је преузело вршење надлежности у области антидискриминационе политике и равноправности полова од Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и Одбор за људска и мањинска права и равноправност полова Народне скупштине (од 2003. године), који, поред осталог, разматра предлоге закона и других општих аката с родног аспекта.

Промоцијом родне равноправности баве се и независна тела за заштиту људских права на националном нивоу: Заштитник грађана, чији је један од три заменика задужен за права детета и родну равноправност, и Повереник за заштиту равноправности.

У Србији делују и покрајински механизми за родну равноправност (Одбор за равноправност полова Скупштине АП Војводине, Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Покрајински завод за равноправност полова, Покрајински заштитник грађана — омбудсман за равноправност), као и локални механизми, чије је оснивање, усвајањем Закона о равноправности полова из 2009. године, постало обавеза локалних самоуправа.

Родно осетљива статистика не подразумева само разврставање и приказивање постојећих података по полу, већ и уважавање разлика у проблемима и изазовима с којима се жене и мушкарци сусрећу у свим сферама живота.

На међународном нивоу, прво званично разматрање родно осетљиве статистике било је на Првој светској конференцији о женама у Мексико Ситију 1975. године.

Пекиншка декларација и Платформа за акцију из 1995. године дају јасан скуп препорука и смерница за побољшање положаја жена у свету и наводе обавезу држава да редовно прикупљају, обрађују и објављују податке разврстане по полу и старосној доби, како би се омогућио увид у проблеме и питања који се односе на положај жена и мушкараца.

Септембра 2015. године све државе чланице УН усвојиле су Агенду 2030 која представља визију одрживог развоја и бољег, стабилнијег и безбеднијег живота за све. Агенда садржи краткорочне и дугорочне циљеве и потциљеве у економској, социјалној и еколошкој димензији. Статистика и подаци постају све важнији и потребнији тако да индикаторе циљева одрживог развоја (ЦОР) треба разврставати, где год је могуће, према полу, старости, приходу, миграторном статусу, инвалидитету итд, у складу са Основним принципима званичне статистике УН.

Година 2020. значајна је и по обележавању 25 година од усвајања Пекиншке декларације и Платформе за акцију, и тим поводом је припремљен и Национални преглед о оствареном напретку у спровођењу Пекиншке декларације и Платформе за акцију +25. У овом извештају наводи се да је унапређена родна статистика и да су разноврснији родно сензитивни подаци доступнији, што доприноси бољем разумевању потреба и утицаја политика на различите групе жена и мушкараца.

Редовно и свеобухватно праћење и приказивање родно осетљивих података омогућава сагледавање стања у друштву у погледу родне дискриминације, односно утврђивање да ли постоји неравноправност између жена и мушкараца. Оно такође омогућава креирање, планирање и спровођење политика усмерених на отклањање неједнакости и унапређење положаја дискриминисаних група или појединаца.

Родно осетљива статистика је неопходан извор података и за креирање Индекса родне равноправности, као свеобухватног показатеља напретка у остваривању

родне равноправности у земљи. Република Србија је прва земља ван оквира Европске уније која је увела и израчунала Индекс родне равноправности, 2015. године. Индекс родне равноправности као алат за мерење напретка у области родне равноправности, који је развио Европски институт за родну равноправност (EIGE), обухвата шест основних домена: рад, новац, знање, време, моћ и здравље, као и два сателитска домена: насиље над женама и унакрсне неједнакости. Индекс указује на подручја у којима је потребан напредак, чиме се пружа подршка креаторима политика у осмишљавању делотворнијих мера за унапређивање родне равноправности.

Србија је Индекс родне равноправности израчунала и 2018. године, када је износио 55,8 поена (просек ЕУ — 66,2 поена), што је био напредак у односу на 2015. годину, када је износио 52,4 поена.

Родне неједнакости су једна од темељних друштвених неједнакости, које су се јасно испојиле током пандемије коронавируса. Разне анализе које су спроведене у Србији показале су да су оптерећење мерено степеном изложености ризицима од заразе коронавирусом због посла, као и степеном ангажовања у свакодневним стратегијама бриге о домаћинству и породици, несразмерно више поднеле жене него мушкарци.

Редакцијски одбор захваљује свима који су дали свој допринос у припреми и обликовању ове публикације.

Симболи

- = нема појава
- / = мали број појава — оцена није публикована
- ¹ = ознака за напомену у табели

1

СТАНОВНИШТВО

ИЗДАЈАМО...

- ▶ Подаци Пописа становништва, домаћинстава и станова 2011. године указују да је број становника Републике Србије у опадању од Пописа 1991. године.
- ▶ Густина насељености по областима показује да је најнасељенија Београдска област, а најслабије насељена — Зајечарска област.
- ▶ На основу података о процењеном броју становника за 2019. годину, просечна старост жена је 44,7 а мушкараца 41,9 година. У поређењу са подацима Пописа из 1921. године, просечна старост је повећана за скоро 16 година код жена, односно за 14 година код мушкараца.
- ▶ Према приказаним подацима за 2015, 2017. и 2019. годину, индекс старења становништва у Републици Србији се стално повећава, што сведочи да је становништво у дубоком процесу старења. Такође, пораст сва три показатеља зависности упућују како на демографске, тако и на бројне економске и, уопште, социјалне последице процеса старења становништва.
- ▶ Пописни подаци из 2011. године указују и на приметне разлике међу половима у категоријама становништва које обавља занимање и које је економски неактивно. Тако, мушкарци чине 58% укупног броја лица која обављају занимање, док жене чине 57% економски неактивних.
- ▶ Подаци пописа из 2002. и 2011. године указују на мале промене у структури домаћинстава према броју чланова и полу лица на које се води домаћинство. У једночланим домаћинствима жене су знатно више заступљене, док мушкарци преовлађују у свим вишечланим домаћинствима, као лица на која се води домаћинство.
- ▶ У самачким домаћинствима већа је заступљеност жена и она је најизразитија међу онима чији су носиоци стари 65 и више година. Подаци Пописа из 2011. године показују да су готово три четвртине носилаца жене. Међу „самцима“ старости од 30 до 49 година има 63% мушкараца.
- ▶ Када се посматрају породице према типу и полу лица на које се води домаћинство, мушкарци су најприсутнији у категорији отац са децом (91,9%), док су жене најприсутније у категорији мајка са децом (77,3%).
- ▶ Пописни подаци који се односе на породице према броју деце и полу лица на које се води домаћинство показују да су жене, као лице на које се води домаћинство, најприсутније у категорији породица са једним дететом са 29,3%.
- ▶ Међу свим категоријама брачног статуса, жене су најзаступљеније у категорији удовица/удовац (78,5%), а мушкарци у категорији неудата/неожењен (57,5%). Најмање разлике у структури према полу су у категорији удата/ожењен живе заједно (50,1% према 49,9%), док је разлика нешто већа у категорији удата/ожењен не живе заједно (52,2% код жена, и 47,8% код мушкараца).

- Међу становништвом које живи у ванбрачној заједници, најбројнија је категорија жена старости од 25 до 29 година. Жене су знатно бројније у прве три старосне категорије, док су мушкарци бројнији у свим осталим старосним категоријама.
- У периоду 1989–2019. године забележен је константан пад закључених бракова. Тако је 2019. године било за готово трећину мање закључених бракова него 1989. године, с тим што се број разведених бракова, са мањим осцилацијама, задржао на приближно истом броју.
- Кад је реч о разликама у годинама између супружника, дошло је до повећања учешћа млађих супружника односно младожења са 16% на 20% у десетогодишњем периоду, а смањење учешћа младожења старијих до 9 година.
- У периоду 2009–2019. године број живорођених беба женског пола је смањен за 7,4%, док је број живорођених беба мушког пола мањи за 9,3%.
- У периоду 2009–2019. године, за две године је порасла просечна старост и мајки и очева.
- Највеће учешће деце рођене у браку у 2011. и 2019. години имале су жене старости од 25 до 34 године (64,8%). Највеће учешће деце рођене ван брака у 2011. години имале су жене старости од 25 до 34 (43,3%) и старости од 15 до 24 године (43,1%), док је тај однос у 2019. години био 47,1% и 32,7%.
- Међу мигрантским становништвом, жене су просторно покретљивије од мушкараца у већини старосних група, а нарочито у доби од 15. до 34. године.

ДЕФИНИЦИЈЕ

- **Подаци о броју становника** који су исказани у овој публикацији прикупљени су у пописима спроведеним од 1921. до 2011. године. Не постоји потпуна упоредивост сталног, односно укупног становништва у пописима.
- **Процене становништва** израђују се на основу резултата пописа становништва и резултата статистике природног и механичког кретања становништва (унутрашње миграције).
- Под **пројекцијама становништва** се, у најширем смислу, подразумева моделирање демографске будућности на основу претпоставки које у време њиховог дефинисања могу, али и не морају да изгледају вероватне. Израђују се на основу процењеног броја становника по старости и полу, у пописној години, и постављених хипотеза о будућим променама компоненти кретања становништва, тј. фертилитета, морталитета и миграција. Пројекције становништва Републике Србије за период 2011–2041. године урађене су у пет варијанти: ниска, средња, висока, затим варијанта константног фертилитета и морталитета, и варијанта нултог миграционог салда. У овој публикацији приказани су

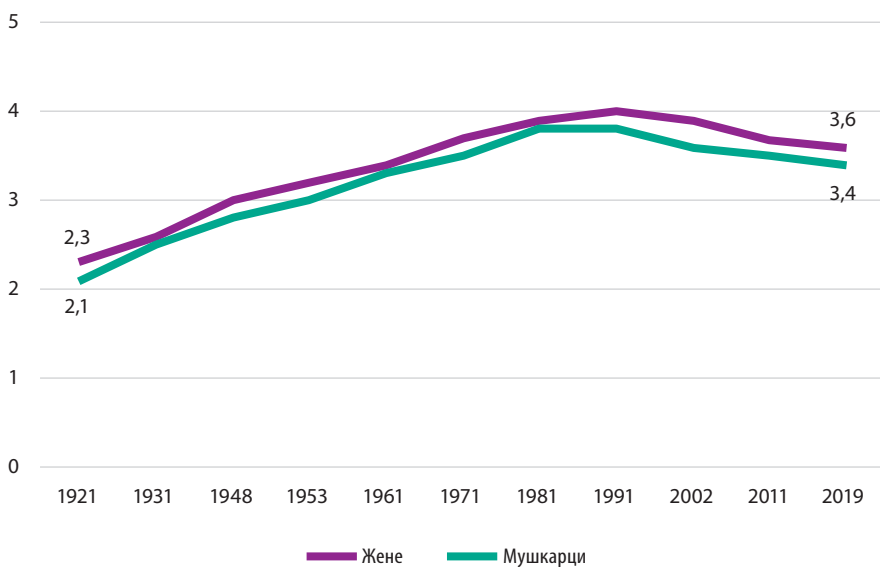
резултати ниске варијанте, која подразумева претпоставку ниске стопе укупног фертилитета и очекивани морталитет и миграције становништва.

- ▶ **Просечна старост становништва** означава средње године старости његових чланова (аритметичка средина).
- ▶ **Индекс старења становништва према полу** указује на демографски процес старења становништва и указује на однос броја становника старих 60 и више година према полу и одговарајућег броја становника старих од 0 до 19 година. Индекс старења чија вредност не прелази 20 индексних поена показује да је становништво изразито младо, а преко 40 индексних поена да је становништво старо.
- ▶ **Витални индекс** дефинише се као однос броја живорођених према броју умрлих у години посматрања.
- ▶ **Коефицијент укупне зависности** становништва представља удео становништва старог од 0 до 14 и 65 и више година у становништву радног узраста (од 15 до 64 године).
- ▶ **Коефицијент зависности млађег становништва** је однос између укупног броја младих од 0 до 14 година и броја лица радног узраста (од 15 до 64 године).
- ▶ **Коефицијент зависности старијег становништва** представља однос између укупног броја старијих особа у годинама када су они углавном економски неактивни (старости 65 и више година) и броја лица радног узраста (од 15 до 64 године).
- ▶ **Становништво према старости и полу** представљено је кроз старосно-полну пирамиду која приказује структуре становништва према полу и старосним групама.
- ▶ **Становништво према економској активности** — Подаци Пописа 2011. године који се односе на економску активност прикупљани су за лица старе 15 и више година и примењен је концепт тзв. текуће активности, тј. „радне снаге“. Укупно становништво разврстава се на економски активно (чине га лица која обављају занимање и незапослена лица) и економски неактивно становништво.
- ▶ **Домаћинством** се сматра свака породична или друга заједница лица која заједно станују и заједнички троше своје приходе за подмиривање основних животних потреба (становање, исхрана и др.). Домаћинство може бити самачко или вишечлано, било да су лица у сродничким односима или не.
- ▶ **Породица** је заједница коју чине брачни или ванбрачни пар, један или оба родитеља и њихова деца. Дететом се сматра свако лице, без обзира на старост и на брачни статус, које живи у домаћинству с једним родитељем или са оба родитеља и које у том домаћинству нема брачног/ванбрачног партнера или своје дете.

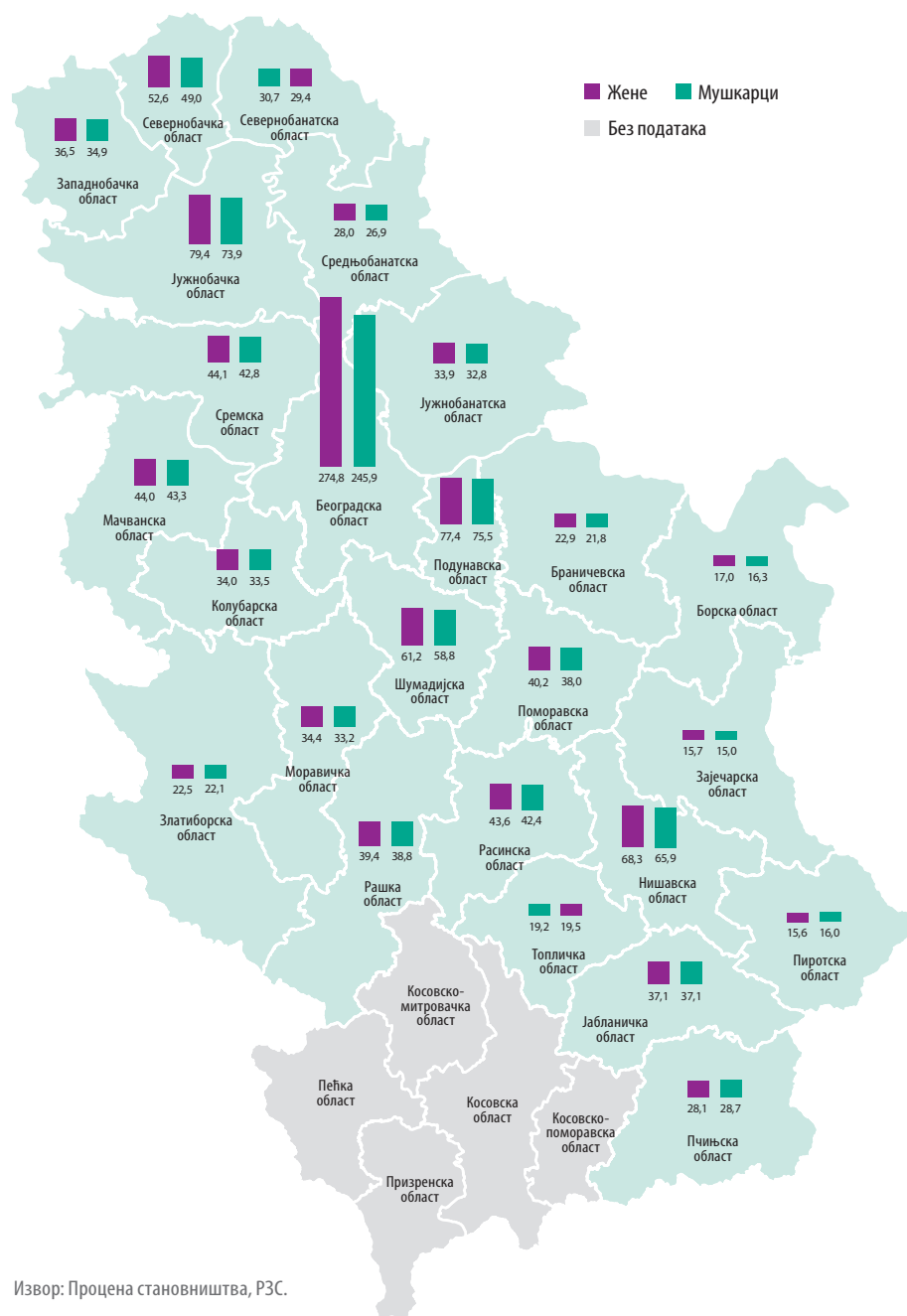

- ▶ **Брачни статус** може се посматрати са аспекта законског брачног статуса (de jure) и de facto брачног статуса, који укључује и лица која живе у ванбрачној заједници.
- ▶ **Мигрантско становништво** чине лица која су променила насеље сталног становања у Републици Србији у посматраној години.
- ▶ **Досељено становништво** је становништво које не живи у месту становања од рођења.

Становништво по пописима 1921–2011. и проценама за 2019. годину, према полу (у милионима)

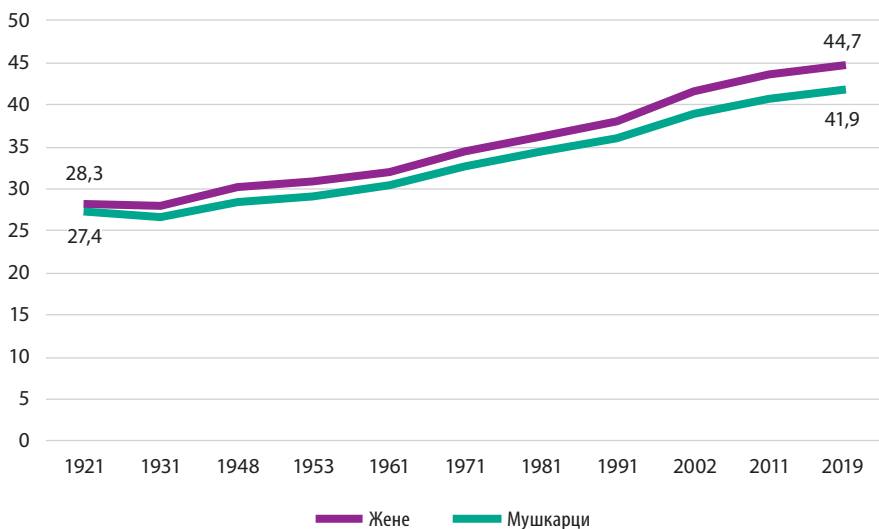
Извор: Пописи становништва и процене, РЗС.

Густина насељености, према областима и полу, 2019. (по km²)

Извор: Процена становништва, РЗС.

Просечна старост становништва према полу, 1921–2019.¹

Извор: Пописи и процене становништва, РЗС.

Просечна старост становништва и општи показатељи о становништву, према полу, 2015, 2017. и 2019.

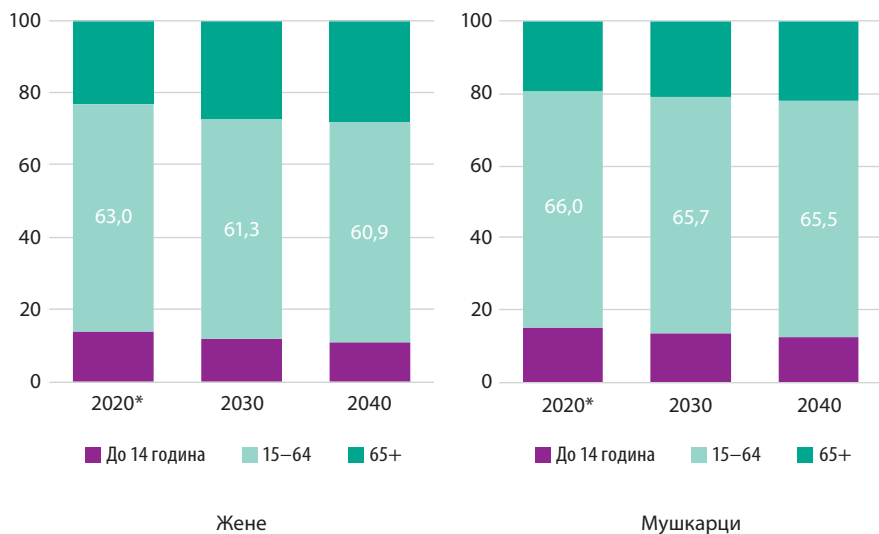
	2015		2017		2019	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Просечна старост становништва	44,1	41,3	44,4	41,6	44,7	41,9
Индекс старења становништва	157,9	116,6	163,4	120,9	166,4	123,0
Витални индекс	61,4	65,2	60,8	64,4	62,3	64,6
Коефицијент укупне зависности	53,0	46,1	55,1	47,9	57,6	50,0
Коефицијент зависности млађег становништва	20,8	22,2	21,1	22,5	21,3	22,7
Коефицијент зависности старијих од 65 г	32,1	23,8	34,1	25,4	36,3	27,3

Извор: Процене становништва, РЗС.

¹ Процене становништва

Становништво према старости и полу, пројекције, 2040. (%)

Извор: Пројекције становништва, РЗС.

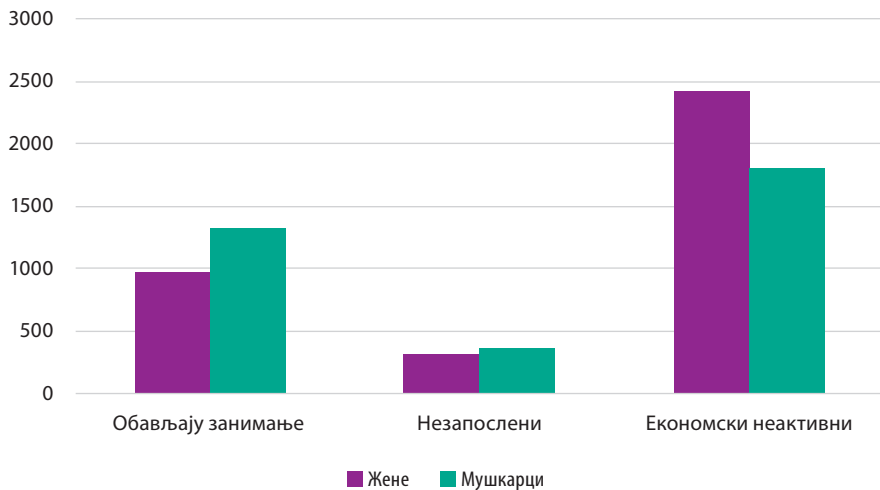
Становништво према великим старосним групама и полу, 2020–2040. (%)

* Стање на дан 1.1.2020. године

Извор: Процене и пројекције становништва, РЗС.

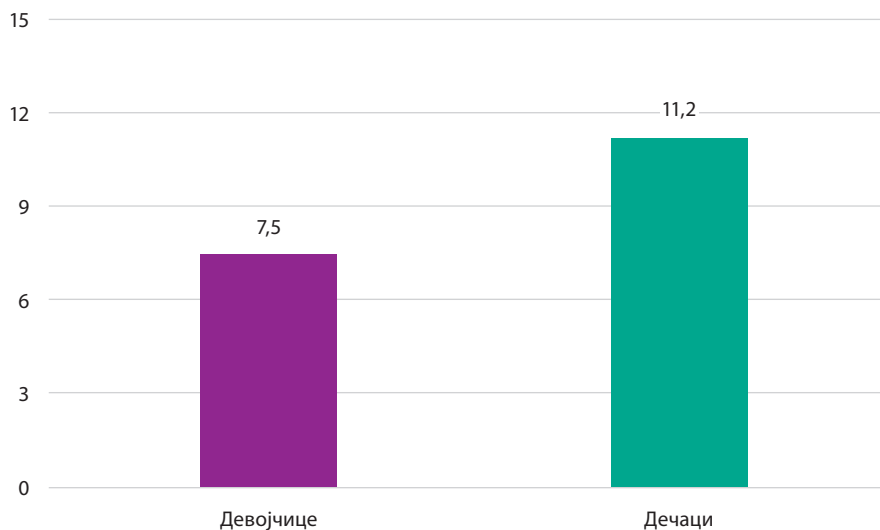

Становништво према економској активности и полу, 2011. (у хиљадама)

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС.

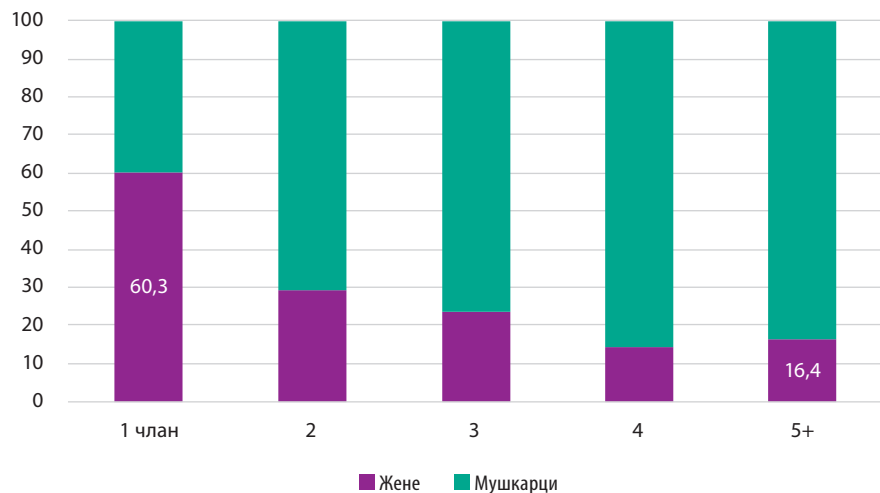
Удео деце старости 5–17 година која су укључена у дечији рад, према полу, 2019. (%)

ЦОР 8.7.1

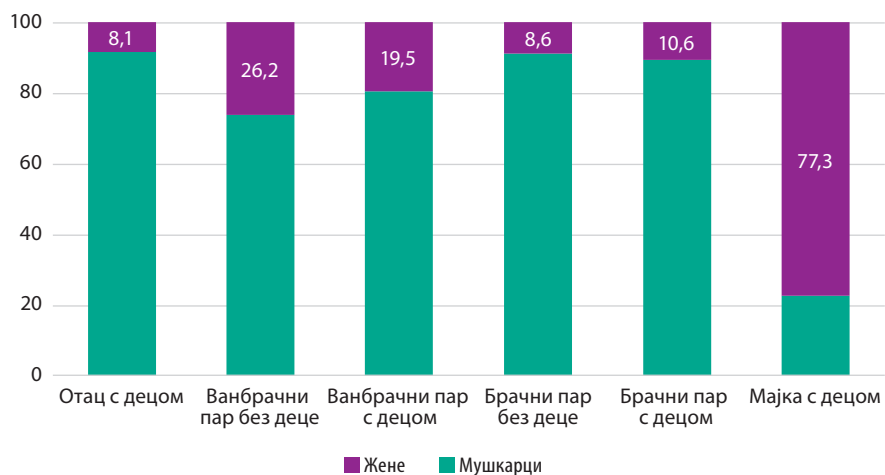
Извор: Истраживање вишеструких показатеља (MICS), РЗС и УНИЦЕФ.

Домаћинства према броју чланова и полу лица на које се води домаћинство, 2011. (%)

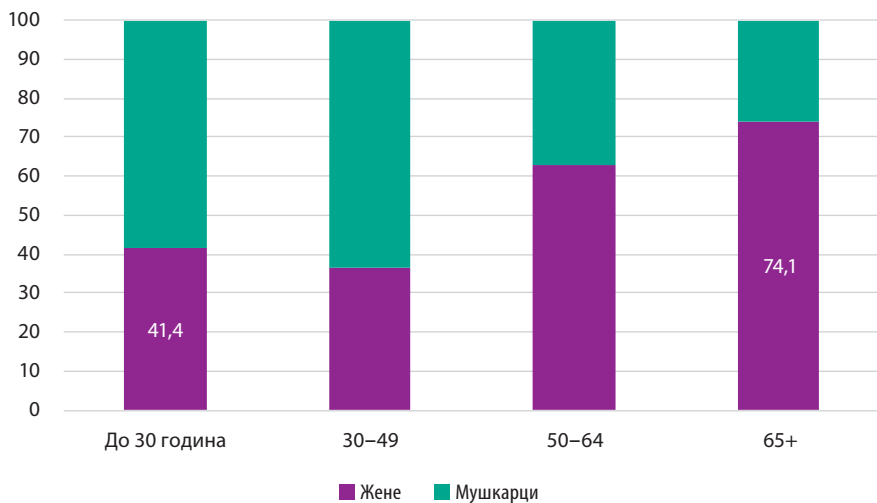

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС.

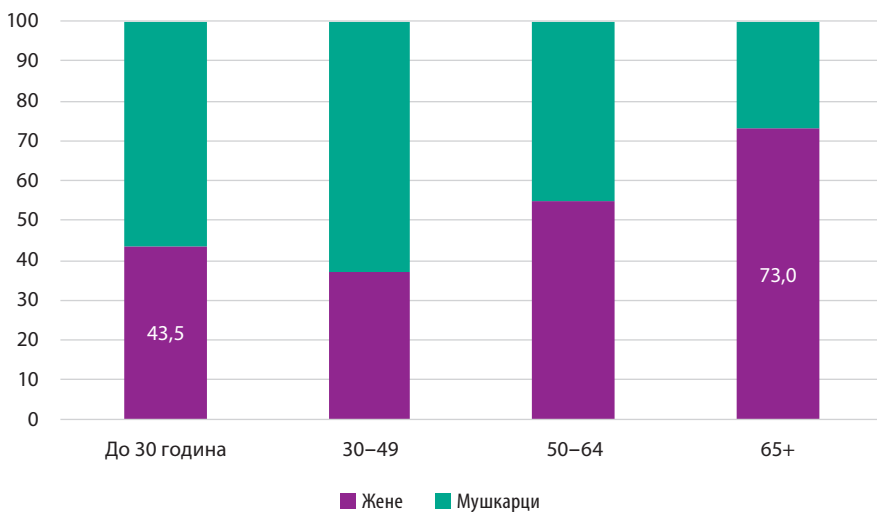
Породице према типу и полу лица на које се води домаћинство, 2011. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС.

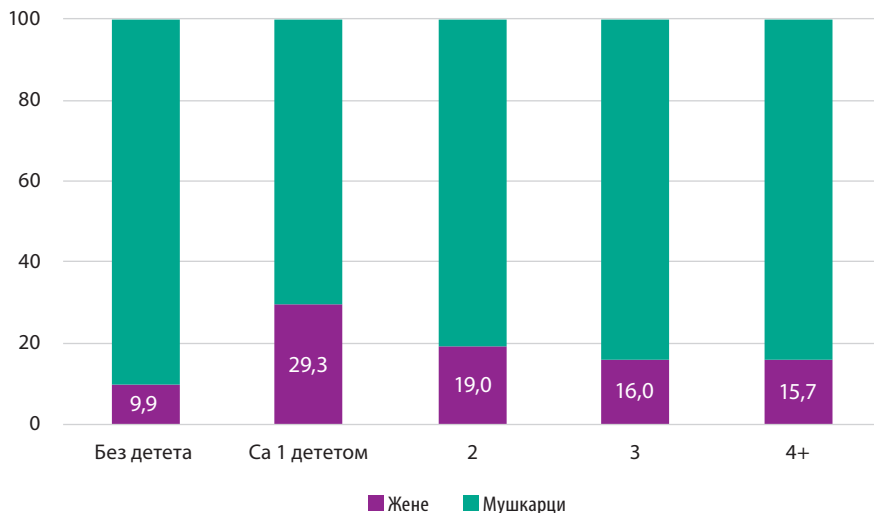
Самачка домаћинства према старости и полу, 2002. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС.

Самачка домаћинства према старости и полу, 2011. (%)

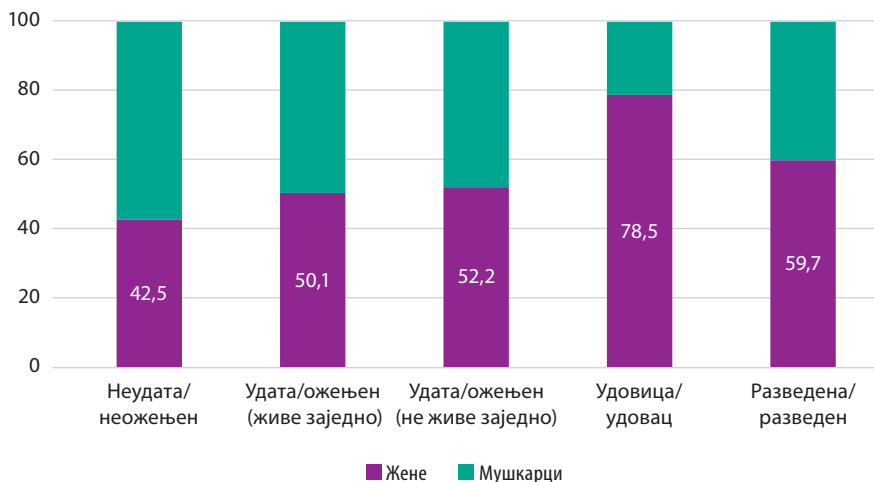
Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС.

Породице према броју деце и полу лица на које се води домаћинство, 2011. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС.

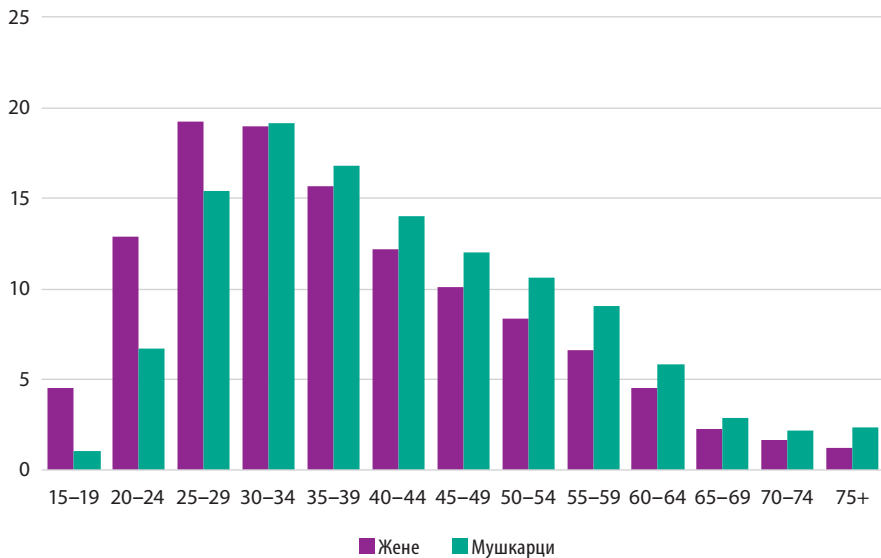
Становништво старости 15 и више година према брачном статусу и полу, 2011. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС.

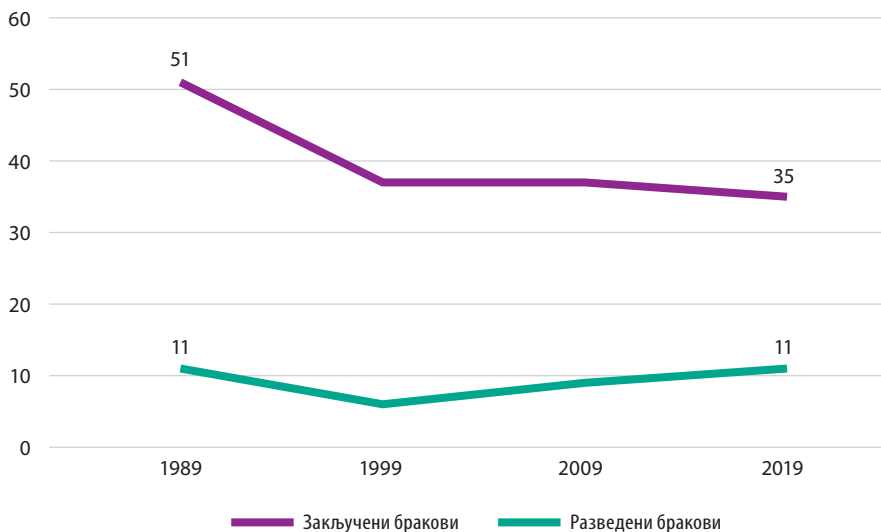

Становништво старости 15 и више година које живи у ванбрачној заједници, према старости и полу, 2011. (у хиљадама)

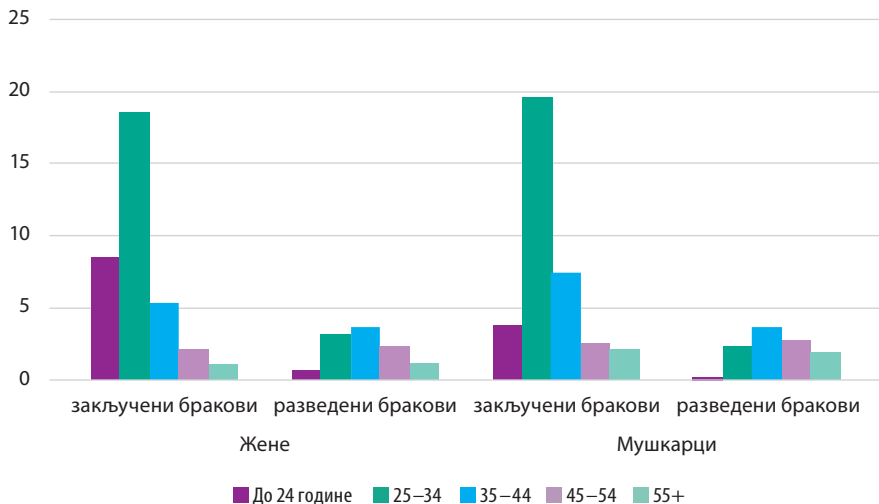
Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС.

Закључени и разведени бракови, 1989–2019. (у хиљадама)

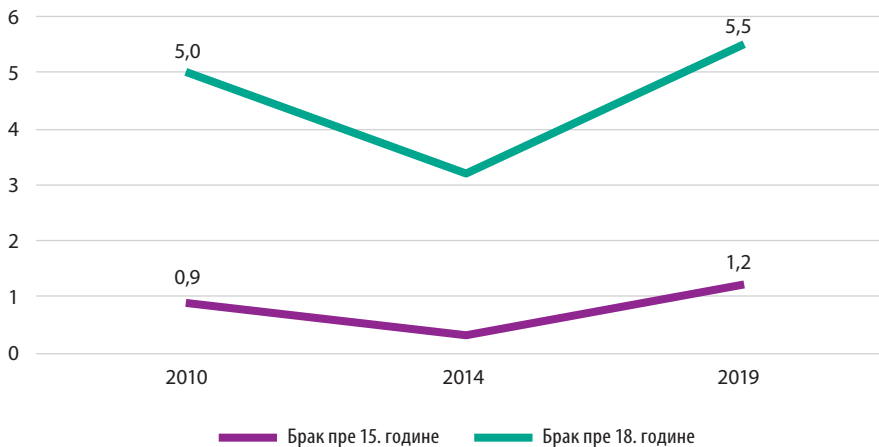
Извор: Витална статистика, РЗС.

Закључени и разведени бракови према старости и полу супружника, 2019. (у хиљадама)

Извор: Витална статистика, РЗС.

Удео жена старости 20–24 године које су први пут ступиле у брак или ванбрачну заједницу пре 15. године и пре 18. године, 2010–2019. (%)

 ЦОР 5.3.1

Извор: Истраживање вишеструких показатеља (MICS), РЗС и УНИЦЕФ.

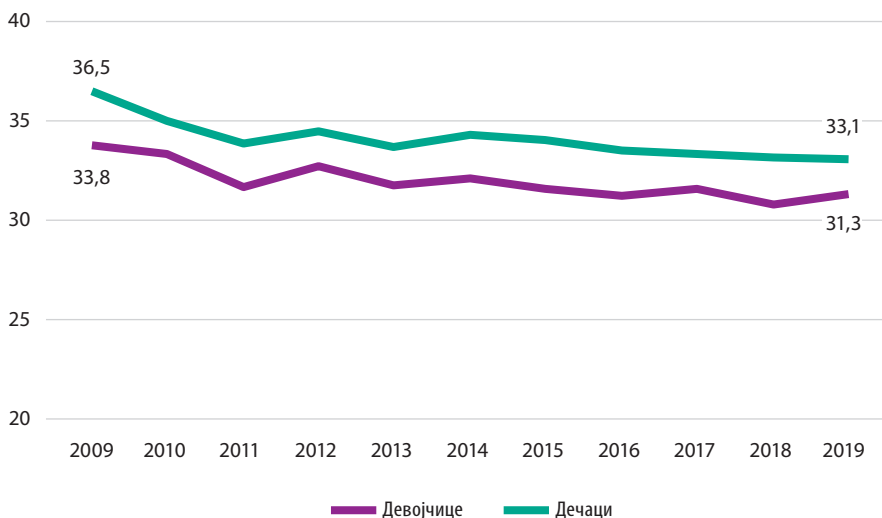
Просечна старост жена и мушкараца при закључењу брака, 2009, 2014. и 2019. (%)

* Укључени супружници исте старости

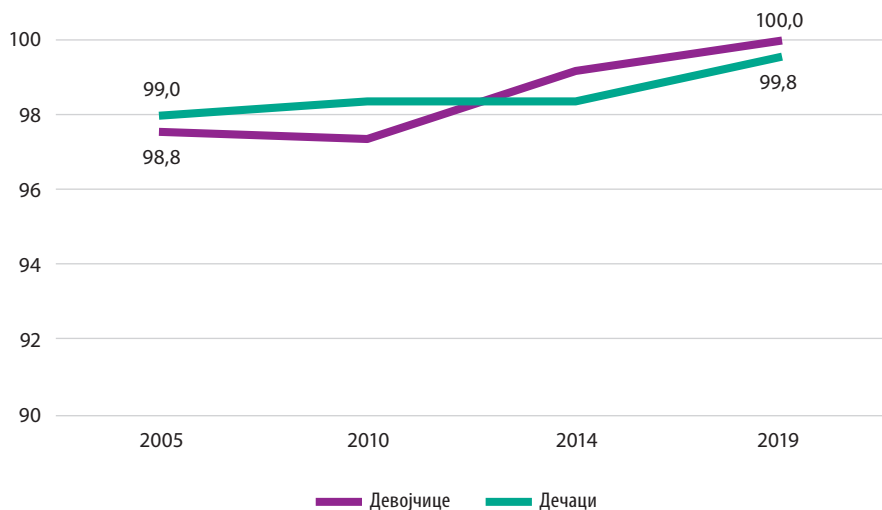
Извор: Витална статистика, РЗС.

Живорођени према полу, 2009–2019. (у хиљадама)

Извор: Витална статистика, РЗС.

Удео деце старости до 5 година чије је рођење уписано у матичне књиге које води надлежни орган, према полу, 2005–2019. (%)

ЦОР 16.9.1

Извор: Истраживање вишеструких показатеља (MICS), РЗС и УНИЦЕФ.

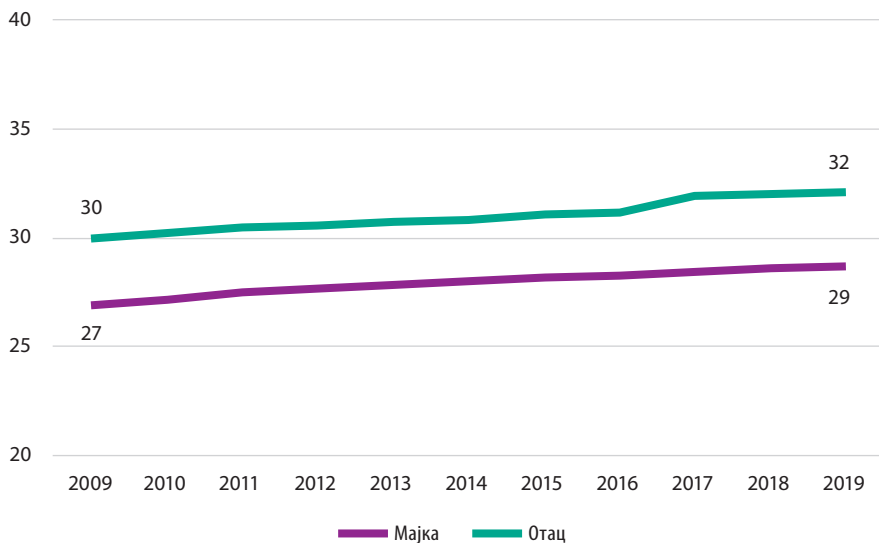
Живорођени према старости и брачном статусу мајке, 2011. и 2019.

	Живорођени, број				Живорођени, %			
	2011		2019		2011		2019	
	у браку	ван брака	у браку	ван брака	у браку	ван брака	у браку	ван брака
До 15 година	-	48	-	44	-	0,3	-	0,3
15–24	10605	6774	6926	5664	21,3	43,1	14,7	32,7
25–34	32320	6801	30527	8156	64,8	43,3	64,8	47,1
35–44	6649	1974	9411	3319	13,3	12,6	20,0	19,2
45+	72	29	110	68	0,1	0,2	0,2	0,4
Непознато	244	82	112	62	0,5	0,5	0,2	0,4

Извор: Витална статистика, РЗС.

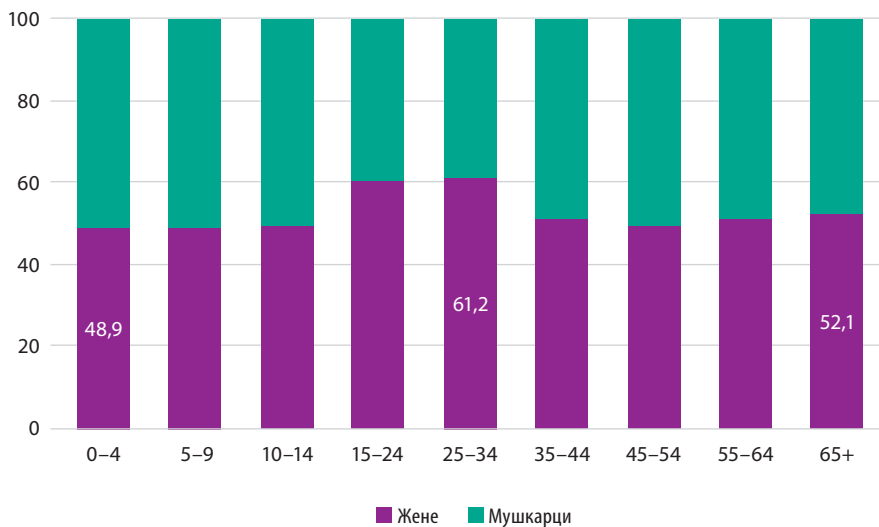

Просечна старост мајке и оца при рођењу првог детета, 2009–2019.

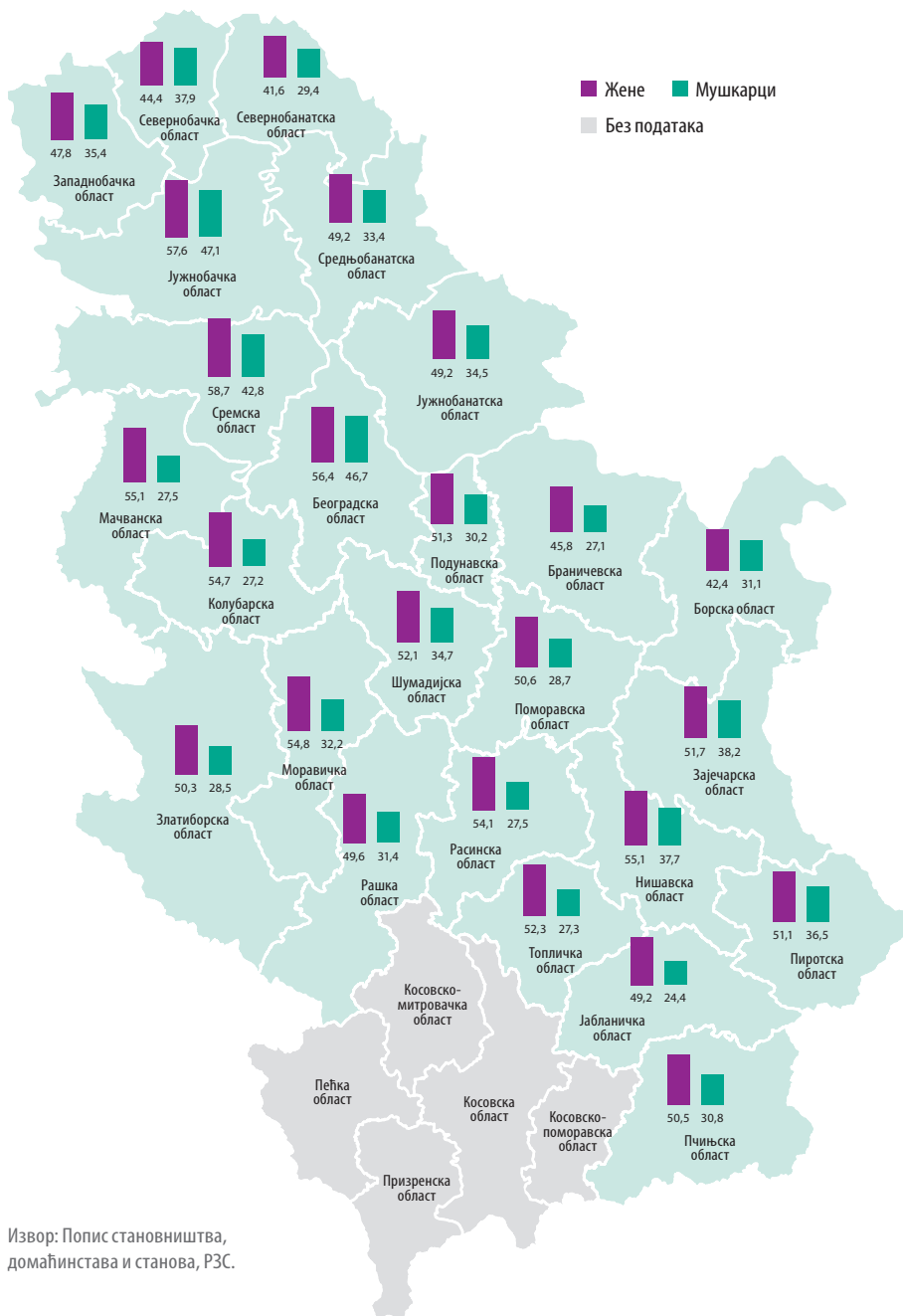
Извор: Витална статистика, РЗС.

Мигрантско становништво према старости и полу, 2019. (%)

Извор: Унутрашње миграције, РЗС.

Удео досељеног становништва у укупном, према областима и полу, 2011. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС.

2

ЗДРАВСТВО

ИЗДВАЈАМО...

- У периоду 1993–2019. године стопа живорођења у Републици Србији је имала константан пад са благим варијацијама, а стопа умрлих константан пораст. У периоду 1993–2019. године стопа природног прираштаја је негативна за оба пола.
- Очекивано трајање живота, према подацима виталне статистике за 2019. годину, за жене износи 78, а за мушкарце 73 године.
- Стопа укупног фертилитета благо је порасла са 1,4, колико је износила 2009. године, на 1,5 у 2019. години.
- Према подацима из 2019. године, 10,2% жена и мушкараца није посетило лекара, а 11,1% жена и 12,6% мушкараца није посетило стоматолога, у последњих годину дана, а имали су здравствених проблема. Главни разлози неодласка код лекара су: финансијска немогућност да посете лекара (28,0% жена и 23,7% мушкараца), очекивање да ће се здравствено стање стабилизovati (20,9% жена и 23,3% мушкараца) и недостатак времена због посла, бриге о деци или другима (14,8% жена и 17,7% мушкараца). Главни разлози неодласка код стоматолога су финансијска немогућност да посете лекара (54,2% жена и 48,2% мушкараца) и страх од лекара/болнице/испитивања/лечења (11,1% жена и 14,2% мушкараца).
- У узрасту до пет година, забележен је застој у расту код 3,1% девојчица и 7,4% дечака у 2019. години.
- Према подацима за 2019. годину, код 1,9% девојчица и 3,2% дечака узраста до пет година забележено је заостајање у тежини у односу на висину, док је 8,9% девојчица и 12,7% дечака истог узраста гојазно.
- Према подацима из 2019. године, скоро два пута је више мушкараца него жена који умру у старосној доби од 30 до 59 година, и то углавном од болести крвотока и тумора.
- 3,6 пута више мушкараца него жена умире услед саобраћајних повреда.
- Према подацима за 2019. годину, самоубиство је извршило три пута више мушкараца него жена.

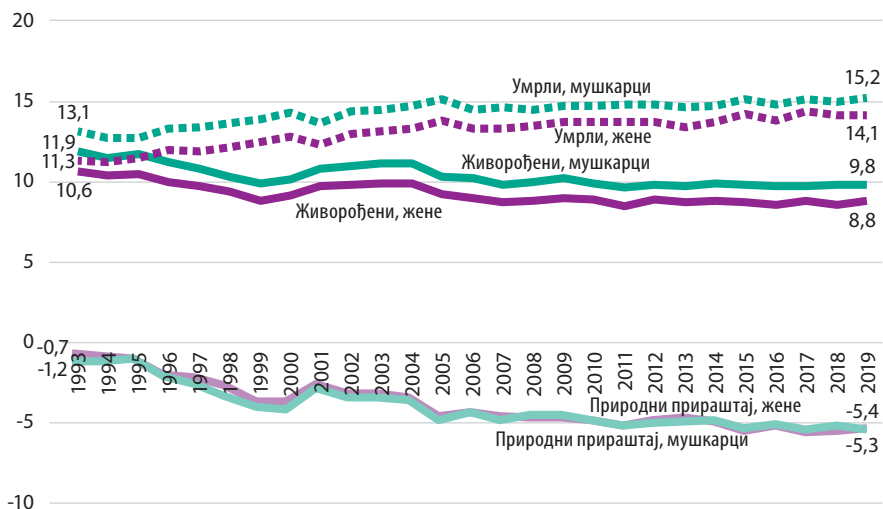
ДЕФИНИЦИЈЕ

- **Очекивано трајање живота жене/мушкарца** показује старост коју ће у просеку доживети живорођено дете у посматраној години.
- Индикатор **Здраве године живота при рођењу** представља број година живота за које се очекује да ће особа по рођењу живети у здравом стању. То је показатељ здравственог стања који се добија комбинацијом података о морталитету и морбидитету.

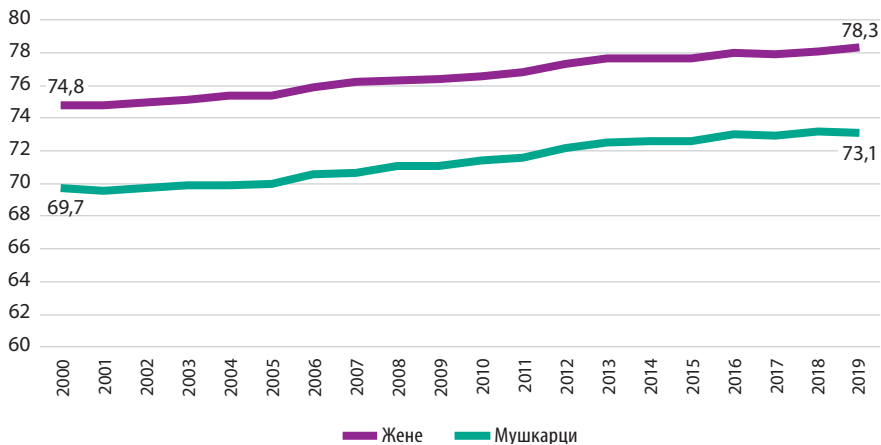

- ▶ **Стопа укупног фертилитета** представља број живорођене деце по једној жени старости од 15 до 49 година.
- ▶ **Стопа природног прираштаја** представља разлику између стопе наталитета и стопе mortalитета у години посматрања.
- ▶ **Заостајање у расту** односи се на дете које је прениско за свој узраст.
- ▶ **Заостајање у тежини у односу на висину** односи се на дете које је исувише мршаво за своју висину.
- ▶ **Гојазност** се односи на дете које је претешко за своју висину.
- ▶ **Основни узрок смрти** је дефинисан као болест или повреда која је покренула низ болесних стања која су директно довела до смрти или околности несрећног случаја или насиља који су узроковали смртоносну повреду.
- ▶ **Стопа умрлих према узроку смрти** представља број лица умрлих услед наведеног узрока у односу на 100.000 становника у посматраној години.
- ▶ **Стопа смртности одојчади** представља број умрле деце млађе од једне године у односу на 1.000 живорођене деце у посматраној години.

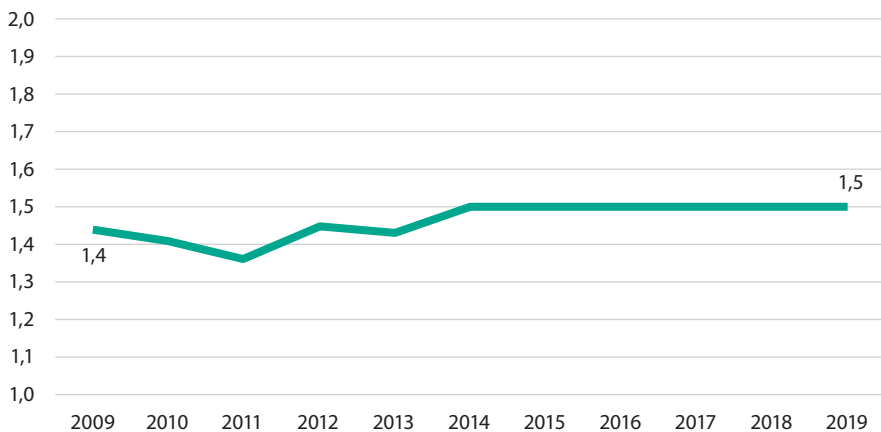
Живорођени, умрли и природни прираштај према полу, 1993–2019. (на 1.000 становника)

Извор: Витална статистика, РЗС.

Очекивано трајање живота према полу, 2000–2019.

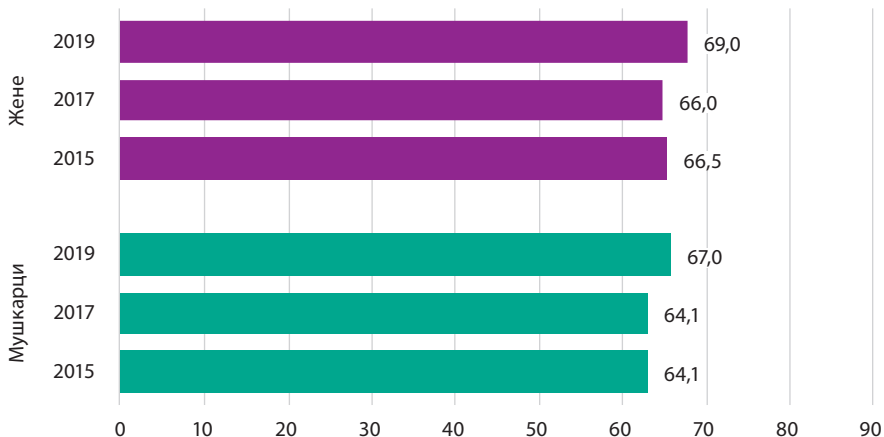
Извор: Витална статистика, РЗС.

Стопа укупног фертилитета, 2009–2019.

Извор: Витална статистика, РЗС.

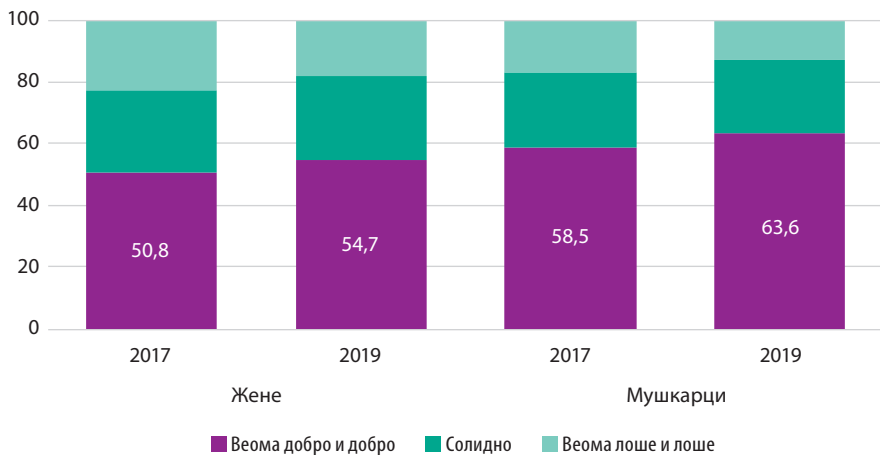

Здраве године живота према полу, 2015–2019.

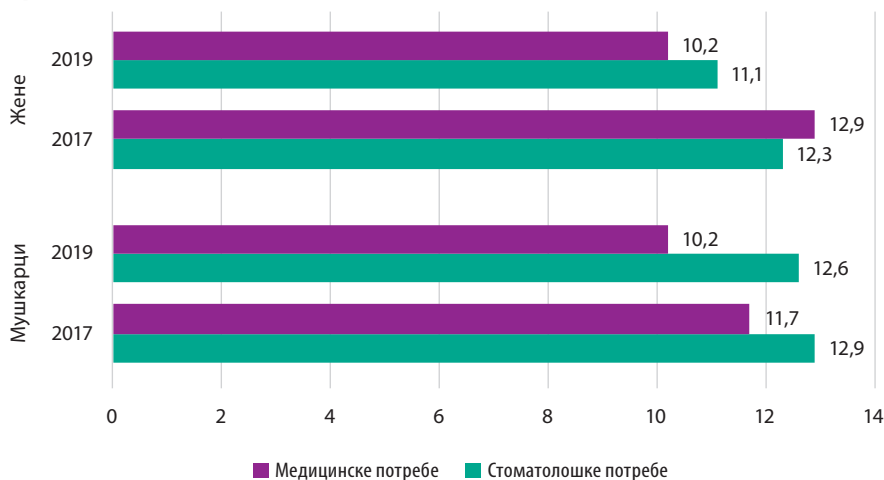
Извор: Витална статистика и Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

Лична процена здравственог стања према полу, 2017. и 2019. (%)

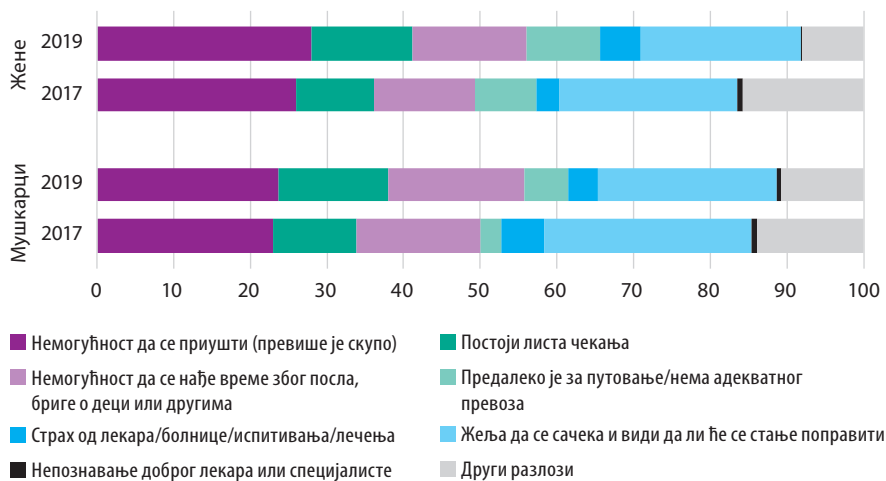
Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

Лица која нису посетила лекара или стоматолога, а имала су здравствени проблем, 2017. и 2019. (%)

Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

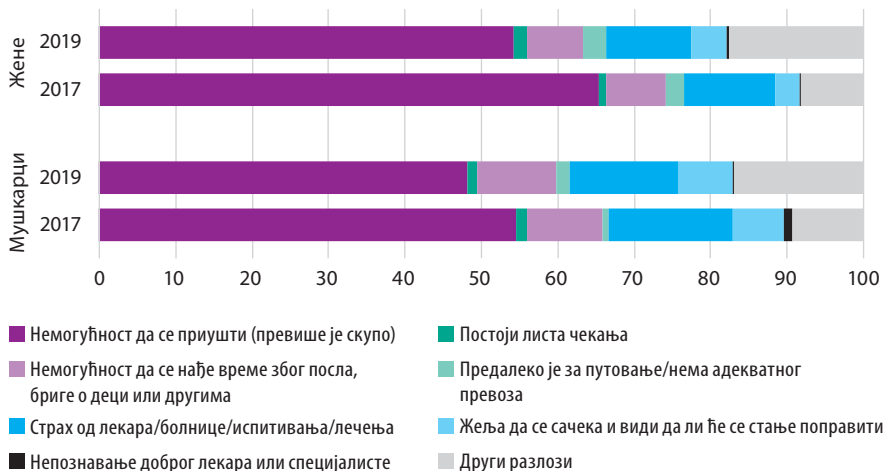
Главни разлог неодласка код лекара, према полу, 2017. и 2019. (%)

Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

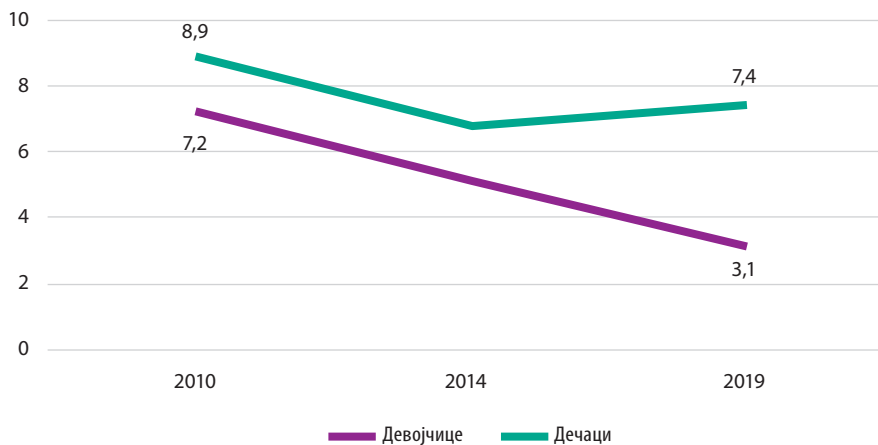

Главни разлог neodласка код stomatologa, prema полу, 2017. и 2019. (%)

Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

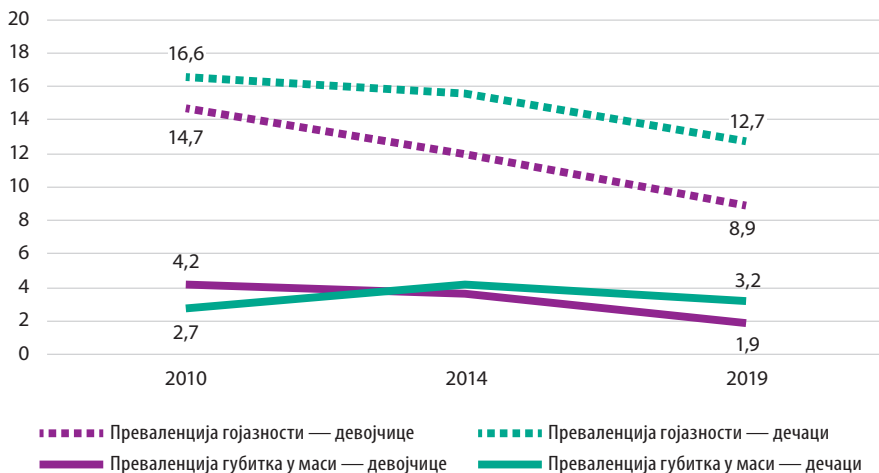
Преваленција заостајања у расту (висина за узраст <-2 стандардне девијације од средње вредности према стандардима Светске здравствене организације (СЗО) за раст деце), међу децом до 5 година, према полу, 2010–2019. (%)

ЦОР 2.2.1

Извор: Истраживање вишеструких показатеља (MICS), РЗС и УНИЦЕФ.

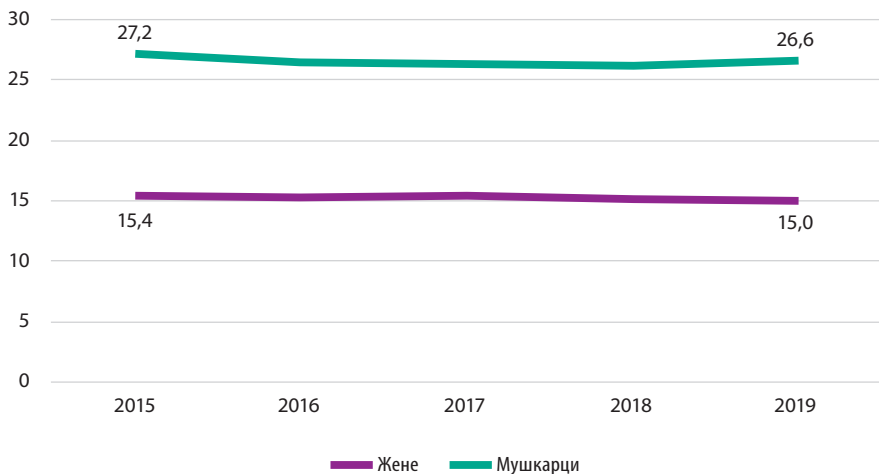
Преваленција неухрањености (тежина према висини $>+2$ или <-2 стандардне девијације од средње вредности према стандардима СЗО за раст деце) међу децом до 5 година, према полу, 2010–2019. (%)

ЦОР 2.2.2

Извор: Истраживање вишеструких показатеља (MICS), РЗС и УНИЦЕФ.

Стопа смртности која се приписује кардио-васкуларним болестима, раку, дијабетесу или хроничним респираторним болестима, према полу, 2015–2019. (%)

ЦОР 3.4.1

Извор: Институт за јавно здравље Србије и Витална статистика, РЗС.

Умрли према водећим узроцима смрти према старости и полу, 2019. (број и %)

Узрок смрти	Укупно		0-14		15-29		30-44		45-59		60-74		75+	
	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м
Укупно	50149	51309	187	248	141	351	578	1250	2969	5742	12322	19214	33952	24504
Болести система крвотока	28218	24112	4	4	16	29	79	291	702	1946	4882	7692	22535	14150
Тумори	9493	12483	10	11	42	39	248	230	1489	1784	4367	6553	3337	3866
Болести система за дисање	2284	3220	10	9	8	15	36	63	179	282	724	1249	1327	1602
Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	1780	1416	3	4	1	5	13	15	65	136	476	582	1222	674
Остали узроци	8374	10078	160	220	74	263	202	651	534	1594	1873	3138	5531	4212

Узрок смрти	Укупно		0-14		15-29		30-44		45-59		60-74		75+	
	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м
Укупно	49,4	50,6	43,0	57,0	28,7	71,3	31,6	68,4	34,1	65,9	39,1	60,9	58,1	41,9
Болести система крвотока	53,9	46,1	50,0	50,0	35,6	64,4	21,4	78,6	26,5	73,5	38,8	61,2	61,4	38,6
Тумори	43,2	56,8	47,6	52,4	51,9	48,1	51,9	48,1	45,5	54,5	40,0	60,0	46,3	53,7
Болести система за дисање	41,5	58,5	52,6	47,4	34,8	65,2	36,4	63,6	38,8	61,2	36,7	63,3	45,3	54,7
Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	55,7	44,3	42,9	57,1	16,7	83,3	46,4	53,6	32,3	67,7	45,0	55,0	64,5	35,5
Остали узроци	45,4	54,6	42,1	57,9	22,0	78,0	23,7	76,3	25,1	74,9	37,4	62,6	56,8	43,2

Извор: Витална статистика, РС.

Умрли услед болести система крвотока према старости и полу, 2019. (број и %)

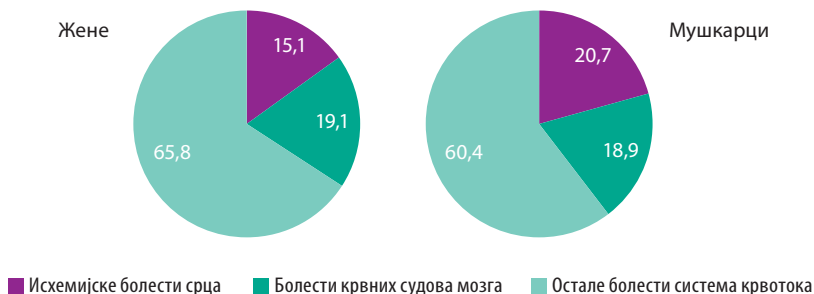
Узрок смрти	Укупно		0-14		15-29		30-44		45-59		60-74		75+	
	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м
Укупно	28218	24112	4	4	16	29	79	291	702	1946	4882	7692	22535	14150
Исхемијске болести срца	4247	4985	-	-	1	2	12	91	144	620	940	1949	3150	2323
Болести крвних судова мозга	5398	4560	-	1	2	3	22	38	177	278	1109	1542	4088	2698
Остале болести система крвотока	18573	14567	4	3	13	24	45	162	381	1048	2833	4201	15297	9129

Узрок смрти	Укупно		0-14		15-29		30-44		45-59		60-74		75+	
	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м
Укупно	53,9	46,1	50,0	50,0	35,6	64,4	21,4	78,6	26,5	73,5	38,8	61,2	61,4	38,6
Исхемијске болести срца	46,0	54,0	-	-	33,3	66,7	11,7	88,3	18,8	81,2	32,5	67,5	57,6	42,4
Болести крвних судова мозга	54,2	45,8	0,0	100,0	40,0	60,0	36,7	63,3	38,9	61,1	41,8	58,2	60,2	39,8
Остале болести система крвотока	56,0	44,0	57,1	42,9	35,1	64,9	21,7	78,3	26,7	73,3	40,3	59,7	62,6	37,4

Извор: Витална статистика, РЗС.

Умрли услед болести система крвотока према полу, 2019. (%)

Извор: Витална статистика, РЗС.

Умрли насилном смрћу према пореклу насилне смрти, старости и полу, 2019. (број и %)

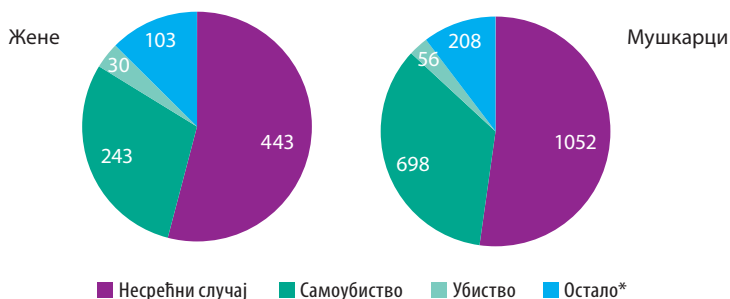
Узрок смрти	Укупно		0–14		15–29		30–44		45–59		60+	
	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м
Укупно	819	2014	10	21	35	162	69	291	114	452	591	1088
Несрећни случај	443	1052	5	16	22	90	26	142	44	211	346	593
Самоубиство	243	698	1	2	6	49	34	110	51	184	151	353
Убиство	30	56	-	1	4	13	5	14	13	13	8	15
Остало*	103	208	4	2	3	10	4	25	6	44	86	127

Узрок смрти	Укупно		0–14		15–29		30–44		45–59		60+	
	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м
Укупно	28,9	71,1	32,3	67,7	17,8	82,2	19,2	80,8	20,1	79,9	35,2	64,8
Несрећни случај	29,6	70,4	23,8	76,2	19,6	80,4	15,5	84,5	17,3	82,7	36,8	63,2
Самоубиство	25,8	74,2	33,3	66,7	10,9	89,1	23,6	76,4	21,7	78,3	30,0	70,0
Убиство	34,9	65,1	0,0	100,0	23,5	76,5	26,3	73,7	50,0	50,0	34,8	65,2
Остало*	33,1	66,9	66,7	33,3	23,1	76,9	13,8	86,2	12,0	88,0	40,4	59,6

* „Остало“ се односи на повреде нанесене при легалним интервенцијама полиције и војске на дужности, на повреде настале током ратних операција, компликације услед медицинског и хируршког лечења, као и на догађаје са неутврђеним пореклом насилне смрти.

Извор: Витална статистика, РЗС.

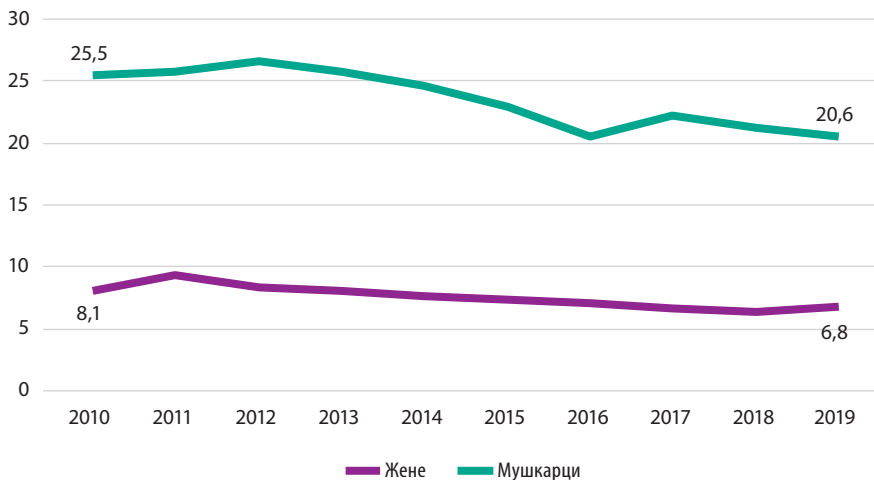
Умрли насилном смрћу према пореклу насилне смрти и полу, 2019.

* „Остало“ се односи на повреде нанесене при легалним интервенцијама полиције и војске на дужности, на повреде настале током ратних операција, компликације услед медицинског и хируршког лечења, као и на догађаје са неутврђеним пореклом насилне смрти.

Извор: Витална статистика, РЗС.

Стопа смртности услед самоубиства, према полу, 2010–2019. (на 100.000 становника)

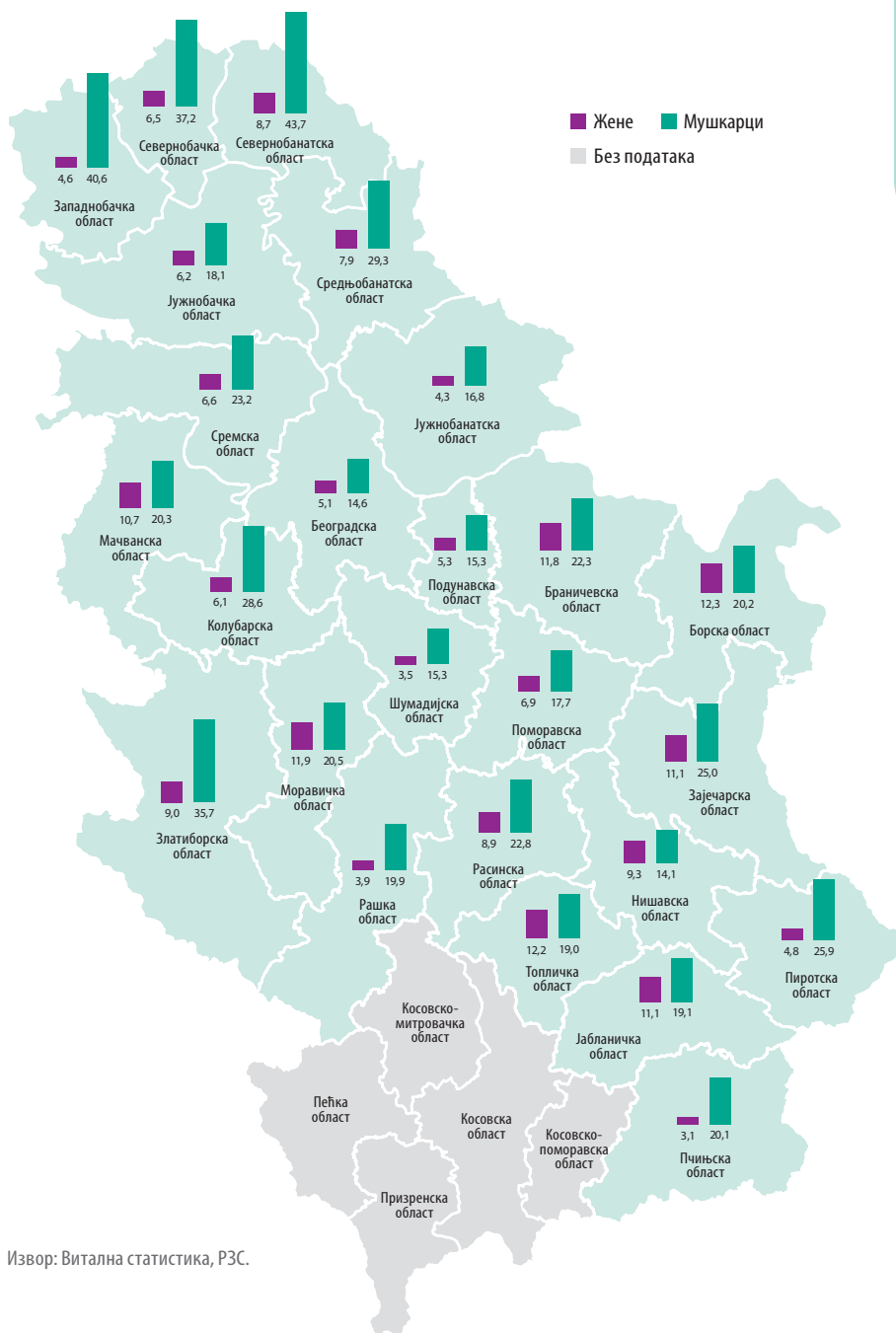

ЦОР 3.4.2

Извор: Витална статистика, РЗС.

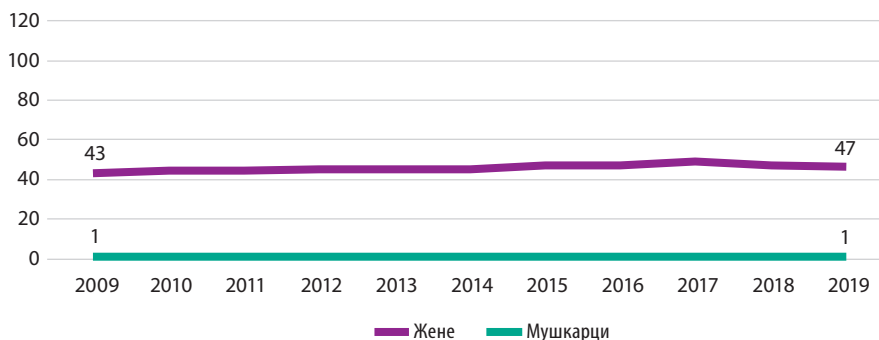
Умрли услед самоубиства, према областима и полу, 2019. (на 100.000 становника)

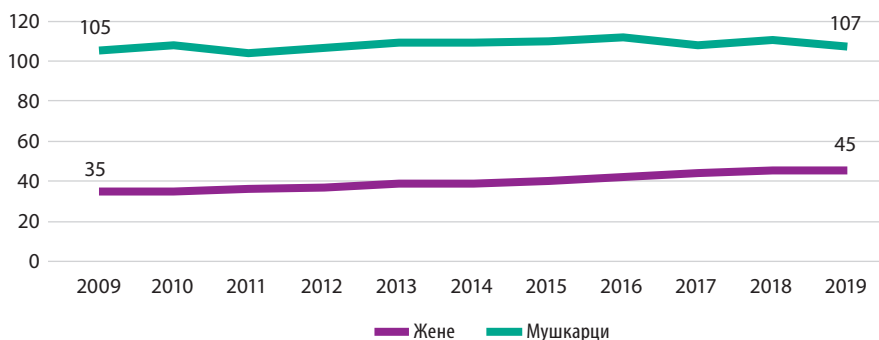
Извор: Витална статистика, РЗС.

Најчешћи узроци смрти услед болести малигних тумора, према полу, 2009–2019. (на 100.000 становника)

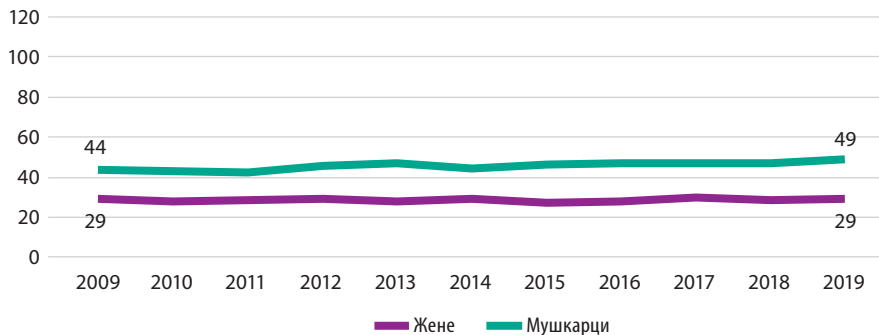
Умрли услед малигног тумора дојке, 2009–2019.

Умрли услед малигног тумора душника и плућа, 2009–2019.

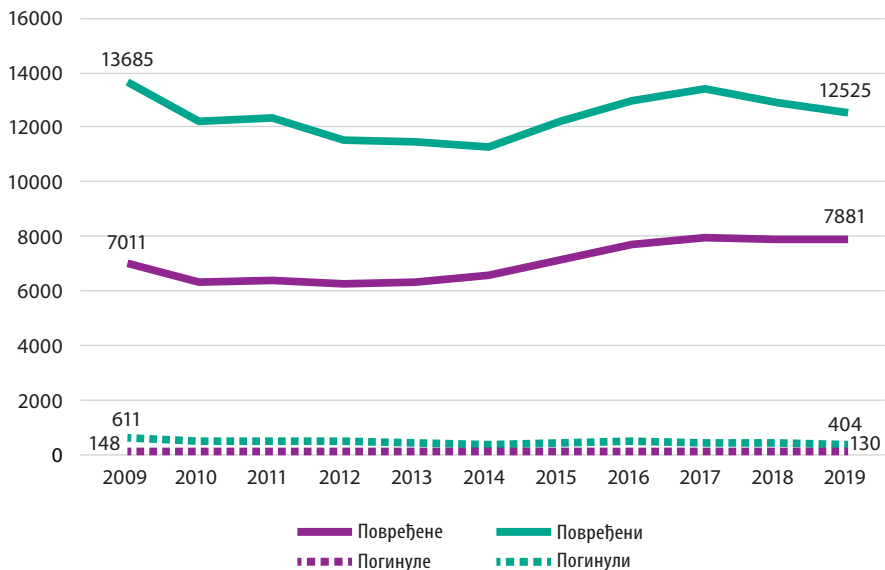

Умрли услед малигног тумора дебелог црева и ректума, 2009–2019.

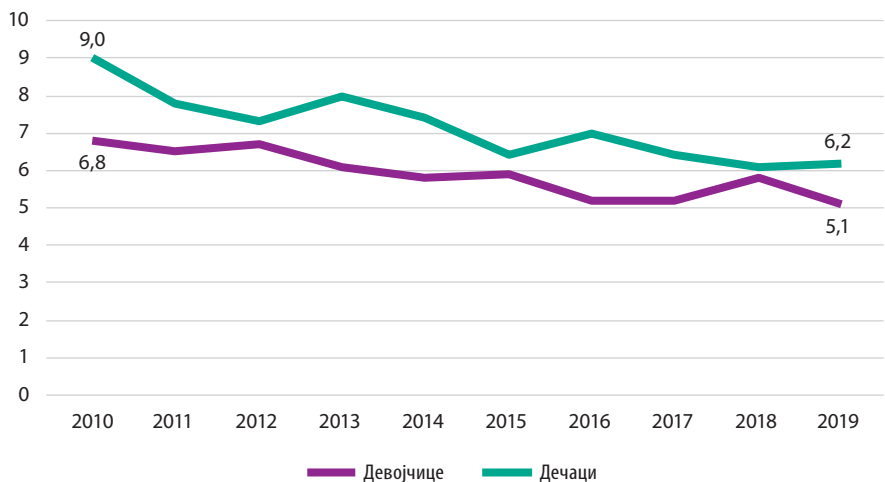

Повређени и умрли услед саобраћајних повреда, према полу, 2009–2019.

Извор: Министарство унутрашњих послова.

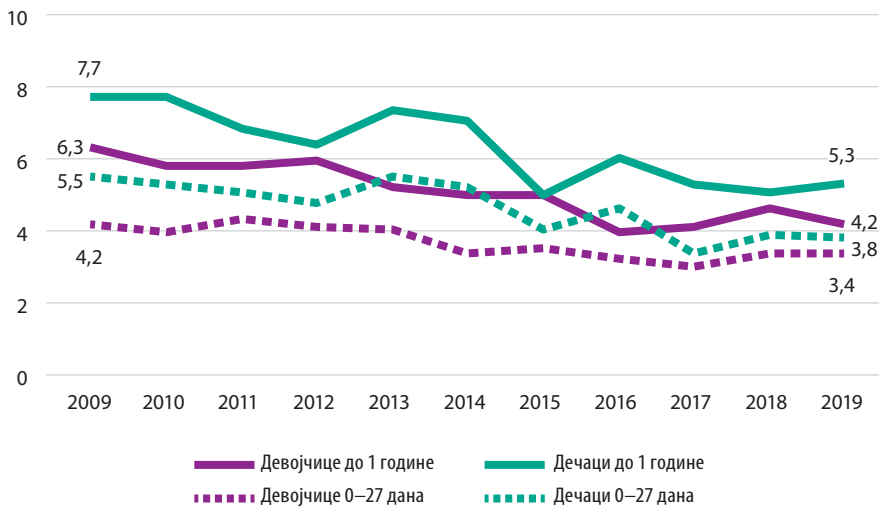
Стопа смртности деце испод пет година старости, према полу, 2010–2019. (умрли на 1.000 живорођених)

ЦОР 3.2.1

Извор: Витална статистика, РЗС.

Стопе неонаталне смртности² и смртности одојчади, према полу, 2009–2019. (умрли на 1.000 живорођених)

ЦОР 3.2.2

Извор: Витална статистика, РЗС.

² Умрла одојчад старости 0–27 дана

3

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

ИЗДАЈАМО...

- ▶ Од укупног броја деце корисника на активној евиденцији центара за социјални рад, најзаступљенија су деца оба пола старости 6–14 година. Девојчице овог узраста чине 48,4% укупног броја девојчица. Слична је и заступљеност дечака овог узраста — они чине 47,9% укупног броја дечака.
- ▶ Међу особама са инвалидитетом на евиденцији центара за социјални рад, највећа заступљеност оба пола је у старосној групи 26–64 године. Заступљеност жена наведене старости износи 42,6% укупног броја жена, а заступљеност мушкараца износи 48,8% укупног броја.
- ▶ Међу корисницима установа социјалне заштите, процентуално су заступљенији мушкарци у свим врстама установа осим међу корисницима домског смештаја за старије кориснике (старији од 65 година). У овој категорији, која је и најбројнија (око 20.000 корисника), значајно је веће учешће жена него мушкараца и оно износи 65%.
- ▶ У прихватилиштима, 2019. године укупно је било 440 жена и 417 мушкараца (пунолетни корисници услуге смештаја у прихватилишту који су на евиденцији центара за социјални рад). Најбројнија је категорија Одрасли (27–64 година) и заступљеност полова је скоро изједначена (49% жене, 51% мушкарци). У осталим два категоријама, нешто је већа заступљеност женског пола, и то 56% код Младих, односно 53% код Старијих.

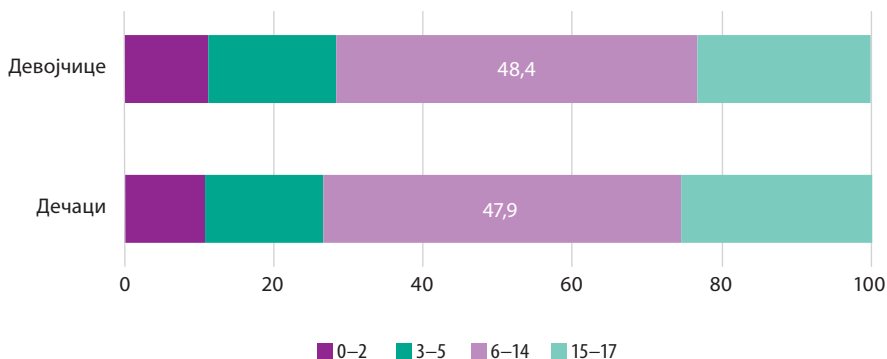
ДЕФИНИЦИЈЕ

- ▶ **Социјална заштита** је организована друштвена делатност од јавног интереса која се обавља у циљу пружања помоћи и оснаживања грађана за самосталан и продуктиван живот у заједници, као и спречавања настајања и отклањања последица социјалне искључености. Циљеви социјалне заштите остварују се пружањем услуга социјалне заштите и активностима које предупређују, умањују или отклањају зависност од социјалних служби.
- ▶ **Корисник права или услуга социјалне заштите** јесте појединац, односно породица која се суочава с препрекама у задовољавању потреба, услед чега не може да достигне или да одржи квалитет живота или нема довољно средстава за подмирење основних животних потреба, а не може да их оствари својим радом, приходом од имовине или из других извора.
- ▶ **Деца (малолетно лице) и млади (пунолетно лице до навршених 26 година)** су корисници права и услуга у систему социјалне заштите када су им услед породичних и других животних околности угрожени здравље, безбедност и развој, односно ако је извесно да без подршке система социјалне заштите не могу да достигну оптимални ниво развоја.

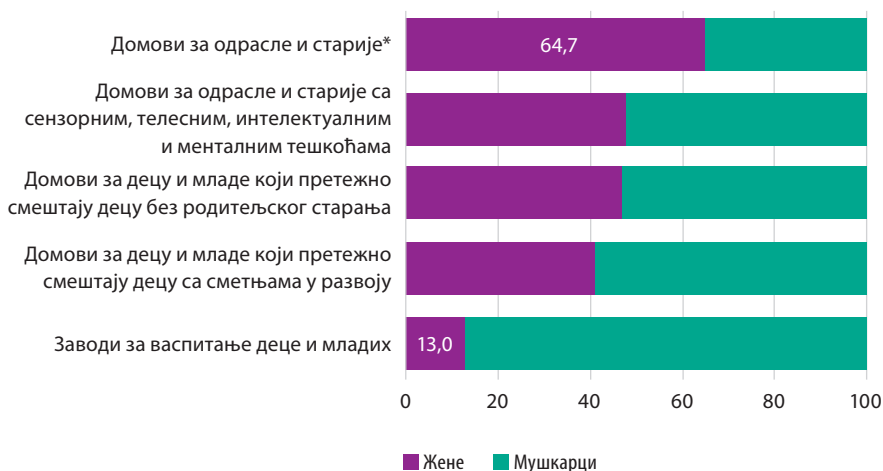
- **Пунолетно лице од навршених 26 до навршених 65 година (одрасли) и пунолетно лице старије од 65 година** јесте корисник права и услуга у систему социјалне заштите када је његово благостање, безбедност и продуктиван живот у друштву угрожен ризицима услед старости, инвалидитета, болести, породичних и других животних околности.
- **Установе социјалне заштите које пружају услуге домског смештаја** оснивају се као установе за децу и младе или као установе за одрасле и старије кориснике.
- **Корисници домског смештаја у установама социјалне заштите** су лица којима се не може обезбедити, или није у њиховом најбољем интересу останак у породици, услуге у заједници, или смештај у другој породици. Домским смештајем кориснику се обезбеђује становање и задовољење основних животних потреба, здравствена заштита, а деци и приступ образовању.
- **Смештајем у прихватилиште** кориснику се обезбеђује краткотрајан смештај и осигурава безбедност, изналажење одрживих решења за кризне ситуације, задовољење његових основних потреба и приступ другим услугама.

Деца корисници на активној евиденцији центара за социјални рад, према старости и полу, 2019. (%)

Извор: Републички завод за социјалну заштиту.

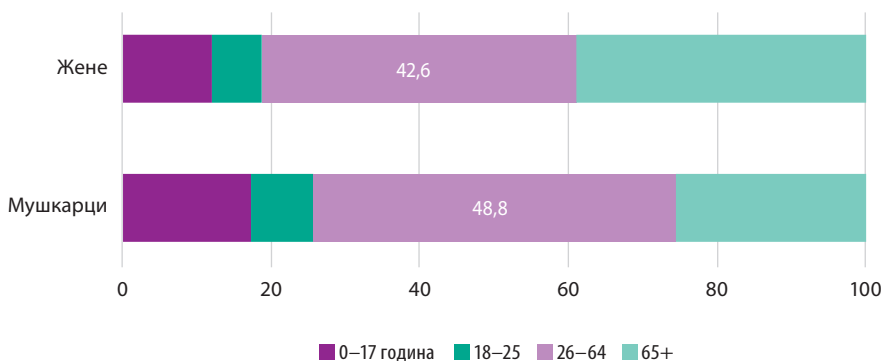
Корисници установа социјалне заштите према врсти установе и полу, 2019. (%)

* У домовима за одрасле и старије приказани су збирно домови у јавном сектору, и у општем (приватном) сектору који имају лиценцу за рад добијену од Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Извор: Републички завод за социјалну заштиту.

Особе са инвалидитетом на евиденцији центара за социјални рад, према старости и полу, 2019. (%)

Извор: Републички завод за социјалну заштиту.

Број решења ЦСР о смештају пунолетних корисника у прихватилиште у току 2019. године, према старости и полу корисника, 2019.³

	Укупно		Млади (18–26)		Одрасли (27–64)		Старији (65+)	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Прихватилиште	440	417	38	30	223	231	179	156

Извор: Републички завод за социјалну заштиту.

Запослени у центрима за социјални рад према старости и полу, 2019.

	Руководећи*		Стручни радници и сарадници**		Административно-финансијски		Техничко особље	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Укупно	132	45	1480	280	309	75	159	136
До 29 година	0	0	40	10	5	2	2	5
30–39	26	11	411	65	59	18	21	21
40–49	36	5	331	51	77	25	48	52
50–59	50	13	472	82	126	21	65	40
60–64	20	14	225	70	41	9	22	18
65+	0	2	1	2	1	0	1	0

* Директори и руководиоци одељења.

** Социјални радник, психолог, педагог, андрагог, специјални педагог, правник и социолог.

Извор: Републички завод за социјалну заштиту.

³ Подаци о смештају пунолетних корисника у прихватилиште прикупљају се кроз Извештај о раду Центара за социјални рад (ЦСР). Једна од методолошких измена је да се подаци о прихватилиштима прикупљају на нивоу извештајне године укупно (а не на дан 31.12.).

4

ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКА

ИЗДАЈАМО...

- У инклузивном образовању у основним школама знатно је више дечака него девојчица (према индивидуалном образовном плану наставу похађа трећина девојчица, а скоро две трећине су дечаци).
- Трогодишње средње стручне школе завршава скоро три пута више дечака него девојчица. Девојчице су бројније у подручјима образовања: Текстилство и кожарство, Личне услуге и Здравство и социјална заштита.
- Међу ученицима који завршавају средње четворогодишње опште образовање (гимназије) више је девојчица (58%) него дечака (42%). Такође, девојчице су у већини међу ученицима који завршавају средње стручне четворогодишње школе (53% девојчица према 47% дечака). Дечаци су бројнији у подручјима образовања: Електротехника, Машинство и обрада метала, Геодезија и грађевинарство, Саобраћај, Шумарство и обрада дрвета и Геологија и рударство.
- Високе школе и факултете више уписују и завршавају жене. Међу уписаним студентима жена је 57%, а међу дипломираним 59% (подаци за 2019. годину).
- Међу дипломираним студентима у 2019. години, жене чине више од половине у великом броју подручја образовања, док су мушкарци доминантни у подручјима: Информационе и комуникационе технологије (66%) и Инжењерство, производња и грађевинарство (61%).
- У 2019. години докторирало је више жена (57%) него мушкараца (43%). Жене чине већину у многим подручјима образовања, као што су Здравство (71%), Уметност (68%) и Природне науке (66%), а мушкарци су бројнији у Инжењерству, производњи и грађевинарству (57%), Информационим и комуникационим технологијама (66%) и Услугама (56%).
- Међу члановима Српске академије наука и уметности (САНУ) доминирају мушкарци. У 2020. години преко 90% свих чланова су мушкарци. Највеће учешће жена је у Одељењу језика и књижевности и Одељењу историјских наука.
- Међу запосленима у области истраживања и развоја, у 2018. години доминирају жене са 51%. Готово исти проценат је међу научним истраживачима, 51,4% су жене.
- Највеће учешће жена истраживача је у медицинским наукама (58,6%), а најмање учешће је у инжењерингу и технологији (40%).
- У већини старосних група компјутерски су писменије жене него мушкарци. У старијим старосним групама, међу корисницима рачунара бројнији су мушкарци. Већина корисника интернета су, такође, жене.

ДЕФИНИЦИЈЕ

- ▶ **Одустајање од школовања у редовним основним и средњим школама** представља разлику између броја ученика на почетку и на крају исте школске године, стављену у однос са бројем ученика на почетку школске године.
- ▶ **Индивидуални образовни план (ИОП)** јесте посебан документ којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању за одређено дете и ученика, и његов циљ је оптимални развој детета, укључивање у вршњачки колектив и задовољење образовно-васпитних потреба детета и ученика.
- ▶ **ИОП 1** је прилагођен програм, у коме се планира пружање подршке која се односи на прилагођавање простора и услова у којима се учи, прилагођавање методе рада, уџбеника и наставних средстава, активности и њиховог распореда, као и лица која пружају подршку.
- ▶ **ИОП 2** је измењен програм, у коме се планира прилагођавање општих исхода образовања и васпитања, прилагођавање посебних стандарда постигнућа ученика у односу на прописане и прилагођавање садржаја за један предмет, више њих или за све предмете.
- ▶ **Интерресорна комисија (ИРК)** јесте тело за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику.
- ▶ **Наставници у основном и средњем образовању** су сви наставници запослени у основним и средњим школама без обзира на дужину радног времена.
- ▶ **Становништво старости 18–24 године које је прекинуло школовање и није на обуци** представља учешће лица старости 18–24 године која су завршила највише основно образовање или мање и која нису похађала било какво образовање или обуку у периоду од четири недеље које су претходиле анкети у укупном становништву старости 18–24 године.
- ▶ **Уписани студенти на високим школама и факултетима** јесу лица уписана на основне академске, основне струковне студије, дипломске академске студије (мастер), специјалистичке академске, специјалистичке струковне студије, односно докторске академске студије.
- ▶ **Становништво старости 25–64 године у образовању и обукама** представља учешће становништва старости 25–64 године које је укључено у било који облик образовања и обука у укупном становништву те старосне групе.
- ▶ **Истраживач** је лице са најмање високом стручном спремом, односно са најмање завршеним основним академским студијама, које ради на научно-истраживачким и развојним пословима и које је изабрано у звање, у складу са Законом. У зависности од остварених резултата у научноистраживачком раду, истраживач може стећи истраживачко звање: истраживач-приправник и истраживач-сарадник и научно звање: научни сарадник, виши научни сарадник и научни саветник.

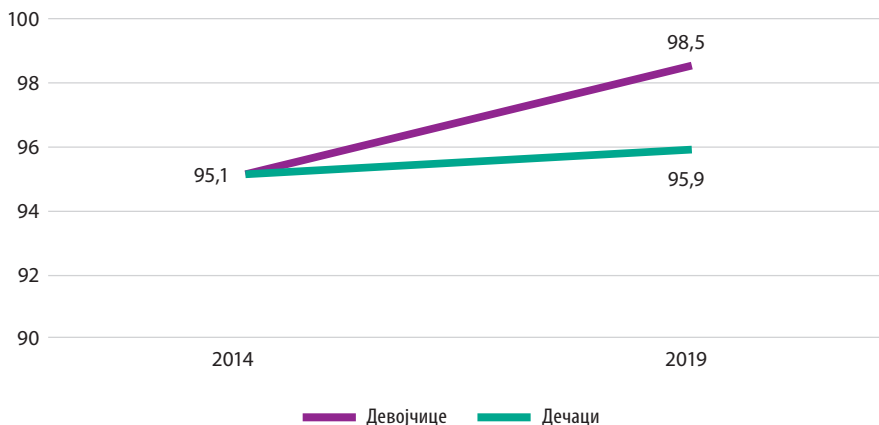
- **Стручни сарадници** немају научна ни истраживачка звања, непосредно сарађују са истраживачима, обављајући стручне или техничке послове у вези са научноистраживачким и истраживачко-развојним задацима (лабораторијски техничари, инжењери и техничари техничких наука, цртачи, библиотекари, документаристи, информатичари, лектори и др.).

Деца у предшколском образовању и запослени у институцијама предшколског образовања, према полу, 2014–2019.

Година	Деца				Запослени			
	број		%		број		%	
	девојчице	дечаци	девојчице	дечаци	жене	мушкарци	жене	мушкарци
2014	92284	99721	48,1	51,9	23619	1257	94,9	5,1
2015	96679	103111	48,4	51,6	24700	1318	94,9	5,1
2016	99930	106240	48,5	51,5	25398	1357	94,9	5,1
2017	102911	109808	48,4	51,6	26581	1454	94,8	5,2
2018	105972	112595	48,5	51,5	27665	1441	95,0	5,0
2019	108842	115721	48,5	51,5	28834	1442	95,2	4,8

Извор: Статистика образовања, РЗС.

Удео деце млађе од 5 година која се правилно развијају у доменима: здравља, образовања и психо-социјалног благостања⁴, према полу, 2014. и 2019. (%)

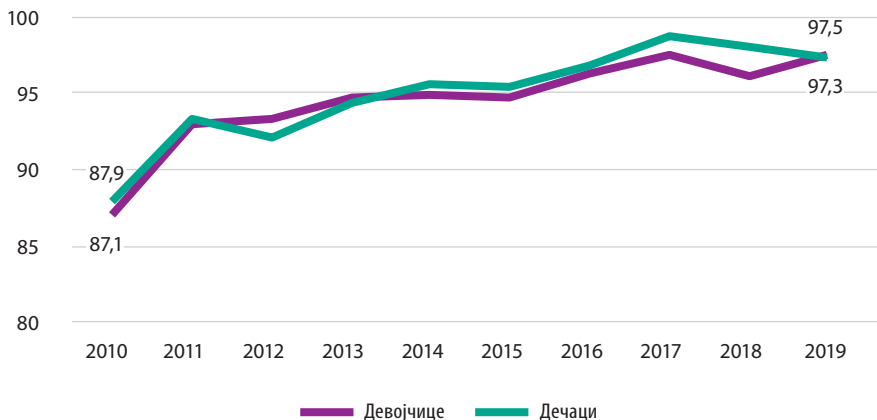
ЦОР 4.2.1

Извор: Истраживање вишеструких показатеља (MICS), РЗС и УНИЦЕФ.

⁴ Индекс раног развоја детета

Стопа учешћа у организованом учењу (годину дана пре званичног узраста за упис у основну школу), према полу, 2010–2019. (%)

ЦОР 4.2.2

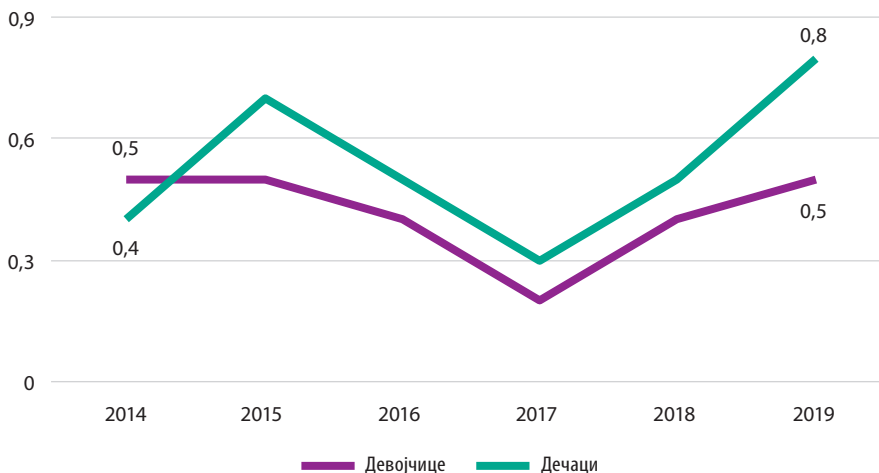
Извор: Статистика образовања, РЗС.

Ученици у редовном основном образовању, према полу, 2014–2019.

Година	Уписани у први разред основне школе		Уписани у први разред основне школе %		Уписани у пети разред основне школе		Уписани у пети разред основне школе %	
	девојчице	дечаци	девојчице	дечаци	девојчице	дечаци	девојчице	дечаци
2014	32340	33936	48,8	51,2	36092	38576	48,3	51,7
2015	32022	34368	48,2	51,8	34978	37416	48,3	51,7
2016	32094	34430	48,2	51,8	33682	35769	48,5	51,5
2017	32097	33602	48,9	51,1	33166	34772	48,8	51,2
2018	30686	32685	48,4	51,6	31794	33438	48,7	51,3
2019	31127	32888	48,6	51,4	31518	33664	48,4	51,6

Извор: Статистика образовања, РЗС.

Одустајање од школовања у редовним основним школама, према полу, 2014–2019. (%)

Извор: Статистика образовања, РЗС.

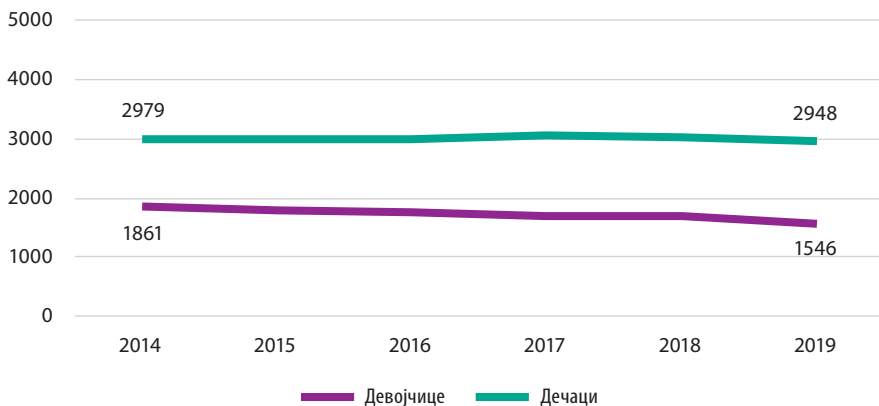
Инклузивно образовање у редовним основним школама, ученици према полу, 2017–2019. (број и %)

Година		Ученици са ИОП 1		Ученици са ИОП 2		Ученици који имају мишљење ИРК	
		број	%	број	%	број	%
2017	Девојчице	3292	38,6	1848	38,9	1941	37,4
	Дечаци	5232	61,4	2903	61,1	3253	62,6
2018	Девојчице	3252	39,0	1915	38,1	1994	36,8
	Дечаци	5083	61,0	3110	61,9	3422	63,2
2019	Девојчице	3304	39,3	2040	37,3	2130	36,6
	Дечаци	5096	60,7	3429	62,7	3695	63,4

Извор: Статистика образовања, РЗС.

Ученици у основним школама за децу са сметњама у развоју, према полу, 2014–2019.

Извор: Статистика образовања, РЗС.

Наставници у основном образовању, према полу, 2014–2019.

Година	Број		%	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
2014	37013	14235	72,2	27,8
2015	37842	14626	72,1	27,9
2016	38350	14463	72,6	27,4
2017	38522	14477	72,7	27,3
2018	38535	14400	72,8	27,2
2019	38480	14119	73,2	26,8

Извор: Статистика образовања, РЗС.

Ученици у редовном средњем образовању, према полу, 2014–2019.

Година	Деца уписана у први разред средње школе		Деца уписана у први разред средње школе %		Деца уписана у средњу школу		Деца уписана у средњу школу %		Деца која су завршила средњу школу		Деца која су завршила средњу школу %	
	девој-чице	дечаџи	девој-чице	дечаџи	девој-чице	дечаџи	девој-чице	дечаџи	девој-чице	дечаџи	девој-чице	дечаџи
2014	31893	34828	47,8	52,2	129346	131810	49,5	50,5	33194	32831	50,3	49,7
2015	33155	35888	48,0	52,0	125557	128440	49,4	50,6	32871	32886	50,0	50,0
2016	33235	35755	48,2	51,8	123284	126727	49,3	50,7	32569	31856	50,6	49,4
2017	33050	35185	48,4	51,6	122976	126118	49,4	50,6	29773	29175	50,5	49,5
2018	33638	36074	48,3	51,7	124574	127534	49,4	50,6	28515	28963	49,6	50,4
2019	32502	35176	48,0	52,0	123553	126302	49,4	50,6	30181	30797	49,5	50,5

Извор: Статистика образовања, РЗС.

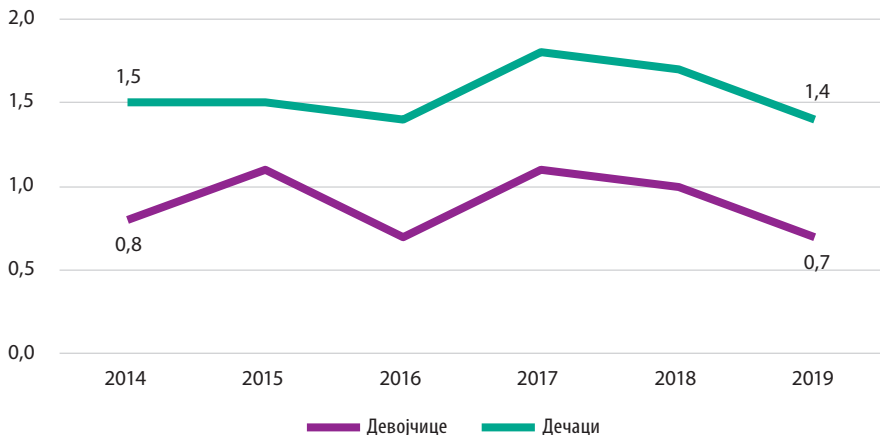
Наставници у средњем образовању, према полу, 2014–2019.

Година	Број		%	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
2014	19945	11159	64,1	35,9
2015	19779	10855	64,6	35,4
2016	19945	10810	64,9	35,1
2017	20003	10647	65,3	34,7
2018	20085	10637	65,4	34,6
2019	20427	10543	66,0	34,0

Извор: Статистика образовања, РЗС.

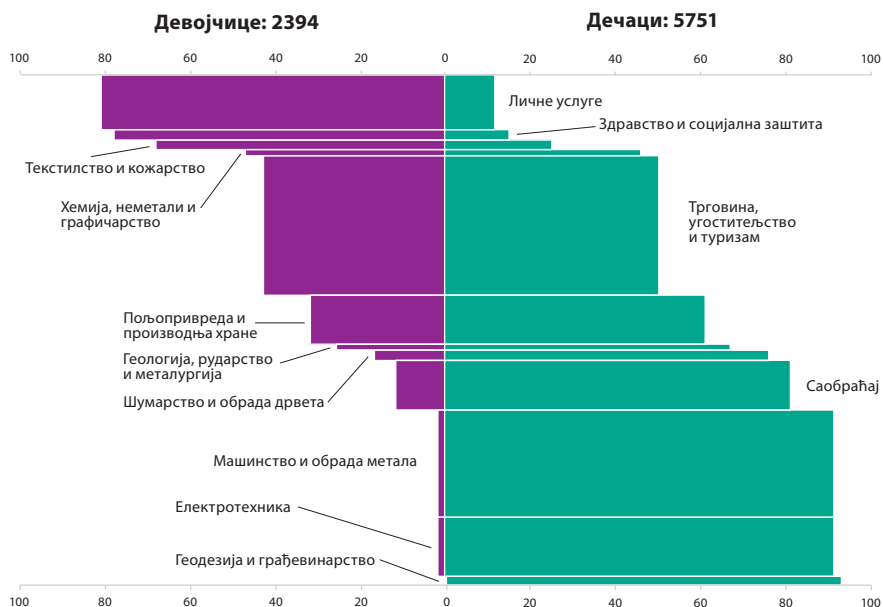

Одустајање од школовања у редовним средњим школама, према полу, 2014–2019. (%)

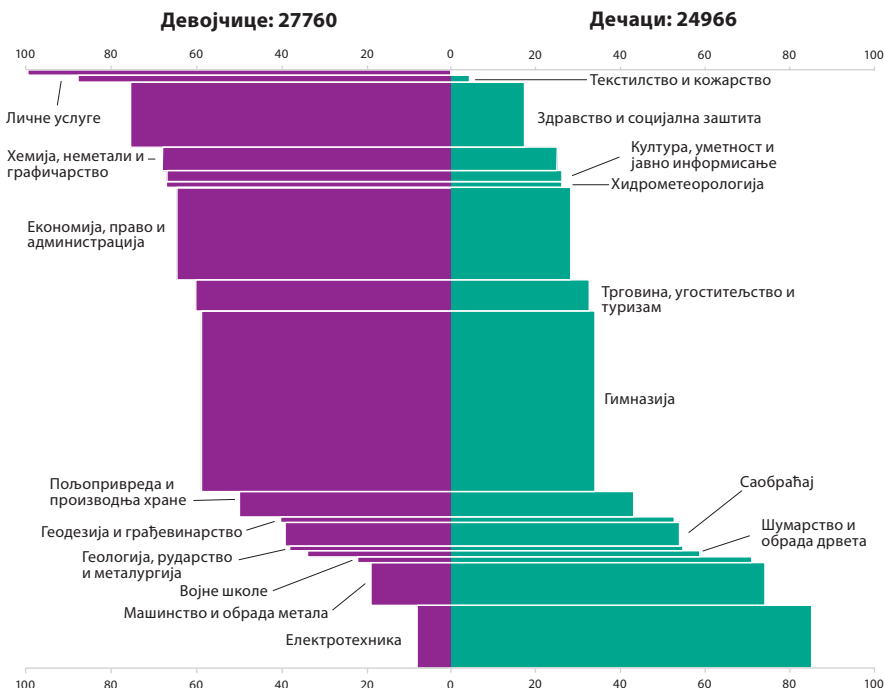
Извор: Статистика образовања, РЗС.

Ученици који су завршили трогодишњу средњу школу према подручјима образовања и полу, 2019. (%)

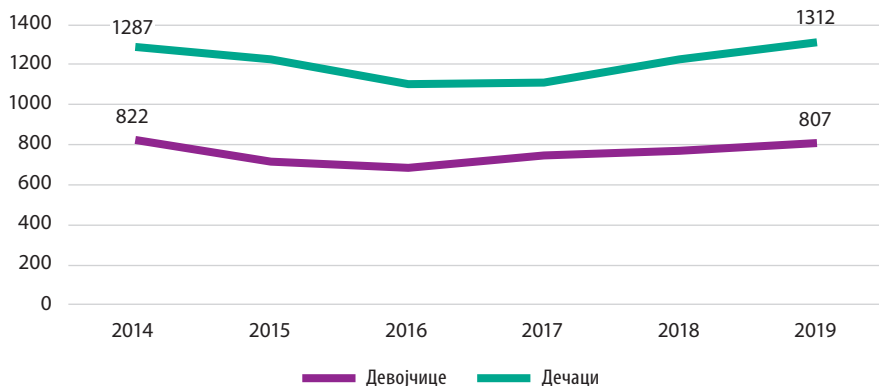
Извор: Статистика образовања, РЗС.

Ученици који су завршили четворогодишњу средњу школу према подручјима образовања и полу, 2019. (%)

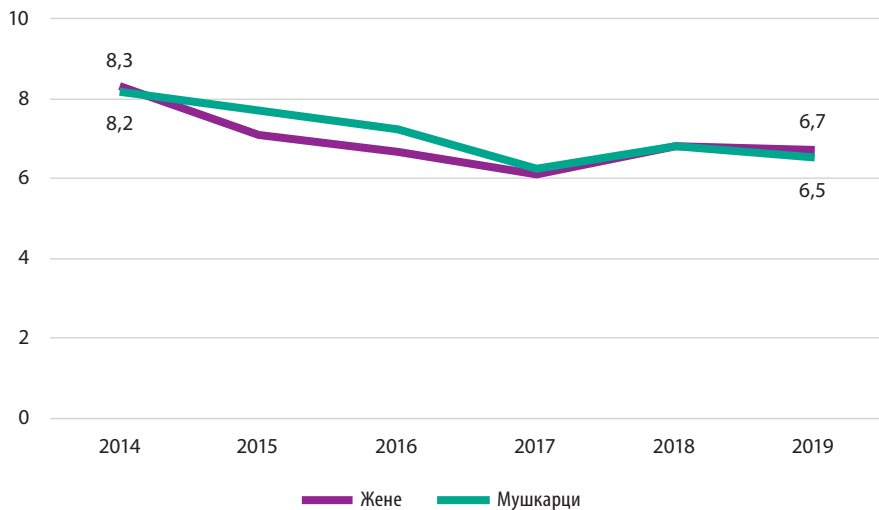

Извор: Статистика образовања, РЗС.

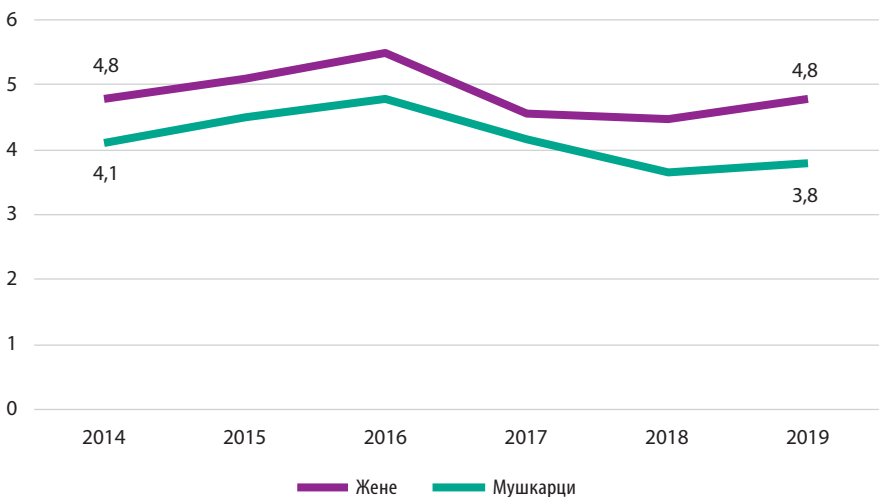
Ученици у средњим школама за децу са сметњама у развоју, према полу, 2014–2019.

Извор: Статистика образовања, РЗС.

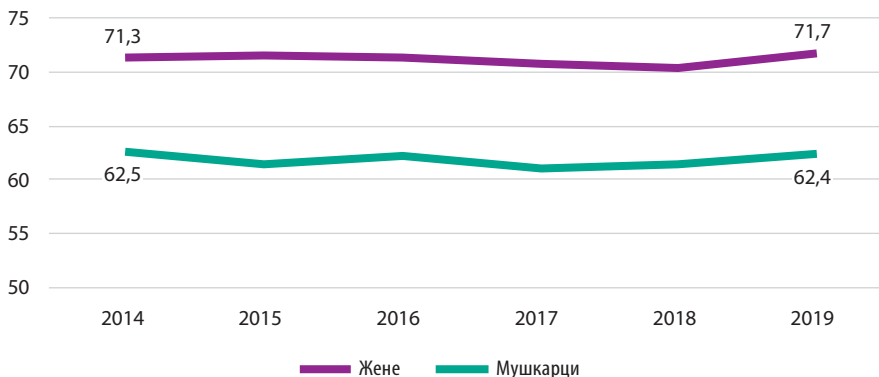
Становништво старости 18–24 године које је прекинуло школовање и није на обуци, према полу, 2014–2019. (%)

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Становништво старости 25–64 године у образовању и обукама, према полу, 2014–2019. (%)

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

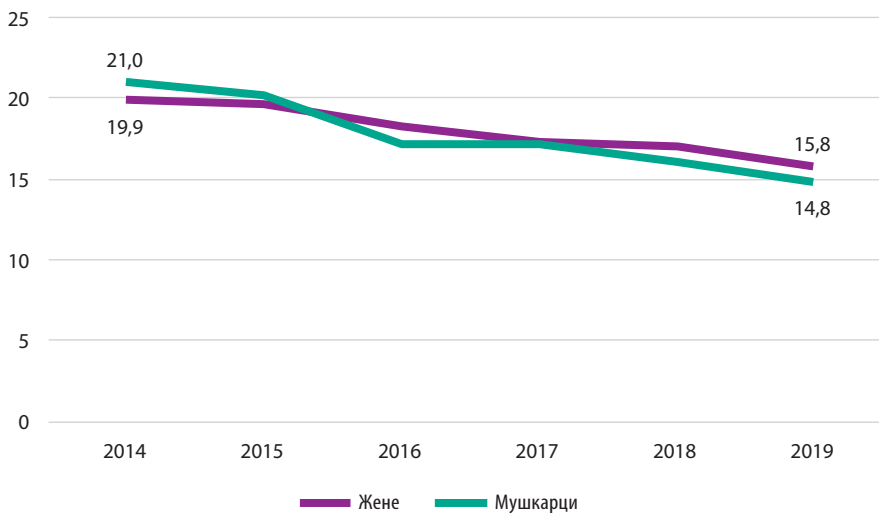
Стопа учешћа младих и одраслих у формалном и неформалном образовању и обуци током претходних 12 месеци, према полу, 2014–2019. (%)

ЦОР 4.3.1

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Удео младих (старости 15–24 године) који нису обухваћени образовањем, запосленошћу, или обуком⁵, према полу, 2014–2019. (%)

ЦОР 8.6.1

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

⁵ NEET индикатор

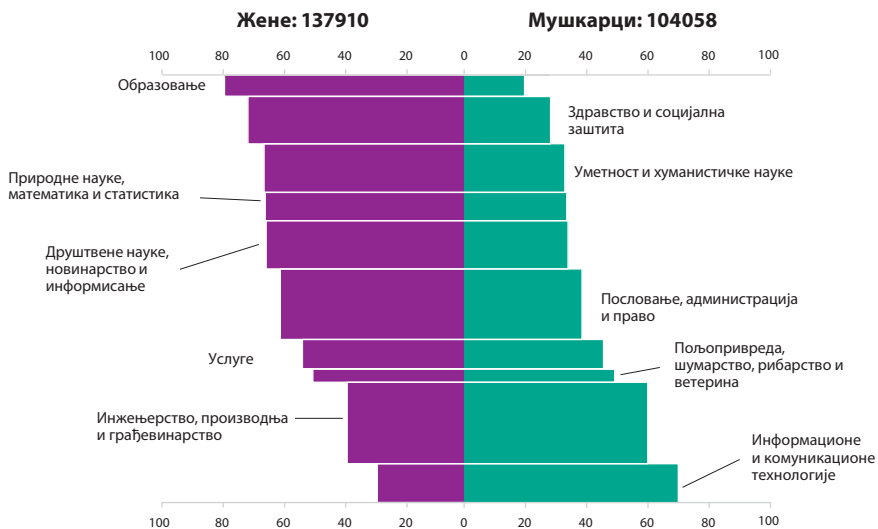

Уписани студенти на високим школама и факултетима, према полу, 2014–2019.

Година	Број		%	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
2014	134460	106594	55,8	44,2
2015	138971	112191	55,3	44,7
2016	146899	115190	56,0	44,0
2017	144871	111301	56,6	43,4
2018	141679	108092	56,7	43,3
2019	137910	104058	57,0	43,0

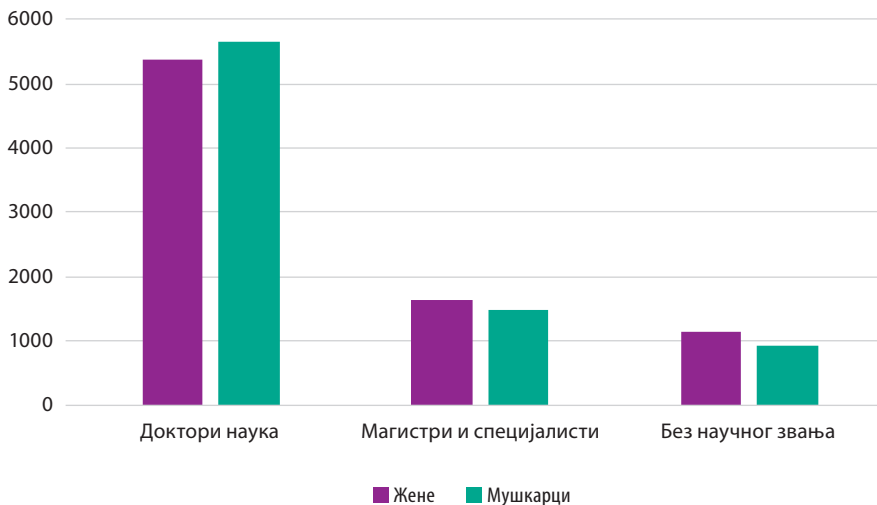
Извор: Статистика образовања, РЗС.

Уписани студенти на високим школама и факултетима према подручјима образовања и полу, 2019. (%)

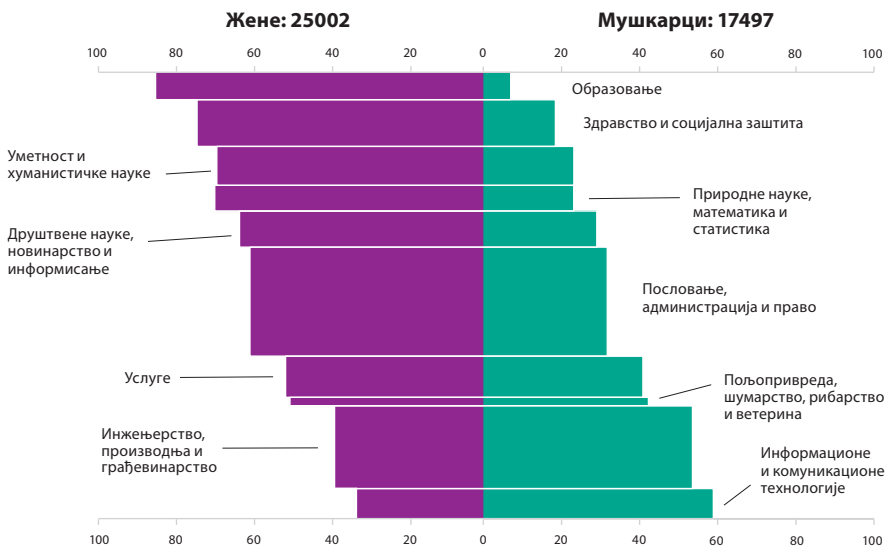
Извор: Статистика образовања, РЗС.

Наставници и сарадници на високим школама и факултетима, према полу, 2019.

Извор: Статистика образовања, РЗС.

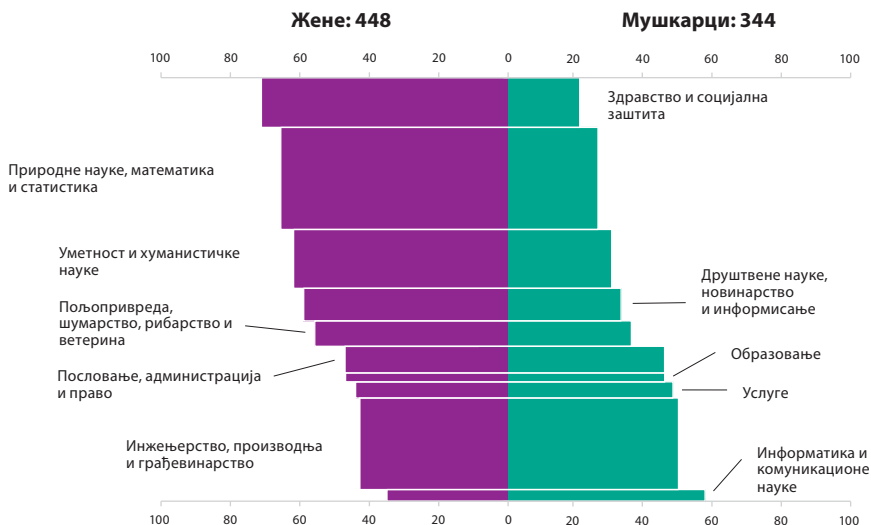
Студенти који су дипломирали на високим школама и факултетима према подручјима образовања и полу, 2019. (%)

Извор: Статистика образовања, РЗС.

Лица која су докторирала, према подручјима образовања и полу, 2019. (%)

Извор: Статистика образовања, РЗС.

Чланови Српске академије наука и уметности (САНУ) према одељењима и полу, 2020.

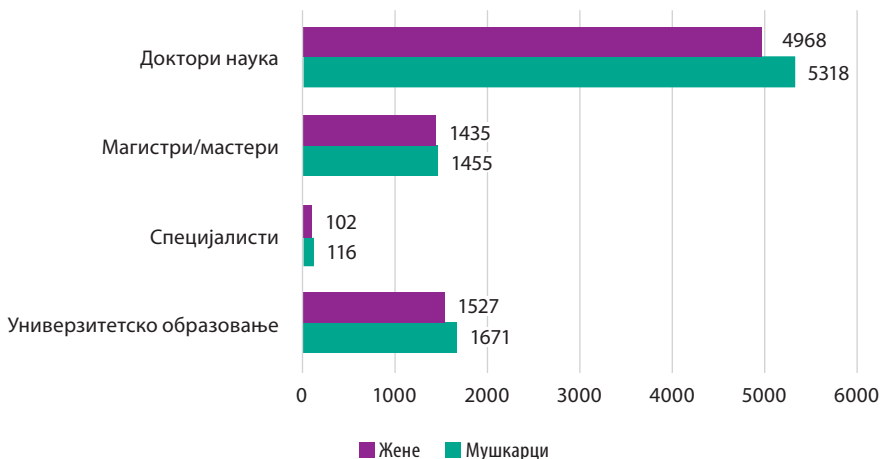
Извор: Евиденција Српске академије наука и уметности.

Запослени на пословима истраживања и развоја, према звању и полу, 2014, 2016. и 2018.

	2014				2016				2018			
	ж	м	ж, %	м, %	ж	м	ж, %	м, %	ж	м	ж, %	м, %
Укупно	10863	11017	49,6	50,4	11533	12009	49,0	51,0	11645	11326	50,7	49,3
Истраживачи	7452	7711	49,1	50,9	8032	8560	48,4	51,6	8329	7884	51,4	48,6
Стручни сарадници	715	1001	41,7	58,3	876	943	48,2	51,8	733	794	48,0	52,0
Техничко особље	1454	1175	55,3	44,7	1632	1521	51,8	48,2	1542	1489	50,9	49,1
Руководеће особље	198	260	43,2	56,8	203	364	35,8	64,2	253	411	38,1	61,9
Остало особље	1044	870	54,5	45,5	790	621	56,0	44,0	788	748	51,3	48,7

Извор: Статистика науке, РЗС.

Истраживачи према нивоу образовања и полу, 2018.

Извор: Статистика науке, РЗС.

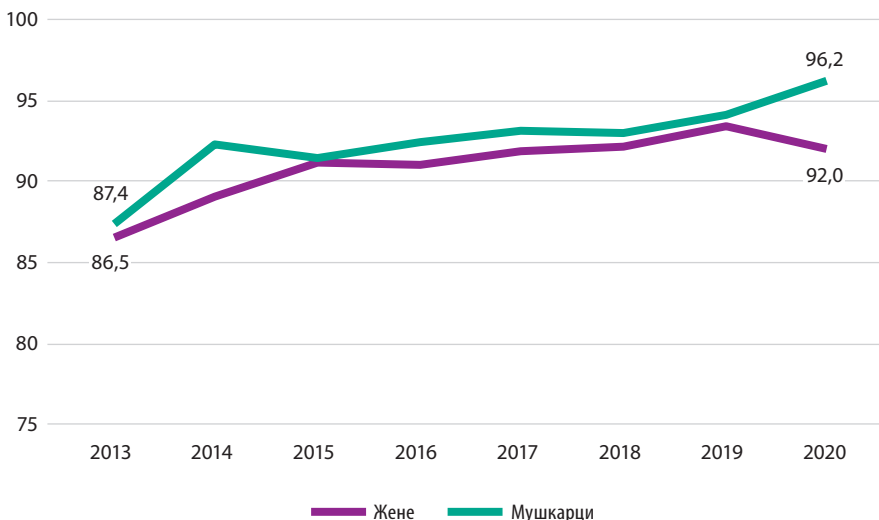

Истраживачи према научним областима и полу, 2014, 2016. и 2018.

	2014				2016				2018			
	Ж	М	Ж, %	М, %	Ж	М	Ж, %	М, %	Ж	М	Ж, %	М, %
Укупно	7452	7711	49,1	50,9	8032	8560	48,4	51,6	8329	7884	51,4	48,6
Природне науке	1763	1516	53,8	46,2	2016	2094	49,1	50,9	2135	1541	58,1	41,9
Инжењеринг и технологија	1555	2705	36,5	63,5	1809	3051	37,2	62,8	1839	2714	40,4	59,6
Медицинске науке и науке о здрављу	1216	825	59,6	40,4	1406	944	59,8	40,2	1454	1029	58,6	41,4
Пољопривредне науке	560	556	50,2	49,8	594	581	50,6	49,4	588	554	51,5	48,5
Друштвене науке	1551	1526	50,4	49,6	1400	1266	52,5	47,5	1470	1397	51,3	48,7
Хуманистичке науке	807	583	58,1	41,9	807	624	56,4	43,6	843	649	56,5	43,5

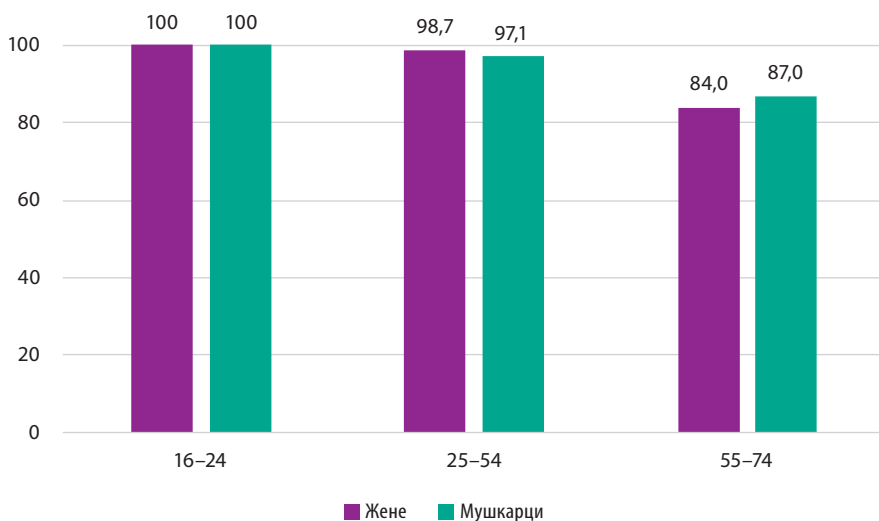
Извор: Статистика науке, РЗС.

Удео особа које поседују мобилни телефон, према полу, 2013–2020. (%)

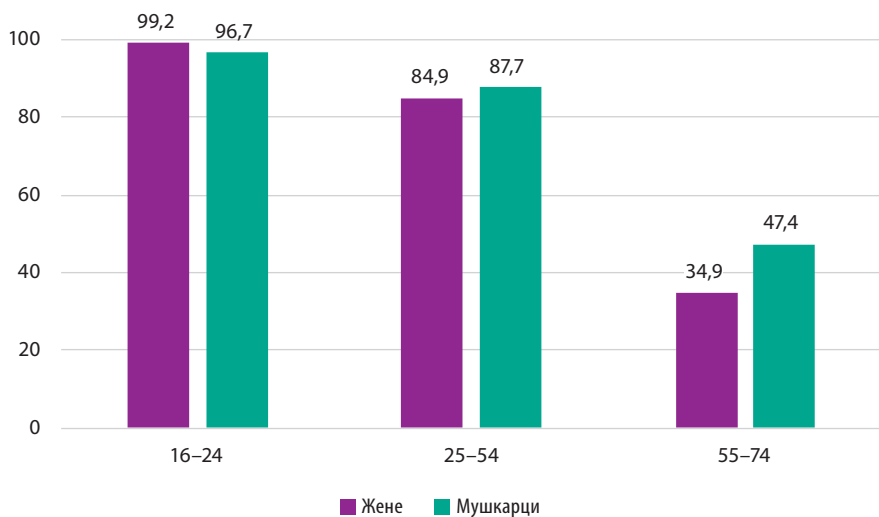

ЦОР 5.б.1

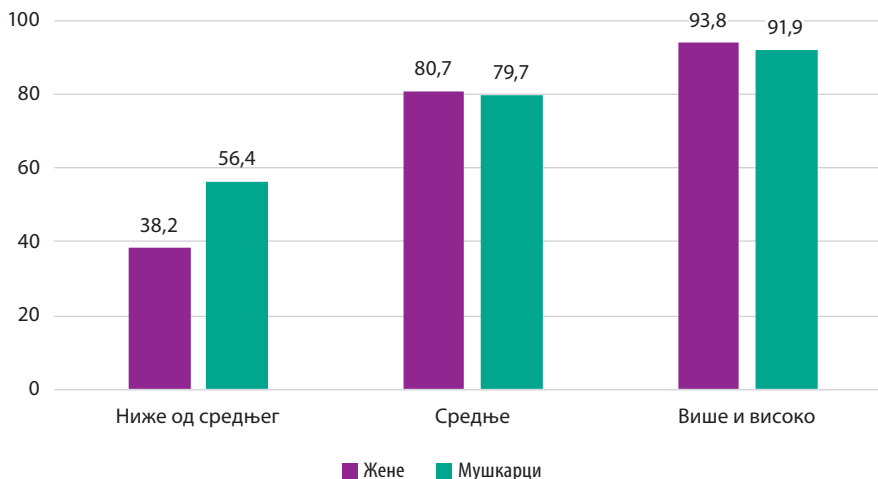
Извор: Статистика информационо-комуникационих технологија, РЗС.

Корисници мобилног телефона према старости и полу, 2019. (%)

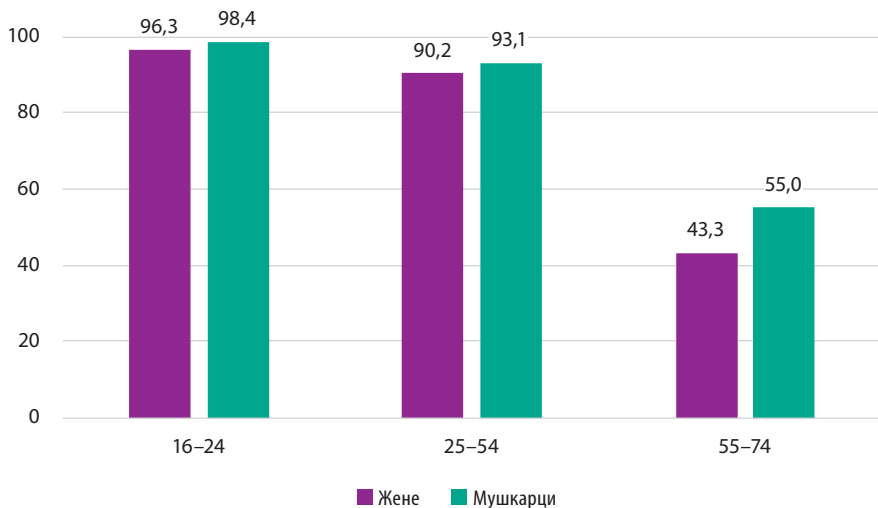
Извор: Употреба информационо-комуникационих технологија, РЗС.

Корисници рачунара према старости и полу, 2019. (%)

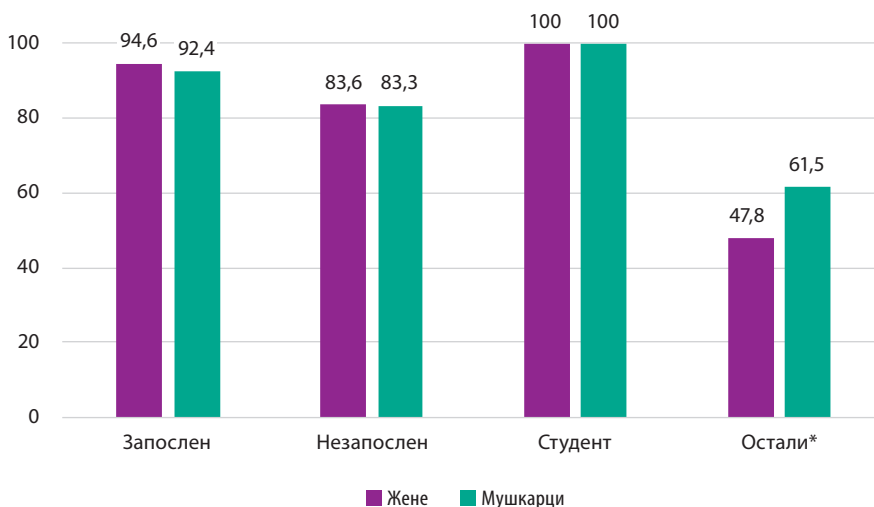
Извор: Употреба информационо-комуникационих технологија, РЗС.

Корисници рачунара према нивоу образовања и полу, 2019. (%)

Извор: Употреба информационо-комуникационих технологија, РЗС.

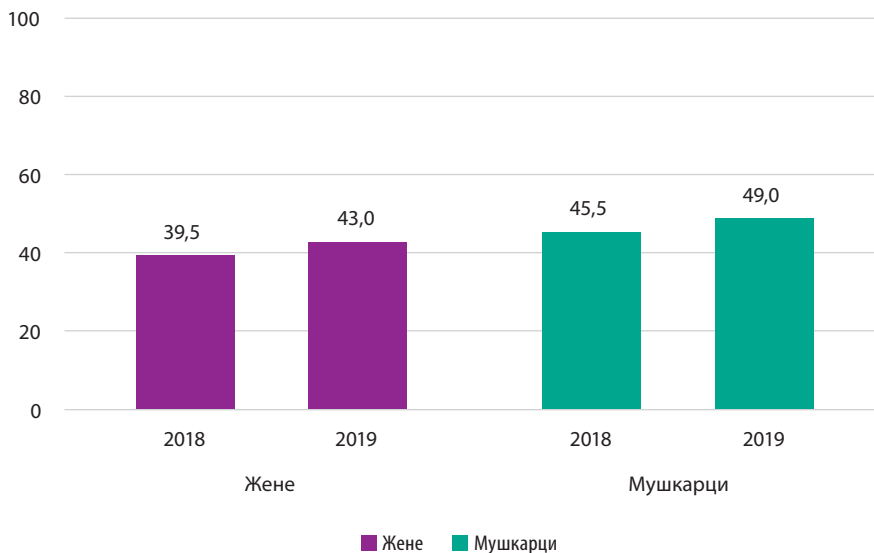
Корисници интернета према старости и полу, 2019. (%)

Извор: Употреба информационо-комуникационих технологија, РЗС.

Корисници интернета према радном статусу и полу, 2019. (%)

* Остали неукључени у радну снагу (пензионери, лица у војсци и сл.).

Извор: Употреба информационо-комуникационих технологија, РЗС.

Лица која имају основне и шире дигиталне вештине, становништво старости 16–74 године, према полу, 2018. и 2019. (%)

Извор: Употреба информационо-комуникационих технологија, РЗС.

5

ЗАПОСЛЕННОСТЬ

ИЗДВАЈАМО...

- ▶ Стопа активности жена са високим образовањем је незнатно виша од стопе активности мушкараца истог нивоа образовања (72,3% односно 71,0%), док стопа активности жена без школе и са нижим нивоом образовања износи 31,5% и мања је од стопе активности мушкараца истог образовног нивоа за чак 30,2 процентна поена (п. п.).
- ▶ Стопа запослености жена износи 41,9%, што је за 14,7 п. п. мање од стопе запослености мушкараца (56,6%). Када је реч о женама и мушкарцима који су у браку, родни јаз је знатно мањи, и то у корист жена — стопа запослености код удатих жена износи 66% а код ожењених мушкараца 62%.
- ▶ Највећи родни јаз на тржишту рада, када је реч о запослености, забележен је у категорији лица 55–64 године старости, где је стопа запослености жена 40,5% а стопа запослености мушкараца 60,8%.
- ▶ Стопа запослености жена старости 25–54 године је за 10,8 п. п. мања у односу на стопу запослености мушкараца исте доби (69,1% према 79,9% респективно).
- ▶ У оквиру разлога услед којих мушкарци и жене раде краће од пуног радног времена, категорија са највећим учешћем жена, од 87%, је брига о деци или неспособним лицима, док су мушкарци најчешће наводили као разлог немогућност налажења посла са пуним радним временом (учешће 62%).
- ▶ Самозапосленост је скоро двоструко већа код мушкараца него код жена, односно 25% мушкараца и 14% жена старости између 15 и 64 године је самостално запослено.
- ▶ Неформално запослених жена и мушкараца има више међу самозапосленим лицима него међу запосленим радницима у свим старосним групама. Највећи број неформално запослених је у категорији младих узраста 15–24 година (66,9% жена и 55,3% мушкараца).
- ▶ Стопа неактивности жена је за 15,6 п. п. већа у односу на стопу неактивности мушкараца (52,9% и 37,3% респективно). Највећи родни јаз у погледу неактивности на тржишту рада забележен је у старосној категорији 55 година и више где је стопа неактивности жена 78,4%, за разлику од стопе неактивности мушкараца, која је нижа и износи 61,6%.

ДЕФИНИЦИЈЕ

- ▶ **Активно становништво** (радну снагу) чине сва запослена и незапослена лица стара 15 и више година.
- ▶ **Под појмом запослени** у Анкети о радној снази подразумевају се лица која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао

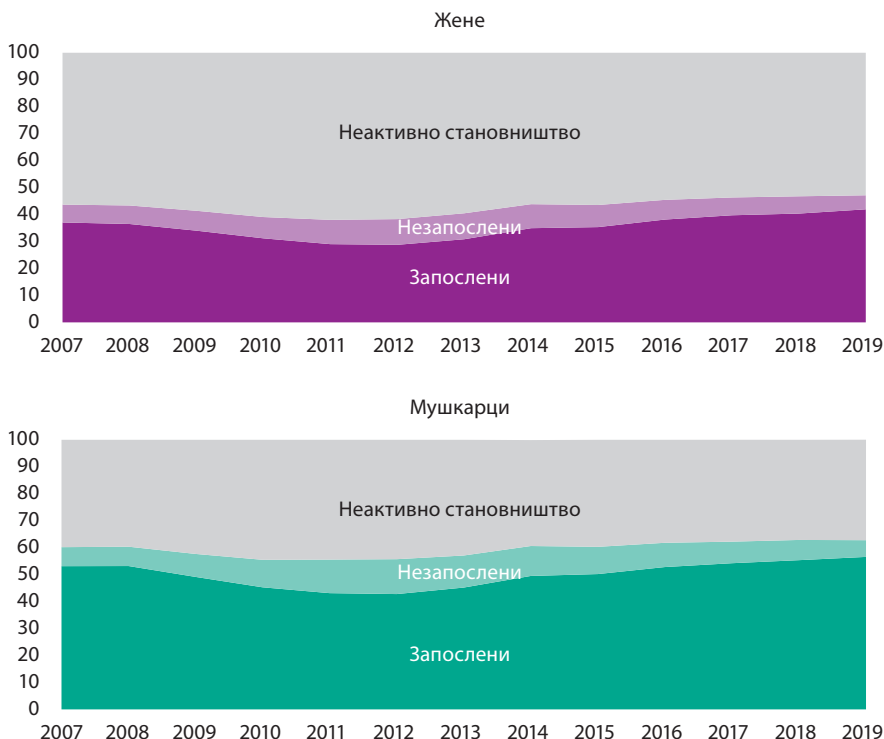
(у новцу или натури), као и лица која су имала запослење, али која су у тој седмици била одсутна са посла. Према томе, у Анкети се не узима у обзир формални статус лица које се анкетира, него се радни статус тог лица одређује на основу стварне активности коју је оно обављало у посматраној седмици. Према Класификацији професионалног статуса запослених, они се деле на: samozaposlene, запослене раднике и помажуће чланове домаћинства.

- ▶ **Незапослени** су лица која нису обављала ниједан плаћени посао у посматраној седмици, активно су тражила посао током четири седмице које су претходиле посматраној седмици и у могућности су да почну да раде у року од две седмице након посматране седмице. Незапослена су и она лица која током претходне четири седмице нису тражила посао, пошто су већ нашла посао на којем треба да почну да раде након истека посматране седмице, а најкасније у року од три месеца.
- ▶ **Неактивно становништво** чине сва лица стара 15 и више година која нису сврстана у активно становништво.
- ▶ **Стопа активности** представља проценат активног становништва у укупном становништву старом 15 и више година.
- ▶ **Стопа запослености** представља проценат запослених у укупном становништву старом 15 и више година.
- ▶ **Стопа незапослености** представља проценат незапослених у укупном броју активних становника старих 15 и више година.
- ▶ **Стопа дугорочне незапослености** представља проценат незапослених годину дана и дуже у укупном броју активних становника.
- ▶ **Стопа неактивности** представља проценат неактивног становништва у укупном становништву старом 15 и више година.
- ▶ **Стопа неформалне запослености** представља проценат лица која раде без формалног уговора о раду у укупном броју запослених. Ова категорија обухвата запослене у нерегистрованој фирми, запослене у регистрованој фирми, али без формалног уговора о раду и без социјалног и пензионог осигурања, као и неплаћене помажуће чланове домаћинства.
- ▶ Под појмом **регистровани запослени** подразумевају се лица која имају формално правни уговор о запослењу, односно заснован радни однос са послодавцем на одређено или неодређено време и лица која раде ван радног односа на основу уговора о делу или на основу уговора о обављању привремених и повремених послова; лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи; као и лица која обављају пољопривредне делатности а налазе се на евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања.
- ▶ **Регистровани незапослени** — У незапослена лица сврставају се особе старе 15 година и више — до испуњавања услова за пензију (односно до навр-

шених 65 година живота), способне и одмах спремне да раде, које нису засновале радни однос или на други начин оствариле право на рад, које се воде на евиденцији незапослених и активно траже запослење.

- **Запослени који тражи промену запослења** је лице које је у радном односу или је на други начин остварило право на рад, које активно тражи промену запослења и води се на евиденцији лица која траже промену запослења.
- **Регистар привредних субјеката** је јединствена, централна и електронска база података и у њему се региструју: предузетник, привредно друштво, јавна предузећа, огранак и представништво страног привредног друштва, као и други облици организовања (у складу са законом).
- **Предузетник** је пословно способно физичко лице које обавља делатност у циљу остваривања прихода и које је као такво регистровано у складу са законом.

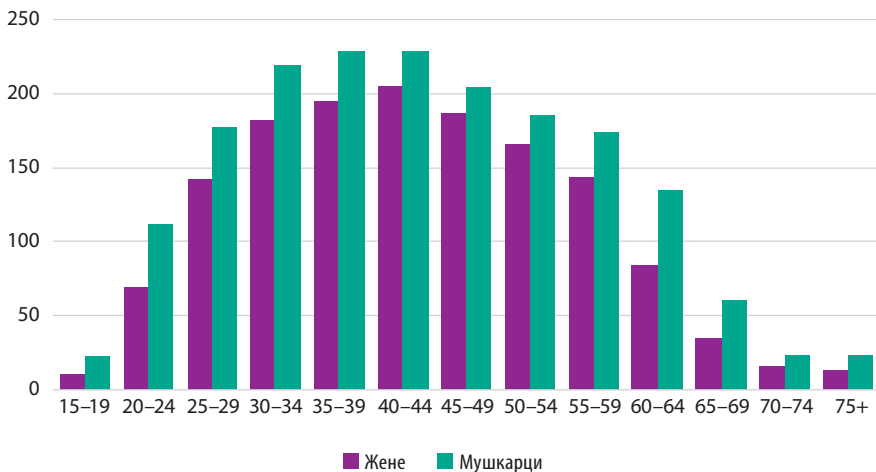
Основни скупови становништва старости 15 и више година, према активности и полу, 2007–2019. (%)

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Активно становништво према старосним групама и полу, 2019. (у хиљадама)

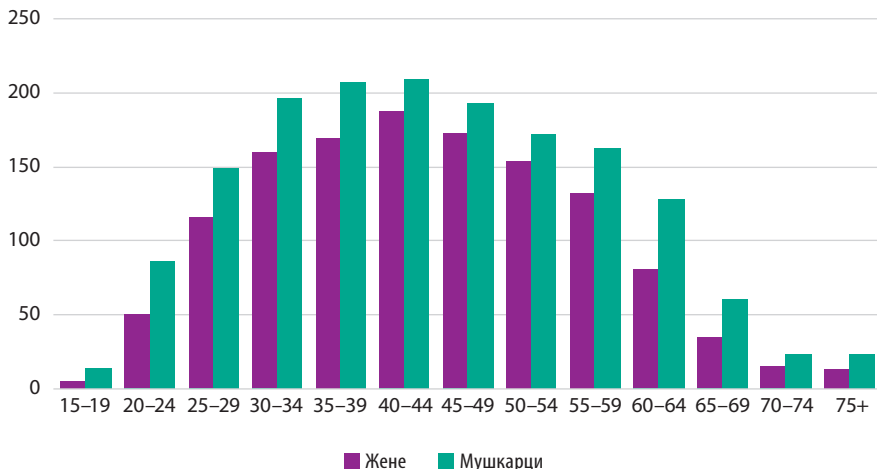

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Стопе активности лица старости 15 и више година према школској спреми, старости и полу, 2019. (%)

	Укупно	Жене	Мушкарци
Школска спрема			
Без школе	8,4	6,0	16,6
Ниже образовање	33,6	25,5	45,1
Средње образовање	60,3	51,9	67,6
Високо образовање	71,8	72,3	71,0
Старост			
15+	54,6	47,1	62,7
15-64	68,1	61,3	74,9
15-24	29,6	22,7	36,2
25-54	83,2	77,8	88,5
55+	29,1	21,6	38,4

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Запослени према старосним групама и полу, 2019. (у хиљадама)

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Стопе запослености лица старости 15 и више година према школској спреми, старости и полу, 2019. (%)

	Укупно	Жене	Мушкарци
Школска спрема			
Без школе	7,0	5,2	13,6
Ниже образовање	30,0	22,9	40,1
Средње образовање	53,6	45,3	60,7
Високо образовање	65,8	65,9	65,6
Старост			
15+	49,0	41,9	56,6
15-64	60,7	54,3	67,1
15-24	21,5	15,9	26,7
25-54	74,5	69,1	79,9
55+	27,6	20,5	36,5

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Запослени према брачном статусу и полу, 2019. (у хиљадама и %)

Брачни статус	Жене		Мушкарци		Структура према полу	
	број	%	број	%	жене	мушкарци
Укупно	1284	100,0	1617	100,0	44	56
Неожењен/неудата	290	22,6	517	32,0	36	64
Ожењен/удата	849	66,1	1008	62,3	46	54
Удовац/удовица	64	5,0	28	1,7	70	30
Разведен/разведена	81	6,3	64	4,0	56	44

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Запослени према радном статусу, старости и полу, 2019. (%)

Старост	15+		15–64		15–24		25–54		55+	
	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м
Радни статус										
Укупно	56	44	55	45	64	36	54	46	59	41
Самозапослени	70	30	69	31	78	22	69	31	70	30
Запослени радници	53	47	53	47	62	38	52	48	57	43
Помажући чланови домаћинства	28	72	28	72	68	32	28	72	18	82

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Запослени према секторима, облику својине и полу, 2019. (у хиљадама и %)

	Жене		Мушкарци		Структура према полу	
	број	%	број	%	жене	мушкарци
Запослени радници	983	100,0	1115	100,0	47	53

Сектори делатности

Сектор пољопривреде	15	1,5	45	4,0	25	75
Сектор индустрије	222	22,6	387	34,8	36	64
Сектор грађевине	9	1,0	91	8,1	9	91
Сектор услуга	736	74,9	592	53,1	55	45

Својина

Приватна регистрована	581	59,1	744	66,7	44	56
Приватна нерегистрована	11	1,2	13	1,2	47	53
Државна	383	39,0	345	30,9	53	47
Остало	7	0,7	13	1,2	35	65

Самозапослени

202	100,0	464	100,0	30	70
-----	-------	-----	-------	----	----

Сектори делатности

Сектор пољопривреде	61	30,1	203	43,7	23	77
Сектор индустрије	10	4,8	36	7,7	22	78
Сектор грађевине	/	/	38	8,2	3	97
Сектор услуга	131	64,6	188	40,4	41	59

Својина

Приватна регистрована	108	53,6	291	62,7	27	73
Приватна нерегистрована	90	44,4	158	34,1	36	64
Државна	-	-	-	-	-	-
Остало	4	2,0	15	3,2	22	78

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Запослени према занимању и полу, 2019. (%)

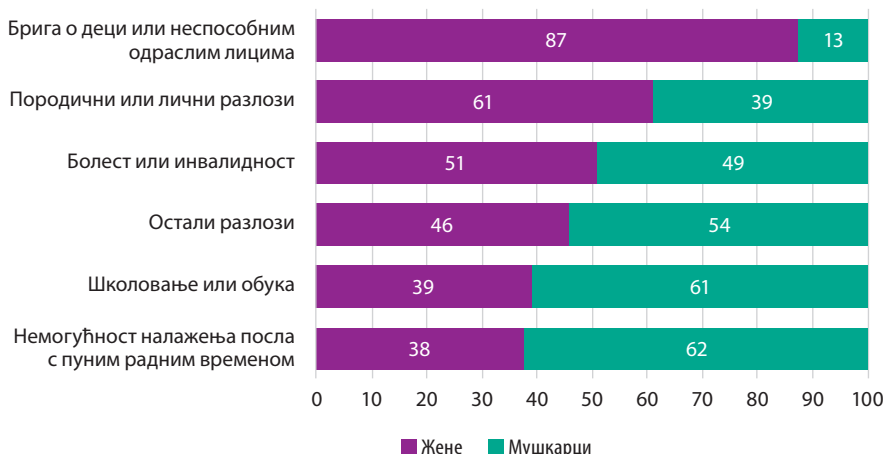
Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Запослени према радном времену, старости и полу, 2019. (%)

	15+		15–64		15–24		25–54		55+	
	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м
Укупно	56	44	55	45	64	36	54	46	59	41
Раде пуно радно време	56	44	56	44	65	35	54	46	61	39
Раде краће од пуног радног времена	53	47	51	49	62	38	50	50	54	46

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Запослени према разлозима због којих раде краће од пуног радног времена и полу, 2019. (%)

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Запослени у формалном и неформалном радном односу према старости, професионалном статусу и полу, 2019. (%)

	15+		15–64		15–24		25–54		55+	
	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м
Запослени радници										
Формално запослени	47,5	52,5	47,6	52,4	38,7	61,3	48,9	51,1	43,5	56,5
Неформално запослени	36,3	63,7	36,0	64,0	31,0	69,0	35,9	64,1	41,8	58,2
Самозапослени										
Формално запослени	27,1	72,9	28,8	71,2	17,0	83,0	29,7	70,3	23,2	76,8
Неформално запослени	35,2	64,8	34,1	65,9	25,1	74,9	33,8	66,2	37,1	62,9

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

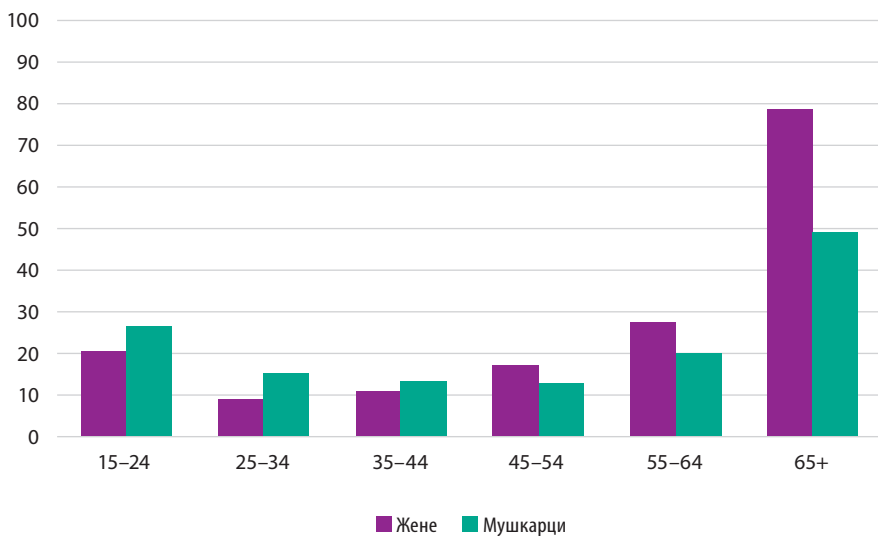

Запослени који траже други посао, према разлозима тражења другог посла и полу, 2019. (%)

	Жене	Мушкарци
Укупно	55,7	44,3
Запослени који у претходне четири седмице нису тражили други посао	55,4	44,6
Запослени који су у претходне четири седмице тражили други посао, разлог:	62,9	37,1
Постоји вероватноћа или ризик губљења садашњег посла, или је посао који се обавља ограниченог трајања	58,5	41,5
Садашњи посао је прихваћен као привремен	68,8	31,2
Тражење додатног посла који би се обављао уз садашњи посао	61,1	38,9
Жеља да се нађе посао са бољим условима (већа зарада, погодније радно време или превоз, могућност да се боље искажу сопствене способности)	61,1	38,9
Друго	57,8	42,2

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Неформална запосленост у укупној запослености, према старости и полу, 2019. (%)

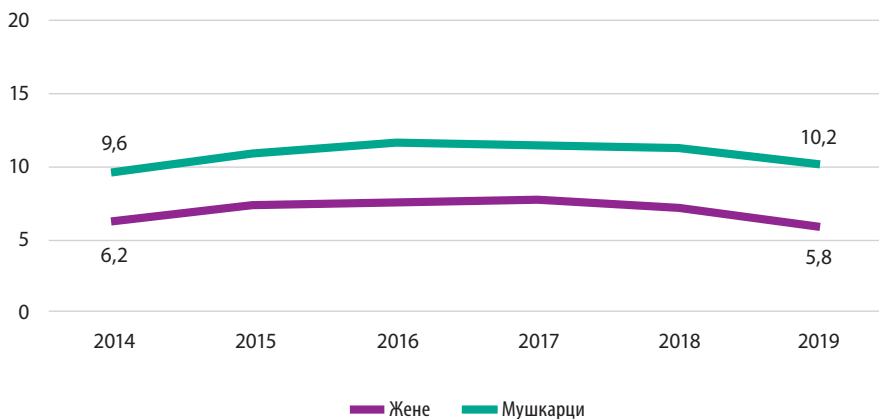
Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Неформално запослени према секторима делатности и полу, 2019. (у хиљадама)

	Жене		Мушкарци		Структура према полу	
	број	%	број	%	жене	мушкарци
Укупно	239	100	291	100	45	55
Сектор пољопривреде	118	50	101	35	54	46
Сектор индустрије	8	3	20	7	29	71
Сектор грађевине	0	0	44	15	0	100
Сектор услуга	112	47	125	43	47	53

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Удео неформалне запослености у непољопривредним делатностима, према полу, 2014–2019. (%)

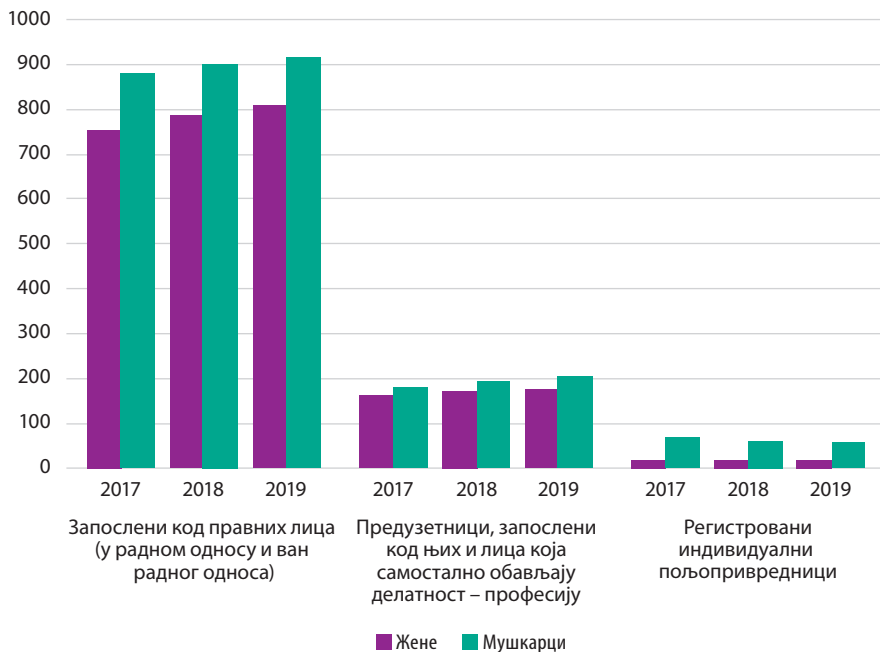

ЦОР 8.3.1

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

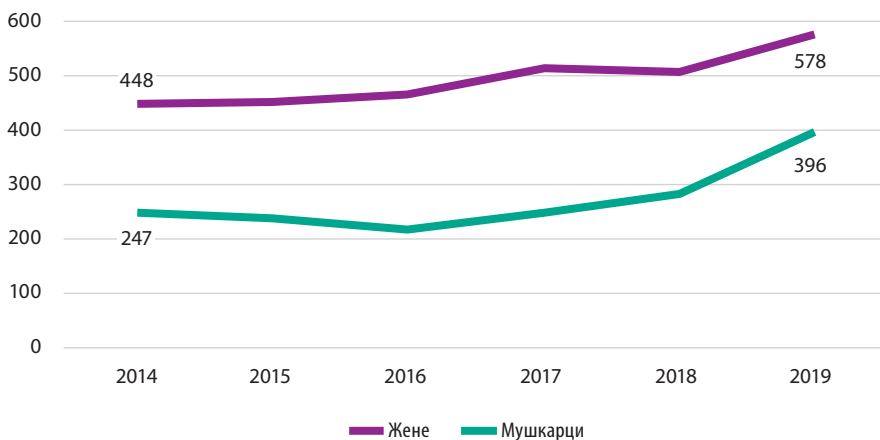

Регистрована запосленост према полу, 2017–2019. (у хиљадама)

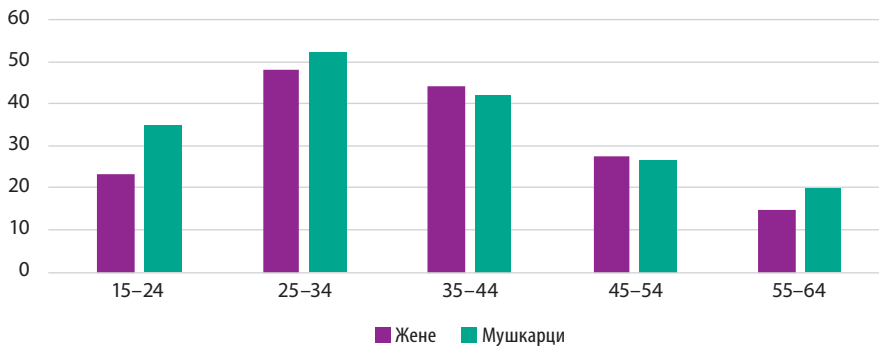

Извор: Истраживање о регистрованој запослености, РЗС.

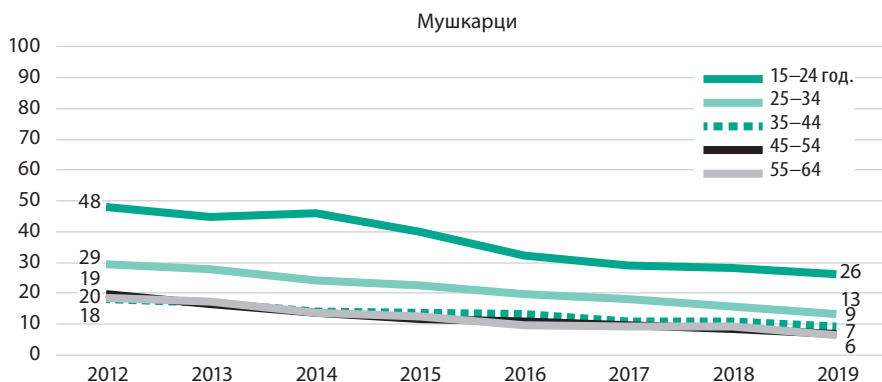
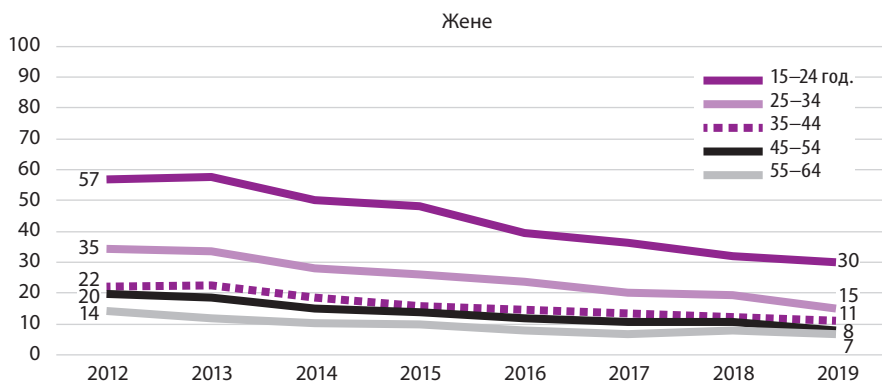
Запослена лица која траже промену запослења, према полу, 2014–2019.

Извор: Национална служба за запошљавање.

Незапослени према старосним групама и полу, 2019. (у хиљадама)

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Стопа незапослености према старости и полу, 2012–2019. (%)

Стопа дугорочне незапослености према старосним групама и полу, 2019. (%)

Старост	Стопа дугорочне незапослености		
	укупно	жене	мушкарци
15+	6,0	6,4	5,8
15–64	6,4	6,6	6,1
15–24	11,0	11,3	10,8
25–54	6,4	6,6	6,1
55+	3,6	4,0	3,3

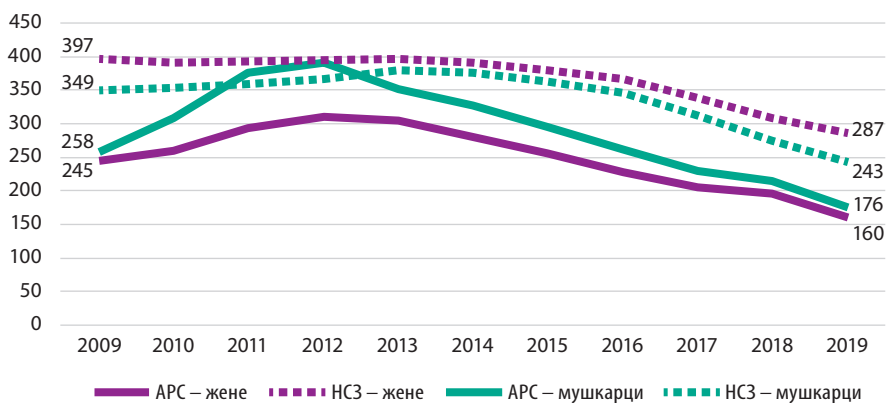
Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Незапослени према брачном статусу и полу, 2019. (у хиљадама и %)

	Жене		Мушкарци		Структура према полу	
	број	%	број	%	жене	мушкарци
Укупно	160	100	176	100	48	52
Неожењен/ неудата	68	43	110	63	38	62
Ожењен/удата	75	47	57	32	57	43
Удовац/ удовица	4	2	1	1	78	22
Разведен/ разведена	13	8	8	4	62	38

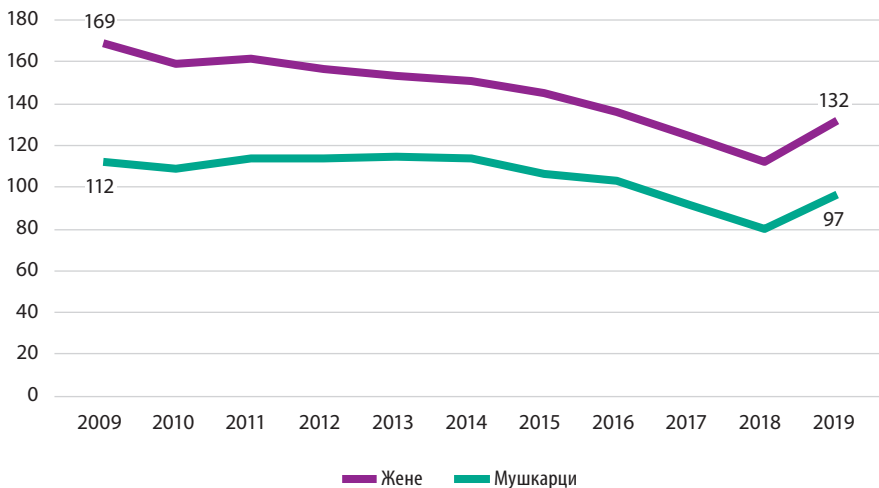
Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Незапослена лица према полу, 2009–2019. (у хиљадама)

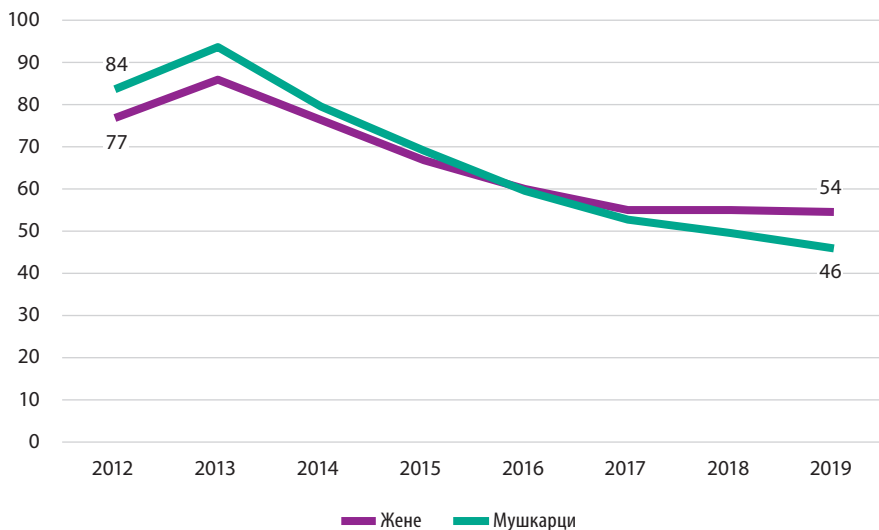
Извор: Анкета о радној снази (АПС), РЗС и Национална служба за запошљавање (НСЗ).

Незапослена лица која први пут траже посао, према полу, 2009–2019. (у хиљадама)

Извор: Национална служба за запошљавање.

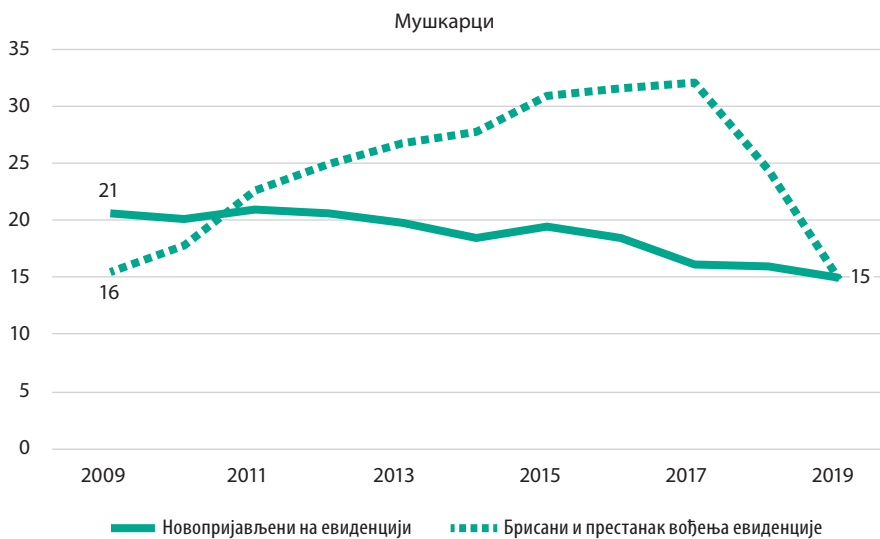
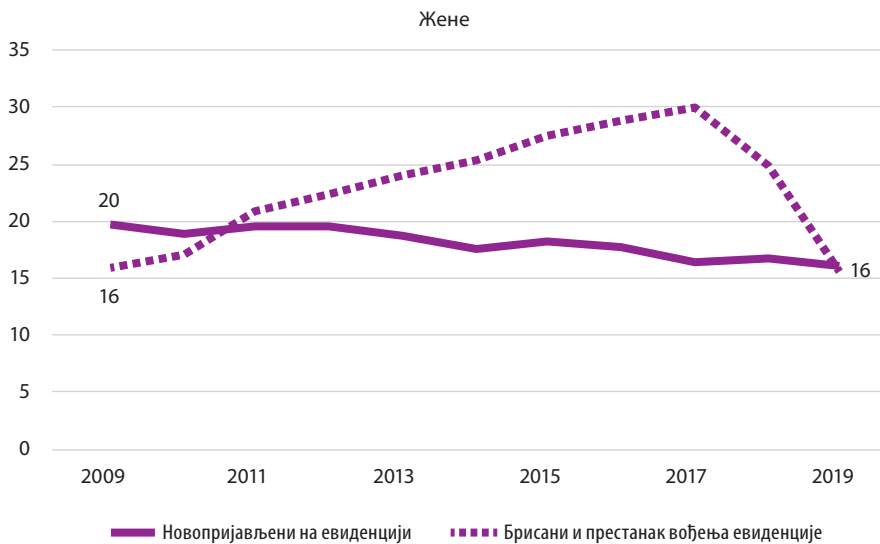
Незапослена лица корисници новчане накнаде, према полу, 2012–2019. (у хиљадама)

Извор: Национална служба за запошљавање.

Незапослена лица, новопријављена и брисана са евиденције, 2009–2019. (у хиљадама)

Извор: Национална служба за запошљавање.

Стопа неактивности према старости и полу, 2019. (%)

Старост	Укупно	Жене	Мушкарци
15+	45,4	52,9	37,3
15–64	31,9	38,7	25,1
15–24	70,4	77,3	63,8
25–54	16,8	22,2	11,5
55 +	70,9	78,4	61,6

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Неактивни према разлозима нетражења посла и полу, 2019. (у хиљадама и %)

	Жене		Мушкарци		Структура према полу	
	број	%	број	%	жене	мушкарци
Укупно	1276	100	851	100	60	40
Очекивање повратка на претходни посао	3	0,2	5	0,6	34	66
Болест или неспособност	193	15,2	159	18,7	55	45
Брига о деци или одраслим неспособним лицима	103	8,1	3	0,4	97	3
Други лични или породични разлози	123	9,6	37	4,3	77	23
Школовање или обука	259	20,3	232	27,3	53	47
Примање пензије	465	36,4	325	38,2	59	41
Изгубљена нада у налажење посла	70	5,5	41	4,8	63	37
Остали разлози	60	4,7	49	5,7	55	45

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Неактивни према претходном радном искуству, изворима прихода и полу, 2019. (у хиљадама)

	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци
Неактивни	1622	1065	60	40
Према претходном радном искуству				
Имали радно искуство	1097	791	58	42
Без радног искуства	525	274	66	34
Према главним изворима прихода				
Плата/пензија од супружника/родитеља/других чланова домаћинства	649	347	65	35
Помоћ од осталих рођака/пријатеља	21	14	60	40
Сопствена пензија	861	606	59	41
Примања од осигурања за случај незапослености	3	7	32	68
Студентска стипендија/студентски зајам	2	2	45	55
Повремене послови/мања пољопривредна производња	11	27	29	71
Социјална помоћ	56	41	58	42
Алиментација	3	1	73	27
Приход од ренте/камате/дивиденде	2	4	40	60
Уштеђевина	5	8	36	64
Друго	9	9	51	49

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Потенцијална радна снага узраста 15–74 године према полу, 2019.
(у хиљадама и %)

	Не траже посао, али могу да раде	Траже посао, али не могу одмах да почну да раде	Потенцијална радна снага ⁶	Удео потенцијалне радне снаге у проширеној радној снази ⁷
	(у хиљадама)			(%)
Укупно	200	16	215	6,3
Жене	107	8	114	5,4
Мушкарци	93	8	101	7,4

Извор: Анкета о радној снази, РЗС.

Привредна друштва и предузетници, према полу, 2020.⁸ (%)

	Структура према полу	
	жене	мушкарци
Привредна друштва: Физичка лица која су законски заступници и остали заступници	24	76
Предузетници: Оснивачи	31	69

Извор: Агенција за привредне регистре.

⁶ Потенцијалну радну снагу чине економски неактивна лица која не траже посао, али могу и желе да раде, као и лица која траже посао, али не могу одмах да почну да раде.

⁷ Проширену радну снагу чини радна снага (запослени и незапослени) допуњена потенцијалном радном снагом.

⁸ Регистар привредних субјеката, октобар

6

ЗАРАДЕ И ПЕНЗИЈЕ

ИЗДВАЈАМО...

- Платни јаз између жена и мушкараца за 2018. годину износио је 8,8%, што значи да су жене биле мање плаћене од мушкараца за 8,8%. Овај податак сврстава Србију међу земље са најнижим платним јазом у Европи. Међутим, ако се зараде посматрају према степену образовања или занимањима, разлике у зарадама између жена и мушкараца су знатно веће од просечног платног јаза, најчешће у корист мушкараца.
- Учешће жена са ниским зарадама у укупном броју жена (18,0%) веће је од учешћа мушкараца са ниским зарадама у укупном броју мушкараца (17,8%).

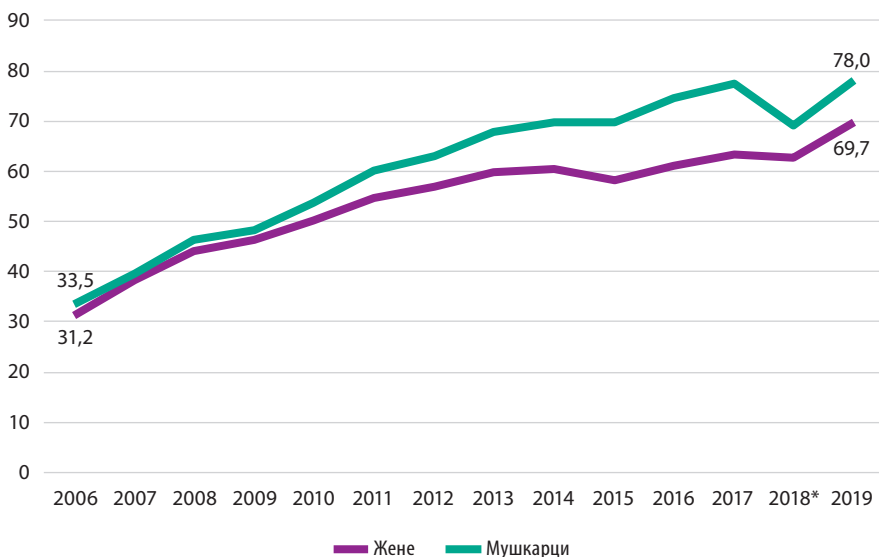
ДЕФИНИЦИЈЕ

- Под **зарадом** се подразумевају све исплате запосленима на које се плаћају припадајући порез и доприноси. Годишњу зараду чине: исплате за рад са пуним, краћим од пуног или дужим од пуног радног времена (прековремени рад), заостале исплате или разлике у зарадама, додаци за дежурства, за рад ноћу и рад у сменама, рад недељом и празником, бонуси, редовни месечни бонуси, накнаде трошкова превоза за долазак на посао и одлазак са посла, накнаде за исхрану у току рада, као и накнаде за неизвршене часове рада (годишњи одмор, плаћено одсуство, празници, боловања до 30 дана, одсуство због стручног усавршавања, застој у раду који није настао кривицом радника). У зараду нису укључене накнаде: за боловања дужа од 30 дана, за време проведено на службеном путу у земљи и иностранству, за смештај и исхрану током рада и боравка на терену, за трошкове погребних услуга, за штету због повреде на раду или професионалног обољења, као ни остала примања на која се не плаћају порез и доприноси.
- За разлику од појма зараде, дефинисаног чланом 105 Закона о раду, који обухвата редовну зараду са порезом и доприносима на терет запосленог, као и увећану зараду, накнаду зараде, редовне и периодичне бонусе и друга примања на која се плаћају порез и доприноси, у Истраживању о структури зарада, у зараду се укључује и цео износ накнаде трошкова превоза за долазак на посао и одлазак са посла.
- **Платни јаз између жена и мушкараца** представља процентуално учешће разлике између просечне зараде по часу запослених мушкараца и жена у просечној заради по часу мушкараца.
- **Медијана** је позициона мера средње вредности појаве, која се налази тачно на средини уређеног низа података.

- **Степен образовања** је највиши ниво образовања за који запослени (лице) поседује одговарајућу диплому акредитоване образовне установе и представља лично обележје запосленог, независно од занимања које обавља.
- **Пензија** је месечна новчана накнада на коју појединац стиче право по основу осигурања за случај старости, инвалидности, смрти и телесног оштећења. Постоје три категорије пензија: старосне, инвалидске и породичне. Право на старосну пензију корисници остварују по основу година стажа или старости, а право на инвалидску пензију остварује се по основу инвалидности. У случају смрти носиоца права коришћења пензије, право се преноси на члана породице. За ову врсту пензије не располаже се подацима о полу корисника.

Просечне зараде запослених према полу, 2006–2019. (у хиљадама РСД)

* Прекид серије – Просечне зараде су израчунате на основу података добијених из евиденције Пореске управе (електронска пореска пријава ППП-ПД) и обухваћене су зараде свих запослених. До 2018. године подаци се односе на зараде запослених код правних лица.

Извор: Статистика зарада, РЗС.

Платни јаз и учешће запослених са ниским зарадама у укупном броју запослених по полу, 2018. (%)

$$\left[\left(\begin{array}{c} \text{Просечна} \\ \text{зарада} \\ \text{по часу} \\ \text{мушкарца} \end{array} \begin{array}{c} \text{Просечна} \\ \text{зарада} \\ \text{по часу} \\ \text{жена} \end{array} \right) \div \begin{array}{c} \text{Просечна} \\ \text{зарада} \\ \text{по часу} \\ \text{мушкарца} \end{array} \right] \times 100 = \begin{array}{c} \text{Платни јаз} \\ \text{између жена} \\ \text{и мушкараца} \end{array}$$

	Платни јаз између жена и мушкараца	Учешће запослених са ниским зарадама у укупном броју запослених ⁹	
		жене	мушкарци
Укупно ¹⁰	8,8	18,0	17,8
Старосне групе			
15–29 год.	4,6	23,4	22,0
30–39	12,2	17,8	16,9
40–49	12,3	18,4	16,4
50–59	6,8	16,1	16,6
60 и више год.	-0,7	12,3	20,7
Степен образовања			
Без школе, непотпуна основна школа или основно образовање	21,2	46,2	26,7
Средње образовање	14,2	23,3	21,2
Виша школа, I степен факултета, стручне студије	17,9	9,4	8,0
Високо образовање, магистарске или докторске студије	17,9	2,6	4,7
Групе занимања			
Руководиоци (директори), функционери и законодавци	5,3	6,8	7,8
Стручњаци и уметници	19,0	1,5	3,9
Инжењери, стручни сарадници и техничари	19,3	6,1	10,3
Административни службеници	5,4	15,3	14,6
Услугна и трговачка занимања	10,1	35,2	30,5
Пољопривредници, шумари, рибари и сродни	4,5	5,3	53,3
Занатлије и сродни	23,8	36,1	19,3
Руковаоци машинама и постројењима, монтери и возачи	17,7	17,5	20,2
Једноставна занимања	15,4	47,4	30,1

⁹ Под запосленима са ниском зарадом сматрају се лица која зарађују мање или једнако 2/3 медијане зараде по часу.

¹⁰ Нису обухваћена запослена лица у пословним субјектима са мање од 10 запослених, као ни запослени у сектору Пољопривреда, шумарство и рибарство.

Платни јаз и учешће запослених са ниским зарадама у укупном броју запослених по полу, 2018. (%) (наставак)

	Платни јаз између жена и мушкараца	Учешће запослених са ниским зарадама у укупном броју запослених ⁹	
		жене	мушкарци
Облик својине			
Приватна својина	10,1	25,3	23,3
Државна својина	11,6	10,1	6,6
Величина пословног субјекта			
10–49 запослених	-2,4	35,4	38,5
50–249	7,0	21,5	18,0
250–499	9,1	17,1	15,4
500–999	11,9	10,8	7,6
1.000 и више запослених	17,6	6,9	4,9
Сектори делатности			
Рударство	-5,9	3,5	4,0
Прерађивачка индустрија	19,2	24,7	14,0
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	15,1	0,1	0,1
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	-2,9	7,5	9,7
Грађевинарство	-22,4	17,4	31,4
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	8,7	28,2	23,4
Саобраћај и складиштење	-3,4	15,1	23,8
Услуге смештаја и исхране	9,2	35,9	39,5
Информисање и комуникације	14,5	8,9	6,9
Финансијске делатности и делатност осигурања	20,1	6,0	6,1
Пословање некретнинама	9,8	32,0	12,0
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	6,5	10,4	15,1
Административне и помоћне услужне делатности	2,2	31,2	35,7
Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање	0,7	5,5	6,8
Образовање	7,6	12,7	12,9
Здравствена и социјална заштита	14,8	11,1	9,6
Уметност; забава и рекреација	4,1	24,5	32,1
Остале услужне делатности	3,1	28,0	14,8

ЦОР 8.5.1

Извор: Истраживање о структури зарада, РЗС.

Просечна годишња зарада и медијана годишње зараде према делатностима и полу, 2018. (у хиљадама РСД)

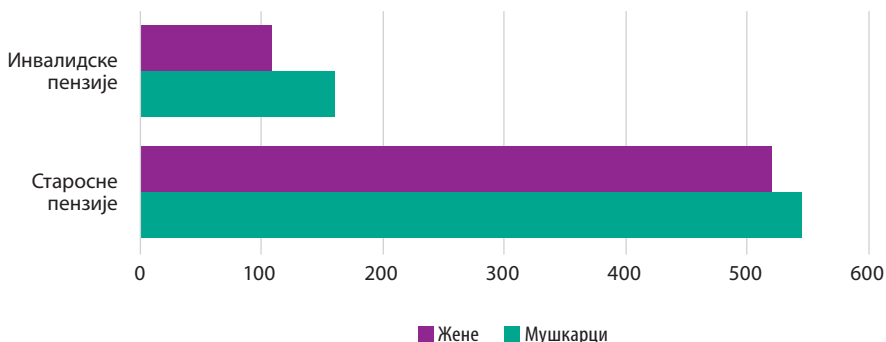
Сектори делатности	Просечна годишња зарада			Медијана годишње зараде		
	жене	мушкарци	зарада жена у односу на зараду мушкараца, %	жене	мушкарци	зарада жена у односу на зараду мушкараца, %
Укупно ¹¹	917	1008	91	752	779	97
Рударство	1266	1193	106	1103	1134	97
Прерађивачка индустрија	867	961	90	616	770	80
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	1474	1600	92	1291	1542	84
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	759	730	104	668	672	99
Грађевинарство	871	733	119	745	636	117
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	735	848	87	568	643	88
Саобраћај и складиштење	901	882	102	745	727	103
Услуге смештаја и исхране	662	785	84	550	555	99
Информисање и комуникације	1347	1529	88	1028	1078	95
Финансијске делатности и делатност осигурања	1588	2011	79	1277	1575	81
Пословање некретностима	938	1047	90	642	758	85
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	1306	1471	89	1039	1063	98
Административне и помоћне услужне делатности	722	863	84	576	582	99
Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање	1060	1055	101	869	919	95
Образовање	873	1002	87	910	901	101
Здравствена и социјална заштита	893	1053	85	768	821	94
Уметност, забава и рекреација	763	822	93	642	618	104
Остале услужне делатности	970	985	98	796	777	102

Извор: Истраживање о структури зарада, РЗС.

¹¹ Нису обухваћена лица у пословним субјектима са мање од 10 запослених, као ни запослени у сектору Пољопривреда, шумарство и рибарство.

Корисници пензија¹² свих категорија осигураника према врсти пензије и полу, 2019. (у хиљадама)

Извор: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

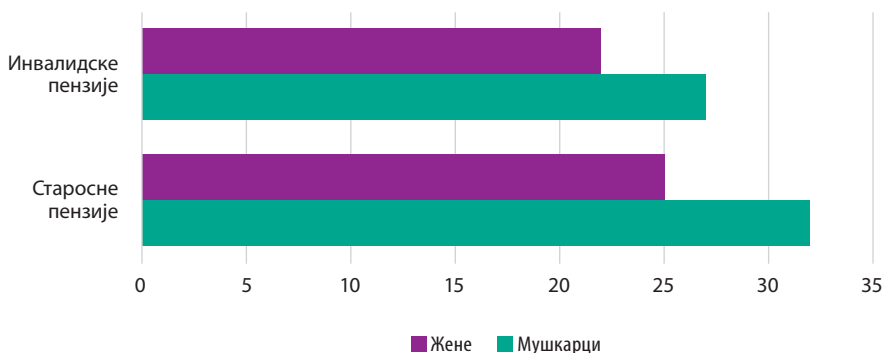
Корисници пензија по категоријама, према врсти пензије, просечној старости и полу, 2019.

	Број жена корисника на 100 мушкараца корисника	Просечна старост корисника		Просечна пензија жена у односу на просечну пензију мушкараца
		жене	мушкарци	
Све категорије				
Старосне пензије	95	71	72	80
Инвалидске пензије	68	68	68	84
Запослени				
Старосне пензије	90	70	72	84
Инвалидске пензије	70	68	69	84
Самосталне делатности				
Старосне пензије	50	67	71	91
Инвалидске пензије	32	62	66	91
Пољопривредници				
Старосне пензије	187	76	76	93
Инвалидске пензије	95	66	66	94

Извор: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

¹² Од 1. јануара 2008. обједињени су фондови пензијског осигурања запослених, самосталних делатности и пољопривредника, а од 1. јануара 2012. године категорија запослених обухвата и професионална војна лица.

Просечне пензије свих категорија осигураника према врсти пензије и полу корисника, 2019. (у хиљадама РСД)

Извор: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

Нови корисници пензија према полу, 2019.

Корисници пензија	Старосне пензије				Инвалидске пензије			
	жене		мушкарци		жене		мушкарци	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Све категорије								
Број нових корисника	14963	28,0	38425	72,0	4300	39,8	6496	60,2
Просечна пензија (РСД)	25497	-	26496	-	19331	-	21881	-
Просечна старост	62	-	64	-	54	-	56	-
Просечан стаж	30	-	32	-	21	-	24	-
Запослени								
Број нових корисника	13091	29,3	31592	70,7	3780	40,7	5506	59,3
Просечна пензија (РСД)	26654	-	27652	-	19979	-	22720	-
Просечна старост	62	-	64	-	53	-	56	-
Просечан стаж	30	-	33	-	22	-	25	-
Самосталне делатности								
Број нових корисника	1071	17,9	4898	82,1	293	30,2	676	69,8
Просечна пензија (РСД)	21779	-	24518	-	17101	-	19368	-
Просечна старост	62	-	65	-	53	-	57	-
Просечан стаж	28	-	31	-	19	-	21	-
Пољопривредници								
Број нових корисника	801	29,3	1935	70,7	227	42,0	314	58,0
Просечна пензија (РСД)	11567	-	12623	-	11429	-	12569	-
Просечна старост	63	-	65	-	56	-	58	-
Просечан стаж	19	-	23	-	13	-	17	-

Извор: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

Корисници пензија којима је престало право на пензију због смрти, према врсти пензије и полу, 2019.

	Старосне пензије				Инвалидске пензије			
	жене		мушкарци		жене		мушкарци	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Све категорије								
Број пензија	15411	35,8	27578	64,2	5234	19,0	22276	81,0
Навршене године живота	78	-	78	-	73	-	73	-
Просечан број година коришћења права на пензију	20	-	17	-	23	-	19	-
Запослени								
Број пензија	9945	31,0	22176	69,0	4813	18,7	20894	81,3
Навршене године живота	77	-	78	-	74	-	74	-
Просечан број година коришћења права на пензију	20	-	17	-	24	-	20	-
Самосталне делатности								
Број пензија	244	15,2	1.362	84,8	146	14,8	842	85,2
Навршене године живота	71	-	75	-	64	-	69	-
Просечан број година коришћења права на пензију	12	-	12	-	12	-	14	-
Пољопривредници								
Број пензија	5222	56,4	4040	43,6	275	33,7	540	66,3
Навршене године живота	81	-	82	-	67	-	69	-
Просечан број година коришћења права на пензију	21	-	17	-	14	-	13	-

Извор: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање.

7

ЖИВОТНИ СТАНДАРД

ИЗДАЈАМО...

- ▶ Стопа ризика од сиромаштва, према старости и полу, у 2019. била је највиша за лица млађа од 18 година, и износила је 29,3% за жене и 28,6% за мушкарце. У најмањем ризику од сиромаштва били су мушкарци стари 65 и више година, за које је ова стопа износила 18,3%, и жене старости између 55 и 64 године, где је ова стопа износила 19,7%. Највећа разлика у висини стопе ризика од сиромаштва је код лица која припадају старосној групи 65 и више година, и износила је 23,2% за жене и 18,3% за мушкарце.
- ▶ У периоду од 2017. до 2019. године, стопа ризика од сиромаштва или социјалне искључености била је највиша за жене и мушкарце старости до 24 године.
- ▶ Стопа ризика од сиромаштва, према најчешћем статусу на тржишту рада, израчунава се за лица стара 18 и више година. У 2019. години стопа ризика од сиромаштва је најнижа за лица запослена код послодавца, за жене је износила 6,4%, а за мушкарце 6,6%. Најизложенија ризику од сиромаштва била су незапослена лица. Стопа ризика од сиромаштва за незапослене жене износила је 44,4%, а за незапослене мушкарце 50,5%.
- ▶ Стопа изразите материјалне ускраћености у 2019. години нижа је у односу на претходне две године и за жене је износила 15,1%, а за мушкарце 14,0%.

ДЕФИНИЦИЈЕ

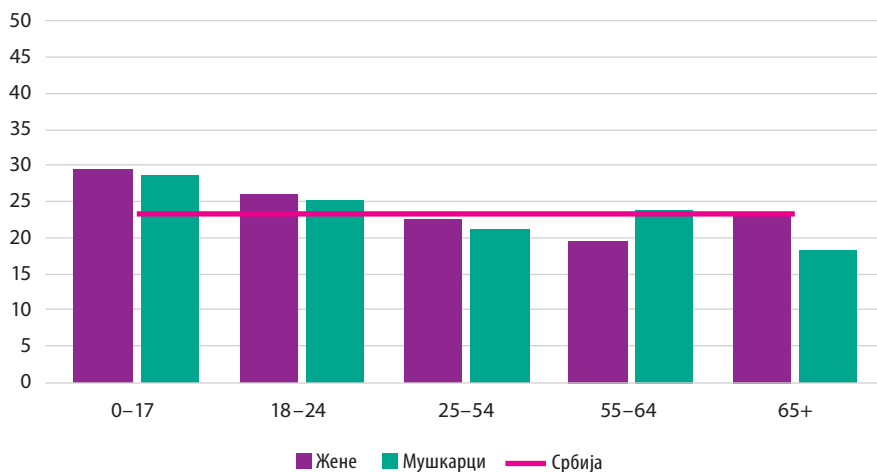
- ▶ **Стопа ризика од сиромаштва** представља проценат лица чији је еквивалентни расположиви приход нижи од прага ризика од сиромаштва (релативне линије сиромаштва). Ова стопа не показује колико лица је стварно сиромашно, већ проценат лица који имају еквивалентни расположиви приход нижи од прага ризика од сиромаштва.
- ▶ **Стопа ризика од сиромаштва или социјалне искључености** показује проценат лица која су у ризику од сиромаштва, или су изразито материјално ускраћена, или живе у домаћинствима веома ниског интензитета рада.
- ▶ **Најчешћи статус на тржишту рада** односи се на најчешћи статус активности лица, односно на статус активности лица у којем је оно провело најмање седам месеци током референтног периода и рачуна се за особе старе 18 и више година.
- ▶ **Стопа изразите материјалне ускраћености** је показатељ финансијске немогућности домаћинства да приушти најмање четири ставке материјалне ускраћености од наведених девет.

Ставке материјалне ускраћености су:

1. немогућност домаћинства да приушти адекватно загревање стана,
2. немогућност домаћинства да приушти машину за прање веша,
3. немогућност домаћинства да приушти аутомобил,
4. немогућност домаћинства да свим члановима приушти недељу дана одмора ван куће бар једном годишње,
5. немогућност домаћинства да приушти неочекивани трошак који би био плаћен из буџета домаћинства,
6. немогућност домаћинства да приушти телефон,
7. немогућност домаћинства да приушти телевизор у боји,
8. немогућност домаћинства да приушти месо или рибу у оброку (или њихову вегетаријанску замену) сваког другог дана,
9. кашњење са плаћањем ренте, рате за стан или другог кредита или комуналних услуга за стан у којем домаћинство живи.

Стопа ризика од сиромаштва према старости и полу, 2019. (%)

ЦОР 1.2.1

Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

Стопа ризика од сиромаштва према старости и полу, 2017–2019. (%)

	2017		2018		2019	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Укупно	26,0	25,4	24,0	24,6	23,6	22,7
0–17	30,0	31,0	27,5	30,1	29,3	28,6
18–24	32,3	27,3	28,2	29,9	26,0	25,2
25–54	25,1	24,6	22,8	23,4	22,6	21,2
55–64	22,5	29,3	20,8	27,4	19,7	23,9
65+	24,7	16,9	24,3	16,9	23,2	18,3

 ЦОР 1.2.1

Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

Стопа ризика од сиромаштва или социјалне искључености према старости и полу, 2019. (%)
 ЦОР 1.2.2

Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

Стопа ризика од сиромаштва или социјалне искључености према старости и полу, 2017–2019. (%)

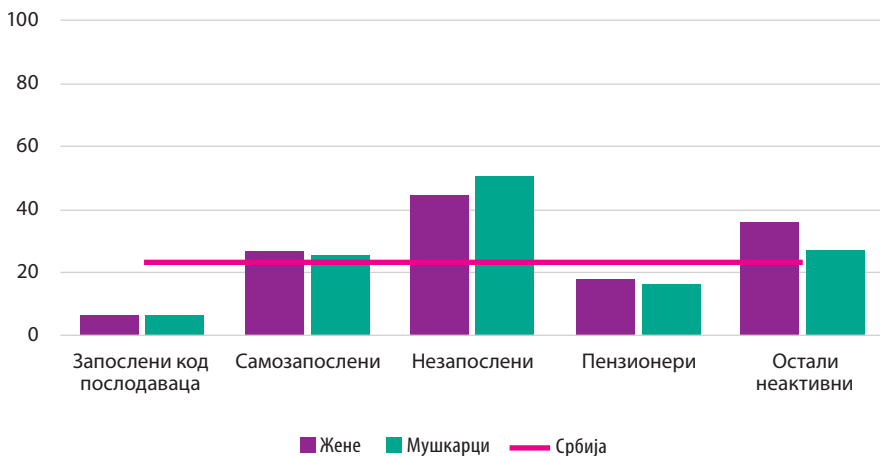
	2017		2018		2019	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Укупно	37,1	36,1	34,3	34,3	32,3	31,2
0–17	37,9	39,5	34,8	36,9	35,2	35,4
18–24	41,7	37,5	36,7	39,4	35,5	35,0
25–54	36,5	36,6	33,4	34,9	31,5	31,0
55–64	37,4	39,7	35,9	38,0	31,2	31,8
65+	36,0	27,8	33,8	24,9	31,1	25,0

ЦОР 1.2.2

Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

Стопа ризика од сиромаштва према најчешћем статусу на тржишту рада за лица старости 18 и више година, према полу, 2019. (%)

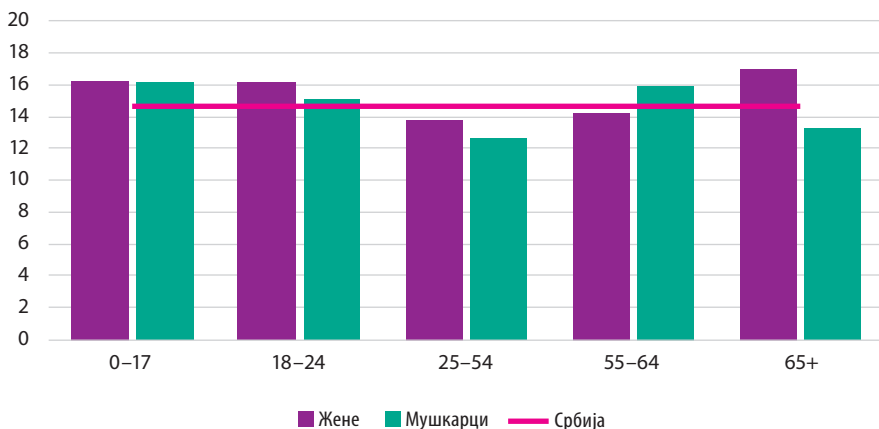
Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

Стопа ризика од сиромаштва према најчешћем статусу на тржишту рада за лица старости 18 и више година, према полу, 2017–2019. (%)

	2017		2018		2019	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Запослени код послодавца	7,1	6,5	6,6	6,9	6,4	6,6
Самозапослени	28,6	38,4	26,5	32,7	26,9	25,5
Незапослени	48,7	52,3	43,7	54,1	44,4	50,5
Пензионери	19,9	14,3	18,9	14,7	18,2	16,0
Остали неактивни	36,4	26,1	37,6	30,8	35,8	27,4

Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

Стопа изразите материјалне ускраћености према старости и полу, 2019. (%)

Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

Стопа изразите материјалне ускраћености према старости и полу, 2017–2019. (%)

	2017		2018		2019	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Укупно	17,9	16,9	16,3	15,4	15,1	14,0
0–17	14,6	18,0	14,7	16,0	16,2	16,1
18–24	16,9	16,8	14,5	15,0	16,1	15,1
25–54	16,5	15,0	14,4	13,9	13,8	12,6
55–64	18,6	20,9	18,2	20,6	14,2	15,9
65+	23,0	17,1	20,3	14,3	17,0	13,3

Извор: Анкета о приходима и условима живота (СИЛК), РЗС.

8

КОРИШЋЕЊЕ ВРЕМЕНА

ИЗДАЈАМО...

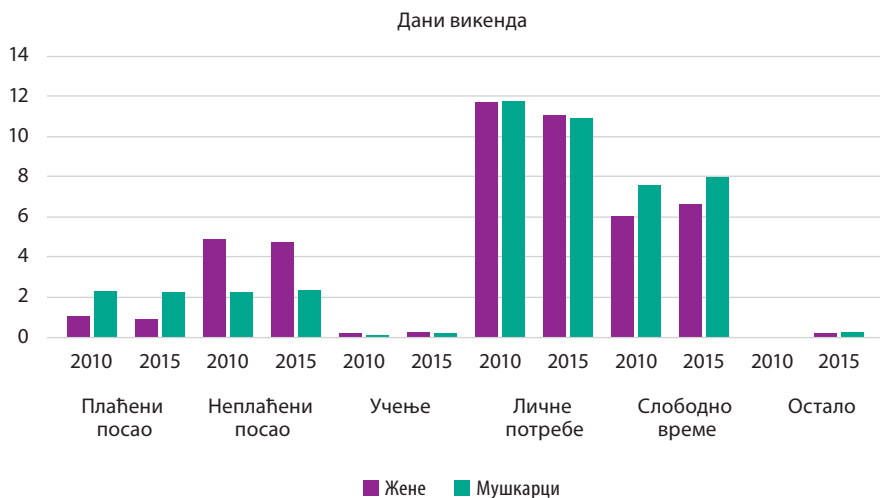
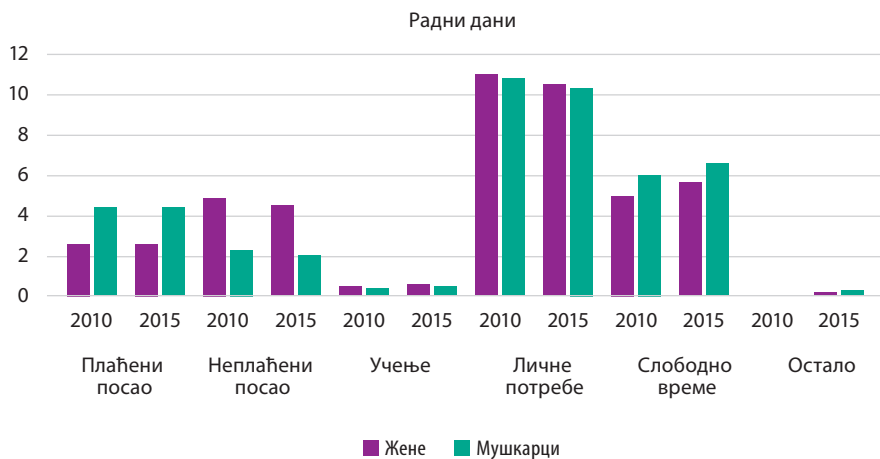
- ▶ Истраживања о коришћењу времена из 2010. и 2015. године потврдила су стереотипе који важе на нашим просторима. Без обзира на то да ли су запослене или не, жене, у односу на мушкарце, двоструко више времена раде у кући, а упола мање времена проводе на плаћеним пословима. За запослене жене, рад у кући постаје друга смена.
- ▶ Подаци показују да мушкарци на плаћеним пословима, како радним данима тако и викендом, скоро дупло дуже раде него жене. На другој страни, као што се и очекивало, жене раде на неплаћеним пословима дуже од мушкараца, и то и радним данима и викендом.
- ▶ У активностима за задовољавање личних потреба, оба пола више времена проводе у овим „пословима“ током викенда него радним данима, у просеку пола сата дуже.
- ▶ Кад је реч о слободним активностима, жене викендом један сат више посвете слободним активностима него током недеље, док мушкарци одвоје и сат и по више времена.
- ▶ Мушкарци из осталих насеља раде мало више од четири сата, и то је за пола сата више од мушкараца из градских насеља, док жене раде приближно исто — око два сата. Кад је посреди неплаћени посао, у осталим насељима и жене и мушкарци раде више од становника градских насеља.
- ▶ Ако посматрамо слободно време радним данима, односно од понедељка до петка, и данима викенда, у градским насељима и жене и мушкарци имају више слободног времена од становника осталих насеља.
- ▶ Жене које су у браку и које имају дете узраста до седам година, највише времена проводе у неплаћеним пословима — скоро целу радну смену. И мушкарци из ове категорије породичног састава су више ангажовани у пословима око куће у односу на све друге — скоро три сата. У сваком случају, жене у свим категоријама раде више на кућним пословима, поготово оне које имају дете било ког узраста.

ДЕФИНИЦИЈЕ

- ▶ **Просечно време** је време које лице у току дана у просеку проведе у наведеним активностима. Рачуна се тако што се укупно време проведено у одређеној активности подели бројем свих анкетираних лица.
- ▶ **Активности** представљају радње које су испитаници обављали током дана, агрегиране на највишем нивоу.
- ▶ **Плаћени посао** подразумева време проведено на главном и другом послу, паузе за ручак и путовање до и са посла, као и друге активности које се односе на посао.
- ▶ **Неплаћени посао** подразумева кување, чишћење и спремање куће, прање и пеглање веша, поправке у домаћинству, куповину, бригу о деци и одраслима, путовање у вези са неплаћеним активностима и др.
- ▶ **Укупни посао** представља збир времена проведеног у плаћеном и неплаћеном послу.
- ▶ **Учење** се односи на време проведено у настави у школи или на факултету, у раду на домаћим задацима, учењу у слободном времену, путовању и осталим активностима у вези са учењем.
- ▶ **Личне потребе** укључују време проведено у спавању, јелу и пићу, купању, облачењу и другим личним активностима.
- ▶ **Слободно време** је време проведено у дружењу са породицом и пријатељима, у забави, култури, спорту, гледању ТВ програма, одмарању, читању књига, игри на компјутеру, као и на путовањима у вези са овим активностима.
- ▶ **Остале активности (Остало)** јесу активности које се односе на неодређене активности и путовања.

Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према полу, радни дани и дани викенда, 2010. и 2015. (у сатима)

ЦОР 5.4.1

Извор: Истраживање о коришћењу времена, РЗС.

Просечно време проведено у активностима, становништво старости 15 и више година, према типу насеља и полу, сви дани, 2010. и 2015. (у сатима)

Извор: Истраживање о коришћењу времена, РЗС.

Просечно време проведено у неплаћеним активностима, становништво старости 15 и више година, према породичном саставу и полу, сви дани, 2010. (у сатима)

Извор: Истраживање о коришћењу времена, РЗС.

9

ПРАВОСУЂЕ

ИЗДАЈАМО...

- У 2019. години, 91% свих малолетника којима су изречене кривичне санкције су дечаци. Најбројније кривично дело за које је малолетницима изречена кривична санкција је тешка крађа: 22 девојчице и 306 дечака. Највећи проценат малолетних починилаца кривичних дела којима су изречене кривичне санкције у истој години (30%) јесу девојчице од 16, а дечаци од 17 година (32%).
- За најтежа кривична дела, убиство и тешко убиство, у 2019. години осуђено је 7 жена и 84 мушкараца. У истој години, за кривично дело насиље у породици осуђено је 184 жена и 2.443 мушкараца. За исто дело, на казну условног затвора осуђено је 83% жена и 69% мушкараца. Оштећени (жртве) за насиље у породици су 79% жене а 21% мушкарци.

ДЕФИНИЦИЈЕ

- **Осуђено лице** је особа која је проглашена кривом и којој су судови опште надлежности констатовали правоснажност пресуде у одговарајућој години.
- **Осуђено малолетно лице** је малолетни учинилац кривичног дела према коме је изречена санкција — малолетнички затвор или васпитна мера. Као малолетни учинилац кривичног дела сматра се лице које је у време извршења кривичног дела имало навршених 14 година живота, а није навршило 18 година.
- **Осуђено пунолетно лице** је пунолетни учинилац који је проглашен кривим и према коме су изречене кривичне санкције. Као пунолетни учинилац подразумева се учинилац кривичног дела који је у време извршења кривичног дела имао навршених 18 година живота.

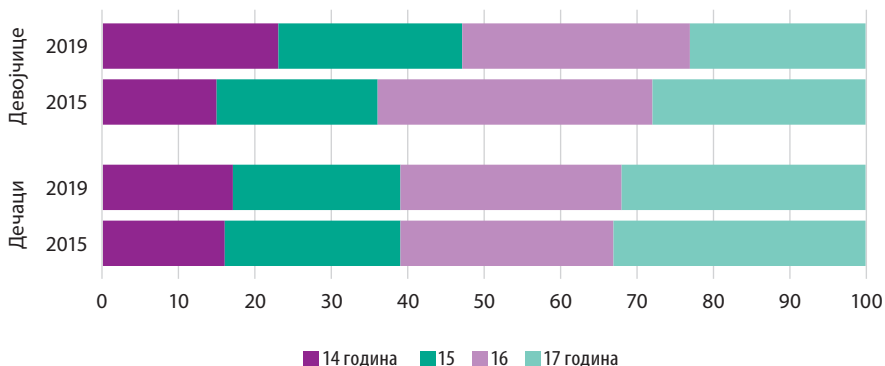

Осуђена малолетна лица према кривичном делу и полу, 2015. и 2019.

Кривична дела	2015				2019			
	девојчице		дечаци		девојчице		дечаци	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Укупно	142	7,4	1784	92,6	158	9,4	1518	90,6
Против живота и тела	12	6,1	185	93,9	11	6,4	161	93,6
Убиство и тешко убиство	0	0,0	10	100,0	0	0,0	6	100,0
Тешка телесна повреда	2	2,7	73	97,3	1	1,4	70	98,6
Лака телесна повреда	10	12,3	71	87,7	8	10,5	68	89,5
Друга дела	0	0,0	31	100,0	2	10,5	17	89,5
Против полне слободе	5	17,2	24	82,8	2	5,4	35	94,6
Синовање	0	0,0	4	100,0	0	0,0	3	100,0
Друга дела	5	20,0	20	80,0	2	5,9	32	94,1
Против здравља људи	6	3,8	150	96,2	20	6,7	278	93,3
Неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога	2	4,2	46	95,8	3	4,6	62	95,4
Неовлашћено држање опојних дрога	4	3,8	102	96,2	17	7,4	212	92,6
Омогућавање уживања опојних дрога	0	0,0	2	100,0	0	0,0	4	100,0
Против имовине	85	7,4	1058	92,6	69	9,0	694	91,0
Крађа	41	16,7	204	83,3	36	19,5	149	80,5
Тешка крађа	29	5,0	550	95,0	22	6,7	306	93,3
Разбојничка крађа и разбојништво	4	2,5	157	97,5	2	2,0	98	98,0
Друга дела	11	7,0	147	93,0	9	6,0	141	94,0
Остала дела	34	8,5	367	91,5	56	13,8	350	86,2

Извор: Статистика правосуђа, РЗС.

Осуђена малолетна лица према старости и полу, 2015. и 2019. (%)

Извор: Статистика правосуђа, РЗС.

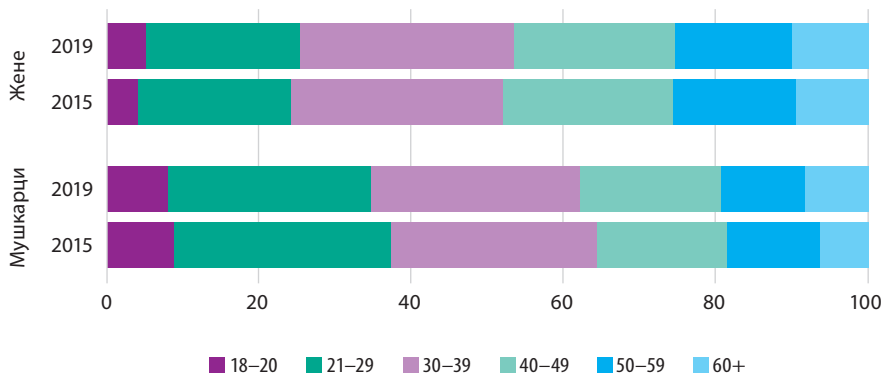
Осуђена пунолетна лица према кривичном делу и полу, 2015. и 2019.

Кривична дела	2015				2019			
	жене		мушкарци		жене		мушкарци	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Укупно	3084	9,3	30105	90,7	2826	10,1	25286	89,9
Против живота и тела	134	6,5	1940	93,5	94	6,7	1309	93,3
Убиство и тешко убиство	9	7,6	110	92,4	7	7,7	84	92,3
Убиство детета при порођају	4	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Тешка телесна повреда	11	1,6	685	98,4	20	3,9	499	96,1
Лака телесна повреда	97	9,9	887	90,1	57	8,9	585	91,1
Друга дела	13	4,8	258	95,2	10	6,6	141	93,4
Против слобода и права човека и грађанина	52	5,9	835	94,1	85	8,3	942	91,7
Принуда	2	3,8	51	96,2	1	3,1	31	96,9
Угрожавање сигурности	42	6,1	648	93,9	55	7,2	704	92,8
Друга дела	8	5,6	136	94,4	29	12,3	207	87,7
Против полне слободе	10	5,7	164	94,3	4	1,6	247	98,4
Силовање	3	5,7	50	94,3	0	0,0	25	100,0
Друга дела	7	5,8	114	94,2	4	1,8	222	98,2
Против брака и породице	305	8,7	3207	91,3	472	11,3	3701	88,7
Запуштање и злостављање малолетног лица	17	68,0	8	32,0	23	53,5	20	46,5
Насиље у породици	81	4,6	1697	95,4	184	7,0	2443	93,0
Недавање издржавања	180	11,3	1420	88,8	238	17,1	1157	82,9
Друга дела	27	24,8	82	75,2	27	25,0	81	75,0
Против имовине	1088	9,6	10213	90,4	892	11,3	6985	88,7
Крађа	621	14,6	3644	85,4	533	16,5	2688	83,5
Тешка крађа	183	4,2	4157	95,8	125	4,7	2540	95,3
Разбојничка крађа и разбојништво	26	3,8	659	96,2	31	6,5	447	93,5
Друга дела	258	12,8	1753	87,2	203	13,4	1310	86,6
Против привреде	226	14,0	1383	86,0	159	15,8	849	84,2
Против здравља људи	155	5,2	2815	94,8	262	5,8	4258	94,2
Неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога	34	4,0	813	96,0	49	4,7	996	95,3
Неовлашћено држање опојних дрога	109	5,5	1890	94,5	198	5,8	3195	94,2
Омогућавање уживања опојних дрога	8	8,7	84	91,3	9	13,2	59	86,8
Друга дела	4	12,5	28	87,5	6	42,9	8	57,1
Против службене дужности	130	24,3	404	75,7	71	16,8	352	83,2
Злоупотреба службеног положаја	31	19,9	125	80,1	21	15,6	114	84,4
Проневера	87	34,9	162	65,1	27	26,5	75	73,5
Превара у служби	0	0,0	2	100,0	0	0,0	1	100,0
Примање мита	2	5,0	38	95,0	8	16,3	41	83,7
Давање мита	4	9,3	39	90,7	7	8,0	81	92,0
Друга дела	6	13,6	38	86,4	8	16,7	40	83,3
Трговина људима	3	21,4	11	78,6	1	9,1	10	90,9
Остала кривична дела	981	9,7	9133	90,3	786	10,6	6633	89,4

Извор: Статистика правосуђа, РЗС.

Осуђена пунолетна лица према старости и полу, 2015. и 2019. (%)

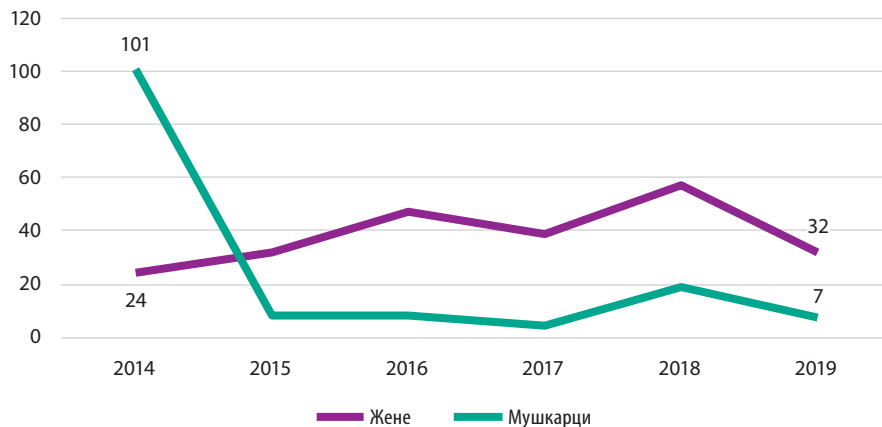

Извор: Статистика правосуђа, РЗС.

Оштећени (жртве) правоснажно осуђених пунолетних лица према кривичном делу и полу, 2015. и 2019. (%)

	Оштећени (жртве)			
	2015		2019	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Убиство	24,3	75,7	18,0	82,0
Тешко убиство	29,6	70,4	42,3	57,7
Убиство на мах	0,0	100,0	0,0	100,0
Тешка телесна повреда	11,3	88,7	13,8	86,2
Лака телесна повреда	16,9	83,1	16,5	83,5
Злостављање и мучење	54,0	46,0	61,5	38,5
Силовање	95,3	4,7	84,6	15,4
Обљуба над немоћним лицем	75,0	25,0	100,0	0,0
Обљуба са дететом	85,7	14,3	80,0	20,0
Обљуба злоупотребом положаја	50,0	50,0	100,0	0,0
Недозвољене полне радње	93,1	6,9	91,8	8,2
Запуштање и злостављање малолетног лица	54,8	45,2	42,1	57,9
Насиље у породици	75,5	24,5	79,0	21,0
Разбојничка крађа	25,0	75,0	52,8	47,2
Разбојништво	49,9	50,1	46,8	53,2
Трговина људима	100,0	0,0	84,6	15,4

Извор: Статистика правосуђа, РЗС.

Број жртава трговине људима, према полу, 2014–2019.

ЦОР 16.2.2

Извор: Центар за заштиту жртава трговине људима.

Починиоци кривичног дела насиље у породици према старости и полу, 2015. и 2019.

	2015				2019			
	жене		мушкарци		жене		мушкарци	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Укупно	372	7,7	4475	92,3	462	9,2	4561	90,8
До 13 година	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-
14–17	14	16,5	71	83,5	15	12,1	109	87,9
18–20	9	7,6	110	92,4	16	11,9	118	88,1
21–30	47	6,9	638	93,1	75	8,7	786	91,3
31–40	103	7,5	1277	92,5	126	9,6	1192	90,4
41–50	100	8,2	1118	91,8	104	8,8	1072	91,2
51–60	50	6,2	752	93,8	59	7,9	686	92,1
60+	48	8,6	508	91,4	67	10,1	598	89,9

Извор: МУП Републике Србије.

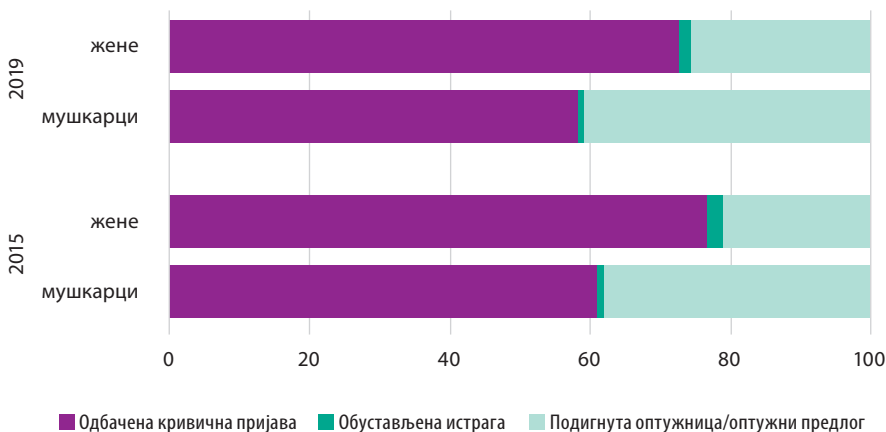

Оштећена лица за кривично дело насиље у породици према старости и полу, 2015. и 2019.

	2015				2019			
	жене		мушкарци		жене		мушкарци	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Укупно	4185	77,7	1199	22,3	4343	76,2	1356	23,8
До 13 година	94	45,0	115	55,0	124	51,9	115	48,1
14–17	91	70,0	39	30,0	100	61,7	62	38,3
18–20	109	74,7	37	25,3	151	72,9	56	27,1
21–30	746	84,9	133	15,1	722	81,7	162	18,3
31–40	1044	89,5	122	10,5	1007	87,3	147	12,7
41–50	859	85,4	147	14,6	836	79,3	218	20,7
51–60	617	73,7	220	26,3	622	75,9	198	24,1
60+	625	61,8	386	38,2	781	66,2	398	33,8

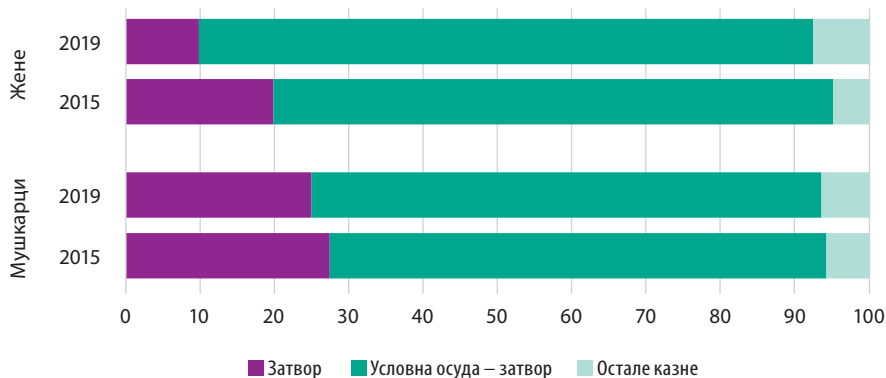
Извор: МУП Републике Србије.

Пријављена пунолетна лица за кривично дело насиље у породици према врсти одлуке и полу, 2015. и 2019. (%)

Извор: Статистика правосуђа, РЗС.

Осуђена пунолетна лица за кривично дело насиље у породици према изреченим кривичним санкцијама и полу, 2015. и 2019. (%)

Извор: Статистика правосуђа, РЗС.

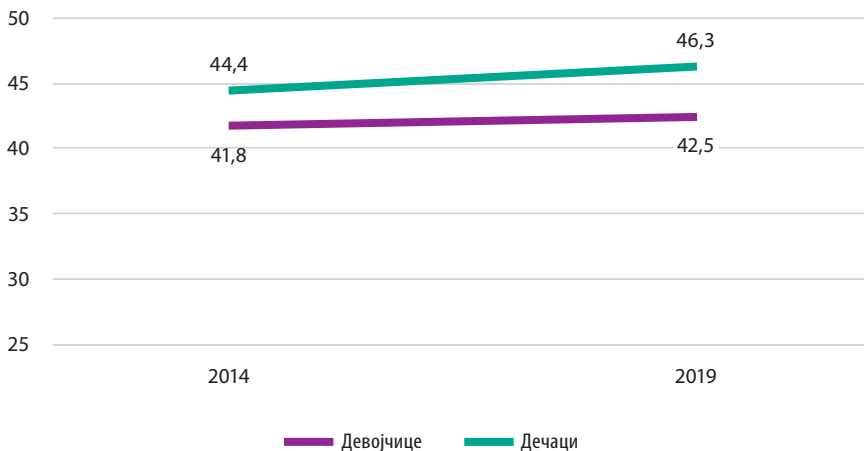
Починиоци насиља у породици према односу/сродству са жртвом насиља и полу, 2019. (у хиљадама)

Извор: Републички завод за социјалну заштиту.

Удео деце старости 1–14 година која су током протеклог месеца искусила било какво физичко кажњавање и/или психолошку агресију од стране старатеља, 2014–2019. (%)

ЦОР 16.2.1

Извор: Истраживање вишеструких показатеља (MICS), РЗС и УНИЦЕФ.

Корисници центара за социјални рад жртве насиља у породици и партнерским односима, према доминантној врсти насиља, старости и полу, 2019. (%)

	0–17 година		18–25		26–64		65+	
	девој- чице	дечаци	жене	муш- карци	жене	муш- карци	жене	муш- карци
Укупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Физичко насиље	28	30	52	50	50	49	46	43
Сексуално насиље	4	1	1	0	1	0	1	1
Емоционално/ психичко насиље	37	35	45	47	48	50	48	51
Занемаривање	32	34	0	0	0	0	0	0
Експлоатација детета/ економско насиље	0	0	2	2	1	1	5	6

Извор: Републички завод за социјалну заштиту.

Лица лишена слободе, према полу, 2015. и 2019.

	2015				2019			
	жене		мушкарци		жене		мушкарци	
	број	%	број	%	број	%	број	%
Лица лишена слободе*	562	5,6	9502	94,4	460	4,2	10617	95,8

* Стање на дан 31.12.

Извор: Министарство правде, Управа за извршење кривичних санкција.

10

ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКА

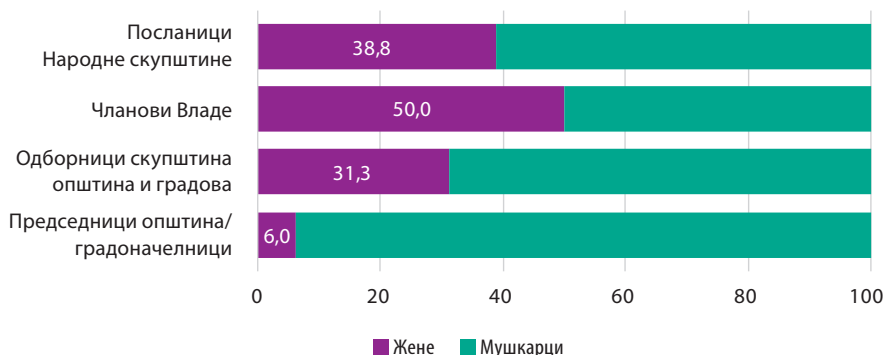
ИЗДВАЈАМО...

- ▶ Само 6% жена су председнице општина/градоначелнице, а 31,3% жена су одборнице у скупштинама општина и градова.
- ▶ У свим јавним тужилаштвима у 2019. години 39% јавних тужилаца су жене а 61% су мушкарци. Жене су најзаступљеније у вишим и основним јавним тужилаштвима, са по 38%, и као заменици у основним јавним тужилаштвима са 62%. Од укупног броја заменика јавних тужилаца 58% су жене а 42% мушкарци. Жене заменици јавних тужилаца су у најнижем проценту заступљене у Тужилаштво за организовани криминал (25%), док су мушкарци у најнижем проценту заступљени као заменици у основним јавним тужилаштвима (38%).
- ▶ У судовима опште надлежности у 2019. години 70% судија су жене а 30% су мушкарци. Највише жена судија ради у апелационим судовима (77%). У судовима посебне надлежности 77% судија су жене а 23% су мушкарци. Највиши проценат жена је у Прекршајном апелационом суду (89%), док је у истом суду проценат мушкараца најнижи (11%).

ДЕФИНИЦИЈЕ

- ▶ **Подаци о посланицима Народне скупштине и члановима Владе** односе се на стање из октобра месеца 2020. године.
- ▶ **Подаци о одборницима скупштина општина и градова и о председницима општина/градоначелницима** односе се на стање после избора 2020. године.

Доносиоци одлука према нивоу одлучивања и полу, 2020. (%)

ЦОР 5.5.1

Извор: Статистика избора РЗС и Влада Републике Србије.

Јавни тужиоци и заменици јавних тужилаца¹³, према полу, 2019.

	Број		Структура по полу	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Јавни тужиоци				
Укупно	27	42	39,1	60,9
Републичко јавно тужилаштво	1	0	100,0	0,0
Апелациона јавна тужилаштва	1	2	33,3	66,7
Виша јавна тужилаштва	8	13	38,1	61,9
Основна јавна тужилаштва	16	26	38,1	61,9
Тужилаштво за организовани криминал	0	1	0,0	100,0
Тужилаштво за ратне злочине	1	0	100,0	0,0
Заменици јавних тужилаца				
Укупно	415	301	58,0	42,0
Републичко јавно тужилаштво	5	6	45,5	54,5
Апелациона јавна тужилаштва	23	25	47,9	52,1
Виша јавна тужилаштва	118	95	55,4	44,6
Основна јавна тужилаштва	263	160	62,2	37,8
Тужилаштво за организовани криминал	3	9	25,0	75,0
Тужилаштво за ратне злочине	3	6	33,3	66,7

Извор: Државно веће тужилаца.

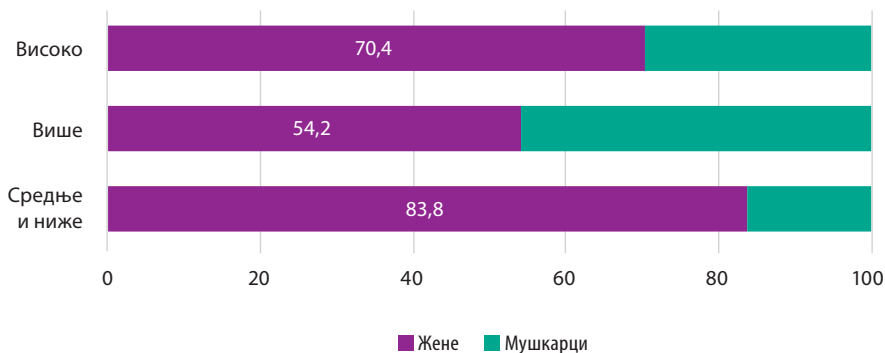
Судије према полу, 2019.

	Број		Структура по полу	
	жене	мушкарци	жене	мушкарци
Уставни суд				
	9	4	69,2	30,8
Судови опште надлежности				
Укупно	1320	575	69,7	30,3
Врховни касациони суд	30	16	65,2	34,8
Апелациони судови	177	54	76,6	23,4
Виши судови	242	133	64,5	35,5
Основи судови	871	372	70,1	29,9
Судови посебне надлежности				
Укупно	621	187	76,9	23,1
Управни суд	43	7	86,0	14,0
Привредни апелациони суд	29	10	74,4	25,6
Привредни суд	111	37	75,0	25,0
Прекршајни апелациони суд	50	6	89,3	10,7
Прекршајни судови	388	127	75,3	24,7

Извор: Министарство правде.

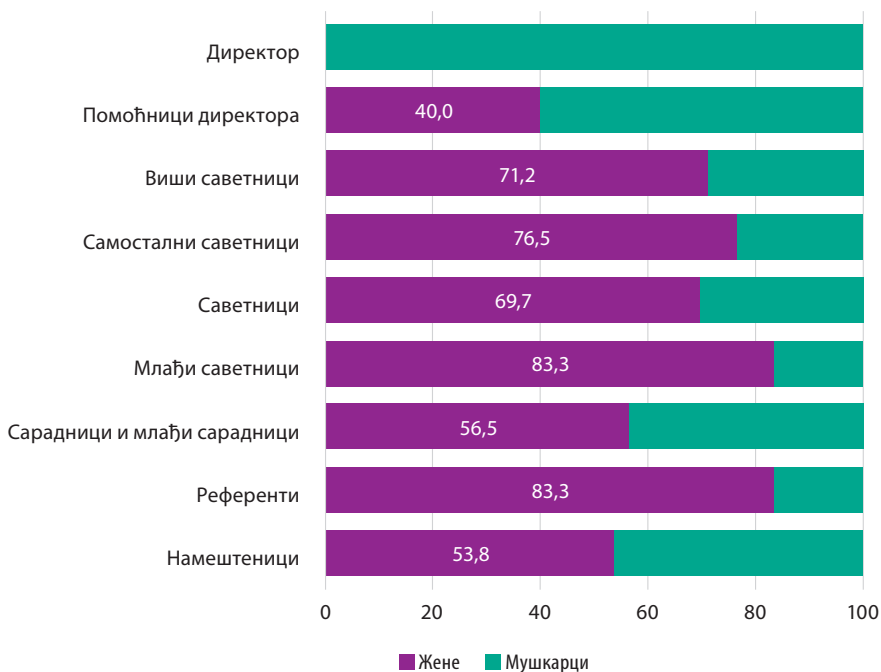
¹³ Подаци се односе на лица која обављају функцију.

Запослени у Републичком заводу за статистику према школској спреми и полу, 2019. (%)

Извор: Одељење за правне и кадровске послове, РЗС.

Запослени у Републичком заводу за статистику према звањима и полу, 2019. (%)

Извор: Одељење за правне и кадровске послове, РЗС.

11

МЕЂУНАРОДНИ ИНДЕКСИ

ИЗДАЈАМО...

- У овом одељку представљамо два европска индекса и четири индекса који се односе на државе света.
- Први европски индекс је **Индекс родне равноправности** и њега представљамо кроз индекс родне равноправности и шест домена индекса.
- Република Србија је прва земља ван Европске уније (ЕУ-28) која је увела и израчунала Индекс родне равноправности 2016. године (статистички подаци се односе на 2014. годину). Обрачун индекса обавља се сваке две године, тако да се овде објављују подаци индекса из 2018. године.
- Вредност Индекса родне равноправности за 2019. годину је, од свих европских земаља, највиши за Шведску и износио је 83,6, док је вредност за Европску унију 67,4. Најнижу вредност имала је Грчка са 51,2.
- Индекс родне равноправности за Републику Србију 2018. године износио је 55,8, док је 2016. износио 40,6, што указује да је у двогодишњем периоду индекс забележио значајан пораст вредности, и то за 15,2 индексна поена.
- Али, када се подаци посматрају по доменима којих има шест (рад, новац, знање, време, моћ и здравље), Република Србија заостаје за просеком ЕУ-28 у свим доменима родне равноправности. Најмање разлике су у доменима рада и здравља (3,3, односно 3,4), а највише у домену новца (19,4).
- Други европски индекс је **Платни јаз између жена и мушкараца** и за његово израчунавање користе се подаци Истраживања о структури зарада. Подаци за 2018. годину показују да платни јаз међу половима у Републици Србији износи 9,6%.
- У ЕУ 2018. године жене су у просеку зарађивале 14,8% мање од мушкараца. Највећи платни јаз од свих Европских држава има Естонија и износи 22,7, док најмањи има Румунија са вредношћу индекса 3.
- Индекс полова ЦОР¹⁴ 2019. године за Републику Србију износи 74,9 и Србија се налази на 34 месту. Место број 1 има Данска са индексом 89,3.
- **Индекс родне неједнакости** за Србију, за 2018. годину, износио је 0,162. У односу на 2016. годину, Република Србија бележи пад са 40. позиције, на позицију број 63. Швајцарска заузима позицију број 1 са индексом 0,037.
- **Индекс родног развоја** за Републику Србију је благо виши у односу на 2015. годину и износи 0,976. Промена вредности индекса није утицала на промену у позицији — Србија остаје на 66. месту. Позицију број 1 задржава и даље Норвешка са индексом од 0,990.

¹⁴ Циљеви одрживог развоја

- **Глобални индекс јаза међу половима** за 2020. годину за Републику Србију износи 0,736 и Србија заузима позицију број 48, као и 2016. године. Позицију број 1 има Исланд, као и 2016. године, са индексом 0,877.

ДЕФИНИЦИЈЕ

- **Индекс родне равноправности Европског института за родну равноправност (EIGE)** јесте збирни показатељ који обезбеђује мерење комплексног концепта родне равноправности у државама током времена. Индекс представља софистицирани инструмент којим се обавља синтеза бројних показатеља у једну меру која је једноставна за коришћење и тумачење.
- **Индекс је развијен ради пружања подршке ефикаснијем креирању политика у области родне равноправности.** Индекс се ажурира сваке друге године и вредности су изражене на скали од 1 (потпуна неравноправност) до 100 (потпуна равноправност).
- Индекс садржи и шест домена: знање, рад, новац, здравље, време и моћ, као и два поддомена: насиље и унакрсне неједнакости.
<https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2020>
- **Платни јаз између жена и мушкараца** односи се на разлику у просечним платама између жена и мушкараца и представља процентуално учешће разлике између просечне зараде по часу запослених мушкараца и жена у просечној заради по часу мушкараца.
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Gender_pay_gap_statistics
- У овом одељку користи се податак који је за међународно поређење и не укључује сектор О — Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање, што је у складу са регулативама ЕУ, по којима је укључивање поменутог сектора у обухват овог истраживања опционо.
- **Индекс полова ЦОР** представља најопсежније средство за мерење укупног напретка ка родној равноправности који је усклађен са циљевима одрживог развоја. Индекс превазилази ЦОР 5 о родној равноправности како би истакао битна питања у 14 од 17 циљева која су пресудна за родну равноправност и стварање повољног окружења за родну равноправност, укључујући климатске промене, енергију, као и порез и јавне финансије.
- Индекс се заснива на 51 индикатору који пружају „општу слику” у ЦОР, као и на напретку ка родној равноправности у појединачним циљевима. Индекс је дефинисан и вођен потребама заговорника једнакости полова, креаторима политике и заинтересованим странама у различитим секторима на нивоу заједнице, националном, регионалном и глобалном нивоу.
<https://data.em2030.org/2019-sdg-gender-index/explore-the-2019-index-data/>

- **Индекс родне неједнакости** — Родна неједнакост остаје главна препрека људском развоју. Девојке и жене направиле су велике помаке од 1990. године, али још нису стекле родну равноправност. Оне су често дискриминисане у областима здравља, образовања, политичкој заступљености, на тржишту рада и слично, са негативним последицама за развој својих способности и њихову слободу избора.

http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdro_statistical_data_table5.pdf

- **Индекс родног развоја** — Индекс мери родни јаз у достигнућима људског развоја и обрачунава неједнакости између жена и мушкараца у три основне димензије хуманог развоја — здравља, знања и животног стандарда коришћењем истих индикатора компоненти као и Индекс хуманог развоја. Индекс је директна мера родног јаза који показује женски индекс хуманог развоја као проценат мушког индекса хуманог развоја.

<http://hdr.undp.org/en/content/gender-development-index-gdi>

- **Глобални индекс јаза међу половима** — Одређује националне разлике између полова по економским, образовним, здравственим и политичким критеријумима и пружа рангирање земаља, што омогућава ефикасно поређење по регионима и групама прихода.

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf

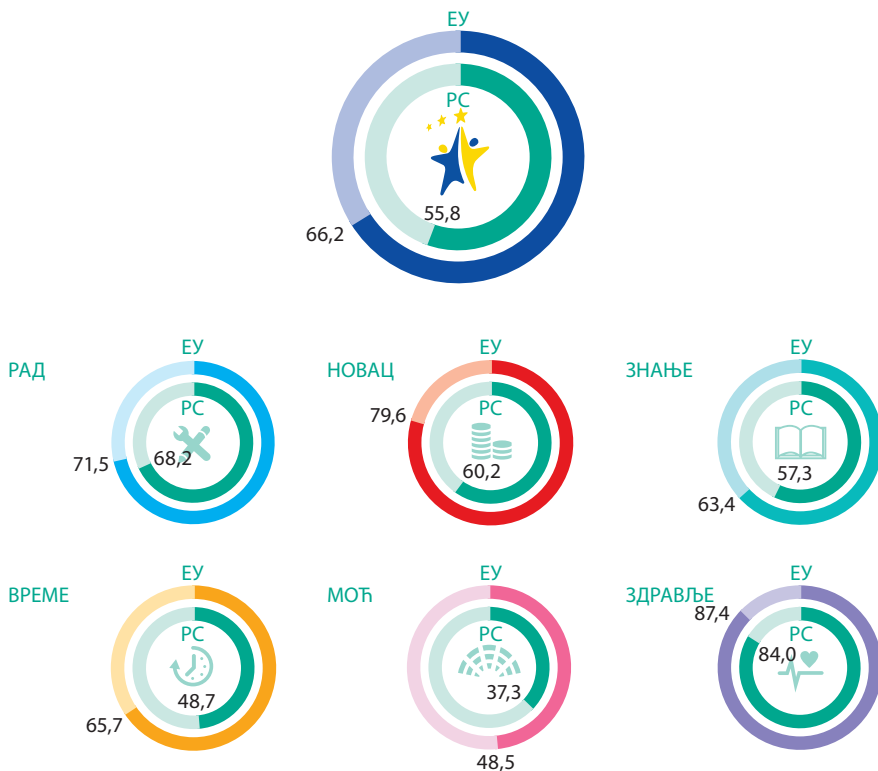
Индекс родне равноправности, Република Србија и Шведска, 2018. и 2019.

Извор: Европски институт за родну равноправност и Републички завод за статистику.

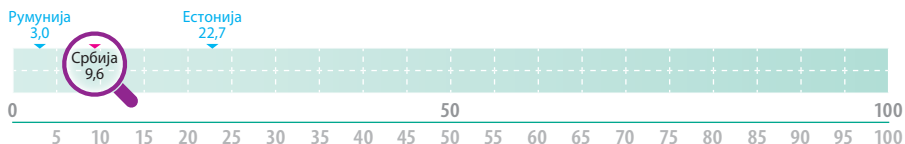

Индекс родне равноправности и домени, ЕУ¹⁵ и РС¹⁶, 2017. и 2018.

Извор: Европски институт за родну равноправност и Републички завод за статистику.

Платни јаз између жена и мушкараца¹⁷, 2018. (%)

ЦОР 8.5.1

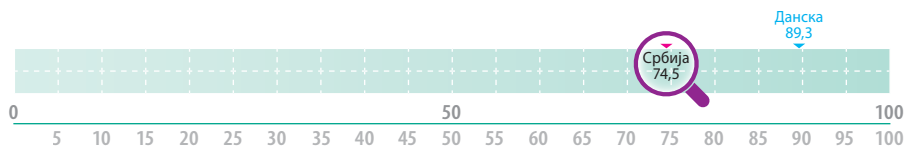
Извор: Истраживање о структури зарада, РС.

¹⁵ ЕУ — Европска унија

¹⁶ РС — Република Србија

¹⁷ Подаци не укључују сектор О — Државна управа, одбрана и обавезно социјално осигурање.

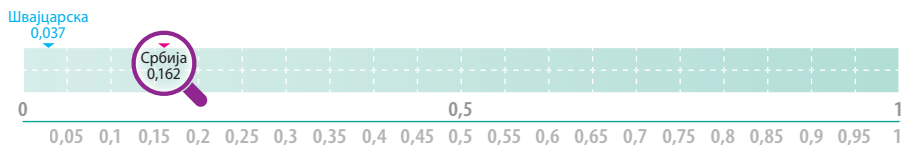
Индекс полова ЦОР¹⁸, 2019.

Извор: Једнаке мере 2030, 2019.

<https://data.em2030.org/2019-sdg-gender-index/explore-the-2019-index-data/>

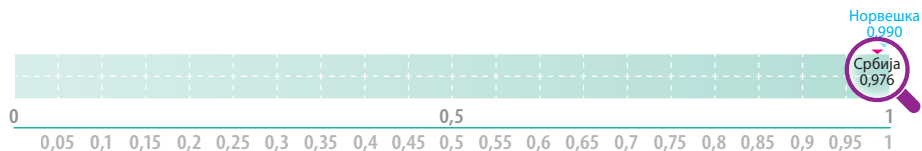
Индекс родне неједнакости, 2018.

Извор: Светска здравствена организација и Програм Уједињених нација за развој.

http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdro_statistical_data_table5.pdf

Индекс родног развоја, 2018.

Извор: Програм Уједињених нација за развој.

<http://hdr.undp.org/en/content/gender-development-index-gdi>

<http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/SRB>

Глобални индекс јаза међу половима, 2020.

Извор: Светски економски форум.

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf

¹⁸ ЦОР — Циљеви одрживог развоја

